

2017

JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 #
VA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA# VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JI
Z 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA# VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA
IHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # Z
2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA #
ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2
VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA# VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLA
LAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO
O JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017

**ZOO
JIHLAVA**

Zoologická zahrada Jihlava,
příspěvková organizace
Březinovy sady 5642/10
586 01 Jihlava
Czech Republic

Právní forma	Příspěvková organizace
IČO	00404454
DIČ	CZ00404454
Telefon	+420 567 573 730
Fax	+420 567 573 728
E-mail	jizoo@zoojihlava.cz
www	www.zoojihlava.cz
Název	Zoologická zahrada Jihlava, příspěvková organizace
Sídlo	Březinovy sady 5642/10, 586 01 Jihlava Česká Republika
Zřizovatel	Statutární město Jihlava
Sídlo	Masarykovo náměstí č. 1, 586 01
IČO	00286010
Primátor města	PaedDr. Ing. Rudolf Chloupek
Statutární zástupce zoo	
Ředitelka	Ing. Eliška Kubíková
Adresa	Hybrálec 96, 586 01 Jihlava

Jihlava

Zoo Jihlava je členem
Zoo Jihlava is a Member of

World Association of Zoos
and Aquariums | **WAZA**
United for Conservation®

2017

Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO
ava# VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlav
Z 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava# VZ
IHLAVA # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO J
2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2
ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 #
VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava#
LAVA # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihl
O Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZOO Jihlava # VZ 2017 # ZO

OBSAH

Jaký byl rok 2017 / Reflections on 2017	4
Hospodaření a ekonomická činnost / Financial report	6
Státní dotace Ministerstva životního prostředí ČR / Program „příspěvek zoologickým zahradám“	10
Funds from the state budget granted by the Ministry for the Environment / The financial scheme to support licensed zoological gardens	
Personální obsazení / Staff	11
Pracovní výročí / Employment anniversary	12
Marketing a vzdělávání – Akce pořádané pro veřejnost / Marketing and education – Visitor events	13
Centrum environmentální výchovy PodpoVRCH / “PodpoVRCH” Environmental Education Centre	15
Spolupráce se sdělovacími prostředky / Media partnerships	19
Pod křídla – symbolická adopce zvířat v roce 2017/ Under your wings: symbolic adoption of animals in 2017	20
Zoo design	22
60 let Zoo Jihlava – Ohlédnutí do historie / Celebrating Jihlava Zoo's - 60 th anniversary	26
60 let Zoo Jihlava – Skoro všechno o zoo / „Nearly everything about the zoo“ exhibition	29
60 let Zoo Jihlava – Párty zooparty / The „Párty ZOOparty“ festival	30
60 let Zoo Jihlava – Valná hromada UCSZOO	31
Annual Meeting of UCSZOO (Union of Czech and Slovak Zoological Gardens)	
60 let Zoo Jihlava – Oslavy na jihlavské radnici / Ceremonies at Jihlava Town Hall	32
Chovatelská činnost / Animal management	34
Veterinární činnost / Veterinary activity	39
Československý prvoodchov leguána fidžijského (<i>Brachylophus fasciatus</i>) v zoo jihlava	40
The Fiji banded iguana (<i>Brachylophus fasciatus</i>) bred and reared in Jihlava for the first time ever in Czechia and Slovakia	
Významný odchov želv tlustohrdých (<i>Siebenrockiella crassicolis</i>) v Zoo Jihlava	42
A major rearing achievement in black marsh turtles (<i>Siebenrockiella crassicolis</i>), Jihlava Zoo	
Prvoodchov margaye (<i>Leopardus wiedii</i> (Schintz, 1821)) v Zoo Jihlava	44
The margay (<i>Leopardus wiedii</i> ; Schintz, 1821) bred and reared for the first time ever in Jihlava	
Spolupráce Zoo Jihlava na vědeckovýzkumné činnosti / Jihlava Zoo involvement in science and research	46
Účast na mezinárodních konferencích / Participation in conferences in the country and abroad	48
Účast na zasedáních odborných komisí UCSZOO / Participation in UCSZOO specialist committee meetings	49
Výstavba a údržba / Development and maintenance	50
Zahradnická činnost / Horticulture	52
Záhony a zahrádky / Gardens, large or small	53
Výběr z akcí oddělení marketingu a vzdělávání v roce 2017 / Marketing and education events in 2017 – a short list	55
Výhled do roku 2018 / Outlooks for 2018	58

JAKÝ BYL ROK 2017 REFLECTIONS ON 2017

Ing. Eliška Kubíková
Ředitelka / Director

V roce 2017 dovršila jihlavská zoo šedesátý rok své existence. Připomínce výročí byla věnována řada akcí výstavou počínaje, přes akce pro odbornou i laickou veřejnost až po velkolepou slavnost na náměstí spojenou s průvodem masek zvířat.

Za dobu své existence prošla jihlavská zoo vývojem, který gradoval v posledním desetiletí. Zoo si nyní trvale udržuje první příčku v návštěvnosti turistických cílů Kraje Vysočina. V uplynulém roce návštěvnost podruhé výrazně překročila hranici tři sta tisíc návštěvníků.

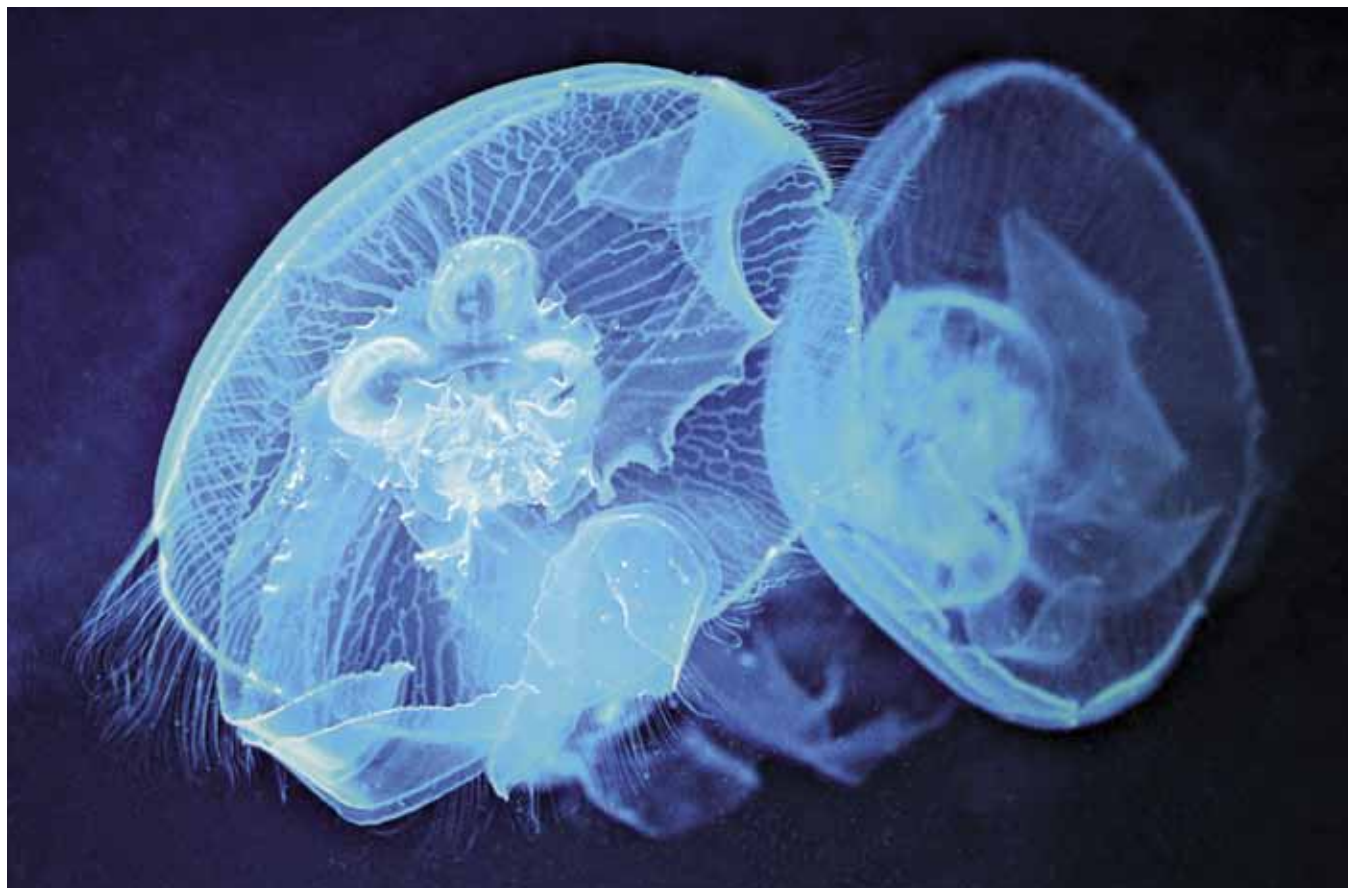
Koncepce členění zoo na kontinenty a seskupení expozic v logické celky se osvědčila. Zvířata zde žijí v prostředí, které se přibližuje místu jejich přirozeného výskytu a jednotlivé expozice zároveň svojí architekturou či etnickými prvky reprezentují kulturu oblastí, ze které ten který druh pochází. Toto neformální vzdělávání je vydatně doplňováno zejména aktivitami Environmentálního centra PodpoVRCH. Jeho prostory již stabilně prochází přes deset tisíc dětí ročně a nabídka výukových programů se nepřetržitě rozšiřuje.

Kromě vzdělávací funkce plní zoo i funkci relaxační. Návštěvnícký komfort zvýšila netradičně řešená místa k sezení u objektů s občerstvením. První sezónu sloužily nové toalety u australské farmy, které zaujaly vtipným řešením a doplňkovou expozicí s nahlédnutím do historie praní.

Stavební aktivity se týkaly zejména rekonstrukčních prací v interiéru pavilonu tapírů. V průběhu prací našla zvířata azyl v nově vybudovaném přístřešku, který bude plnit funkci zimoviště. Úpravou prošly i podlahy v expozicích kočkovitých šelem a v ubikacích medvědů.

Jihlavská zoo je pověstná svojí úhledností a čistotou. Aby dostala své pověsti, musí úsek údržby věnovat zvýšenou pozornost i manipulaci s odpady, jejichž množství se zvyšující se návštěvností roste.

Talířovka ušatá (Aurelia aurita) obohatila expozice Tropického pavilonu.

Zvířatům se daří zejména díky odborné péči ošetřovatelů. V uplynulém roce se narodilo 391 jedinců zařazených do 77 taxonů. Mírný nárůst druhů lze přičíst i nově upraveným prostorům v zázemí zoo.

Hlavní podíl na ekonomické stabilitě má především zřizovatel zoo, tj. statutární město Jihlava, zajištěním příspěvku na provoz. Udržení vysoké soběstačnosti zoo je možné díky stabilním vlastním příjmům ze vstupného a příjmům generovaným v rámci doplňkové činnosti.

Významnou pomocí v rozpočtu byla investiční dotace Kraje Vysočina. Důležitá je podpora Ministerstva životního prostředí ČR. Poděkování patří samozřejmě sponzorům. Ceníme si také zodpovědný přístup dodavatelů a nájemců, spolupracujících firem i jednotlivců.

Zoo se za šedesát let své existence proměnila v uznávanou instituci a stala se výkladní skříní města. Počet návštěvníků reprezentuje víc než šestinásobek počtu jeho obyvatel a signalizuje, že poptávka po zoo roste. Je zjevné, že udržet tento trend nebude lehké v prostředí zvyšujícího se počtu konkurenčních zařízení. Málokteré místo však poskytne 365 dní v roce poučení, zábavu i odpočinek, a to v přímém kontaktu s živou přírodou.

Komba ušatá (Galago senegalensis)

SUMMARY:

In 2017, the zoo reached the 60th year of its existence. Numerous events were held to mark the anniversary; starting with a display, they included events for the general public and professionals and peaked with a spectacular ceremony in the main town square accompanied by a procession of animal masks.

In the course of its existence, the zoo has undergone a development which considerably accelerated its pace during the most recent decade. The zoo has now been constantly maintaining first place amongst the tourist destinations of the Vysočina Region in respect of visitor rates. 2017 became the second year in which the numbers significantly exceeded the threshold of three hundred thousand visitors.

The concept of segmenting the zoo based on continents and composing logical complexes of exhibits have tested well.

The settings where the animals stay are close to their habitats in the wild; in addition, the unique architecture and ethnic elements of individual exhibits present the culture of the region from which the species comes. This informal learning is considerably supported through the activities of the Environmental Education Centre "PodpoVRCH". The Centre's premises now normally receive as many as ten thousand children or more every year, and the range of programmes on offer keeps on growing.

In addition to educating and raising awareness, the zoo fulfils a relaxation function. The visitor experience has now been increased through stylish seating areas installed near the refreshment facilities. It was the very first season of service for the new public toilet near the Australian Farm; the premises attracted attention through their innovative design and the display complementing the facility and presenting an insight into the history of laundry.

Construction activities mainly involved refurbishments inside the tapir house. In the course of this work, the animals found shelter in a newly built shed which will subsequently serve as a wintering facility. Floors in the feline displays and bear quarters received treatment as well.

Jihlava Zoo became known for the neatness and cleanliness of the grounds. In order to honour this reputation, the maintenance and servicing team needs to pay special attention to handling the volume of waste which continues to grow as visitor numbers increase.

The animals thrive chiefly due to the professional care of the keepers. The last year saw 391 individuals being born/hatched – members of 77 taxa. The slight increase in the number of species is also enabled through the newly designed areas behind the scenes.

The economic stability of the zoo is particularly safeguarded by the zoo's founder, i.e., the Statutory City of Jihlava, by co-funding the zoo's operations. Maintaining the zoo's high self-sufficiency is possible with the zoo's constant own revenue from visitor fees and income generated through commercial activities.

The investment grant provided by the Vysočina Region was a significant benefit as part of the zoo budget. The funding by the Czech Ministry for the Environment is also a vital aid. Naturally, our thanks go to donors and supporters as well. We also appreciate the responsible approach of vendors and tenants, co-operating businesses and individuals.

Over the sixty years of its existence, the zoo has transformed into a recognized institution and become a showcase for the city. The number of visitors now represents more than six times the size of the city's population, indicating that the attractiveness of the zoo continues to grow. It is obvious that keeping up with this trend will not be easy as the numbers of competing facilities increase. However, there is hardly any place in the surroundings that can provide education, entertainment and relaxation 365 days a year, in addition to providing the visitor with immediate contact with living nature.

HOSPODAŘENÍ A EKONOMICKÁ ČINNOST

FINANCIAL REPORT

Bc. Hana Krejčová

Vedoucí ekonomicko-marketingového odd.

Head, Finances and Marketing

DOTACE, PŘÍSPĚVKY A DARY

Zoologická zahrada Jihlava obdržela od svého zřizovatele, kterým je statutární město Jihlava, pro rok 2017 provozní příspěvek ve výši 15 155 200 Kč.

Dalšími cizími zdroji financování činnosti zoo byla dotace Ministerstva životního prostředí ČR ve výši 846 052 Kč určená na úhradu nákladů na krmiva spojených s chovem ohrožených druhů světové fauny a dále na úhradu nákladů souvisejících s chovem zvláště chráněných druhů živočichů, vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat a na osvětu v oblasti ochrany přírody, především ve smyslu Úmluvy o biologické rozmanitosti.

V oblasti financování nákladů spojených s vytvářením pracovních míst veřejně prospěšných prací získala zoo účelovou dotaci od Úřadu práce z Evropského sociálního fondu ve výši 429 451 Kč.

Účelovou dotaci na realizaci projektu TalentZOOM ve výši 45 000 Kč poskytl zoo Kraj Vysočina. Příspěvek na realizaci vzdělávacích programů ve vzdělávacím centru PodpoVRCH ve výši 199 821 poskytl Státní fond životního prostředí ČR.

Dále byly zoologické zahradě poskytnuty peněžité dary. Na výživu a chov zvířat v rámci projektu symbolická adopce zvířat v zoo celkem 407 485 Kč. Prostřednictvím veřejné sbírky a DMS získala zoo prostředky ve výši 59 910 Kč. Tyto prostředky byly zúčtovány na rezervní fond. Kraj Vysočina poskytl investiční dotaci na výstavbu voliér pro dravé ptáky a sovy ve výši 500 000 Kč. Do investičního fondu přibýly prostředky z darů od společnosti Unilever ČR, spol. s r.o. ve výši 200 000 Kč a od společnosti JIP východočeská, s.r.o. ve výši 100 000 Kč.

Zřizovatel určil pro rok 2017 zoologické zahradě tyto závazné ukazatele:

- celkové neinvestiční náklady hlavní činnosti hrazené z příspěvku zřizovatele a vlastních zdrojů 46 955 tis. Kč
- vlastní zdroje včetně předpokládaného výsledku hospodaření doplňkové činnosti 31 800 tis. Kč
- maximální objem platů hrazený z provozního příspěvku a vlastních zdrojů v rámci hlavní i doplňkové činnosti 14 160 tis. Kč
- maximální objem ostatních plateb za provedenou práci hrazený z provozního příspěvku a vlastních příjmů v rámci hlavní i doplňkové činnosti 340 tis. Kč

CELKOVÉ VÝNOSY

V roce 2017 dosáhly celkové výnosy výše 52 167 561,08 Kč. Z toho 7 181 758,97 Kč činí celkové výnosy z doplňkové činnosti. Z celkových výnosů tvoří největší podíl tržby ze vstupného v hlavní činnosti, které dosáhly 23 102 925,48 Kč.

Do doplňkové činnosti patří tržby z parkovného 1 772 724,43 Kč, tržby z pronájmů 2 147 616,28 Kč, tržby z prodeje zboží 1 965 916,49 Kč, tržby z prodeje zvířat 325 439,54 Kč a ostatní výnosy 852 192,23 Kč, mezi které patří zejména tržby z reklamy.

CELKOVÉ NÁKLADY

Celkové náklady v hlavní i doplňkové činnosti dosáhly výše 52 160 606,49 Kč. Z toho 4 715 397,09 Kč jsou náklady na doplňkovou činnost.

HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK

HV hlavní činnost – ztráta	- 2 459 407,29 Kč
HV – doplňková činnost – zisk	2 793 891,88 Kč
HV celkem	334 484,59 Kč
Daň z příjmu	327 530,00 Kč
HV po zdanění	6 954,59 Kč

INVESTICE

Stavby a budovy

Objekt WC pro návštěvníky	842 106,00 Kč
Expozice s ubikací pro australská zvířata	989 405,81 Kč
Jezírko s potokem v Asijském parčíku	398 796,93 Kč
Závlahy oddechové zóny	89 624,00 Kč
Přístřešek pro tapíry	118 700,00 Kč
Voliéry pro dravé ptáky a sovy	813 537,67 Kč

Stroje a zařízení

Elektrotraktor John Deere Gator	512 907,00 Kč
Informační kiosky 2 ks	148 180,00 Kč
Elektronické ovládání hladin ve studních	190 636,00 Kč

Nový elektrotraktor John Deere Gator

Technické zhodnocení majetku v pronájmu

Obklady stěn v expozicích Australské farmy	127 630,00 Kč
Sněhové zábrany na střeše pavilonu žiraf	84 500,74 Kč

Technické zhodnocení svěřeného majetku

Administrativní budova – klimatizace	157 100,00 Kč
--------------------------------------	---------------

Nehmotný majetek

Odbavovací SW EPOS 10	111 225,00 Kč
-----------------------	---------------

Expozice australských ptáků dostaly nové omyvatelné obklady.

ÚDAJE O MAJETKU

Dlouhodobý majetek ve vlastnictví zřizovatele svěřený k hospodaření

Druh majetku	SÚ	Stav k 1. 1.	Nově pořízeno		Vyřazeno	Stav k 31. 12.
			Koupí	Předáním od zřiz.		
Dlouhodobý hmotný	031	15 670 468,00	0,00	6 232,00	125 321,00	15 670 468,00
Dlouhodobý hmotný	032	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný	021	182 964 831,36	3 663 765,65	0,00	0,00	186 628 597,01
Dlouhodobý hmotný	022	11 235 894,24	944 682,60	0,00	100 940,00	12 079 636,84
Dlouhodobý hmotný	029	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý nehmotný	013	139 260,00	111 225,00	0,00	0,00	250 485,00
Drobný hmotný	028	10 505 786,40	679 874,86	0,00	261 029,41	10 924 631,85
Drobný nehmotný	018	279 183,76	0,00	0,00	0,00	279 183,76

Dlouhodobý majetek ve vlastnictví zoo

Druh majetku	SÚ	Stav k 1. 1.	Nově pořízeno		Vyřazeno	Stav k 31. 12.
			Z dotací	Z darů		
Drobný hmotný	028	40 100,00	0,00	0,00	0,00	40 100,00

ZHODNOCENÍ DOPLŇKOVÉ ČINNOSTI

PROVOZOVÁNÍ PARKOVIŠTĚ

Způsob provozování parkoviště zůstal v porovnání s předchozími roky nezměněn. Sazby parkovného byly zachovány, tj. ve zvýhodněné výši pro návštěvníky zoo (40 Kč za den), pro ostatní uživatele parkoviště 20 Kč za hodinu a pro autobusy ve výši 140 Kč za den. Technický stav automatického parkovacího systému se po zimním období značně zhoršil. Systém vykazoval již na počátku sezóny závady, které nebyl dodavatel schopen odstranit bez vyšší investice do opravy. Pro zajištění obsluhy parkoviště byl opětovně využit příspěvek Úřadu práce (dotace z prostředků ESF) na vytvoření míst veřejné prospěšných prací. Tím mohl být chod parkoviště zajištěn na požadované úrovni i přes po celou sezónu přetrvávající technické problémy s parkovacím systémem. Tržby z parkovného byly původně plánovány ve výši 1 500 tis. Kč. Při vyhodnocení rozpočtu k 31. 10. byl plán tržeb zvýšen na 1 780 tis. Kč. Skutečná výše tržeb byla 1 773 tis. Kč. Na provozu parkoviště je znatelný fakt, že jeho kapacita není dostatečná, neboť v porovnání s předchozím rokem 2016 není úměrný pokles návštěvnosti k poklesu tržeb z provozu parkoviště. Zatímco návštěvnost klesla meziročně o 5%, tržby z parkovného vykazují pokles pouze o 0,9%. Jedno parkovací místo bývá při naplnění kapacity využito dvakrát za den. V případě plně obsazeného parkoviště byla auta obsluhou odklášlena na parkoviště v nákupním centru City Park.

PRONÁJEM PROSTOR

Stěžejní v této činnosti jsou pronájmy prostor pro poskytování služeb návštěvníkům. Jedná se o prostory pro gastronomii, prodej zboží – dárků, upomínkových předmětů i živých rostlin. Dále jsou prostory pronajímány za účelem umístění atrakcí pro děti – bagřák, skákací hrad, elektroautíčka. V roce 2017 byl nově pronajat prostor pro mobilní stánek pro výrobu a prodej trdelníků a další mobilní stánek pro výrobu a prodej točené ovocné zmrzliny. Rozšíření těchto služeb přispělo ke spokojenosti návštěvníků. Trvalý příjem je také z pronájmu prostor pro umístění automatů na pamětní mince a nápojových a potravinových automatů.

Příležitostný příjem je z pronájmu prostor pro krátkodobé využití.

Tržby z pronájmu byly v 1. rozpisu rozpočtu plánovány ve výši 1 900 tis. Kč. Po vyhodnocení rozpočtu k 31. 10. byly zvýšeny na 2 190 tis. Kč. Skutečná výše příjmů z pronájmu byla 2 148 tis. Kč. V porovnání s rokem 2016, kdy byly výnosy z pronájmu ve výši 2 180 tis. Kč, jde o meziroční pokles o 32 tis. Kč.

PRODEJ ZBOŽÍ A PROVOZOVÁNÍ KRMNÝCH AUTOMATŮ

Osvědčený způsob prodeje zboží v obchodu se suvenýry v prostoru hlavního vstupu se opět osvědčil. Přesto, že došlo k poklesu návštěvnosti, došlo k navýšení tržeb z prodeje zboží. Toto bylo způsobeno zlepšením organizace prodeje a zejména včasným nákupem zboží na prodej. Pozitivní dopad měly také personální změny na úseku vstupních pokladen, kam prodej zboží patří.

V prvním plánu výnosů a nákladů byly tržby z prodeje zboží plánovány ve výši 1 500 tis. Kč. Ve 4. Q pak byly plánované výnosy přehodnoceny na 1 970 tis. Kč a skutečná výše tržeb z prodeje zboží k 31. 12. dosáhla částky 1 966 tis. Kč, což je o 121 tis. Kč nárůst v porovnání s rokem předcházejícím. Náklady na pořízení zboží byly ve výši 1 257 tis. Kč. Bylo dosaženo hrubého zisku z prodeje zboží ve výši 709 tis. Kč.

PRODEJ ZVÍŘAT

Jedná se o prodej zvířat fyzickým a právnickým osobám jiným než jsou zoologické zahrady. Mezi nejvíce obchodovatelné druhy patří tradičně plazi, drobní savci, ptáci a hospodářská zvířata (ovce valašské, kozy kamerunské).

REKLAMNÍ ČINNOST

V této oblasti jde o výnosy za poskytnutí prostor pro reklamu zejména významným partnerům.

Další výnosy v této položce jsou reciproční k nákladům, tzn., že využíváme k vlastní propagaci vzájemnou spolupráci s partnerskými subjekty a vyměňujeme si v systému vzájemného zápočtu reklamní plochy. Jde o poskytnutí reklamní plochy na parkovišti před hlavním vchodem do zoo.

ZAMĚSTNANCI

Celkový fyzický počet zaměstnanců k 31. 12.	54,00	
Průměrný stanovený měsíční hrubý plat v Kč	22 984	(dle platového zařazení zaměstnanců k 31.12.)
Průměrný přepočtený počet zaměstnanců za rok	55,08	
Průměrný skutečný měsíční hrubý plat v Kč	22 486	(dle skutečně vyplacených platů za rok 2016)

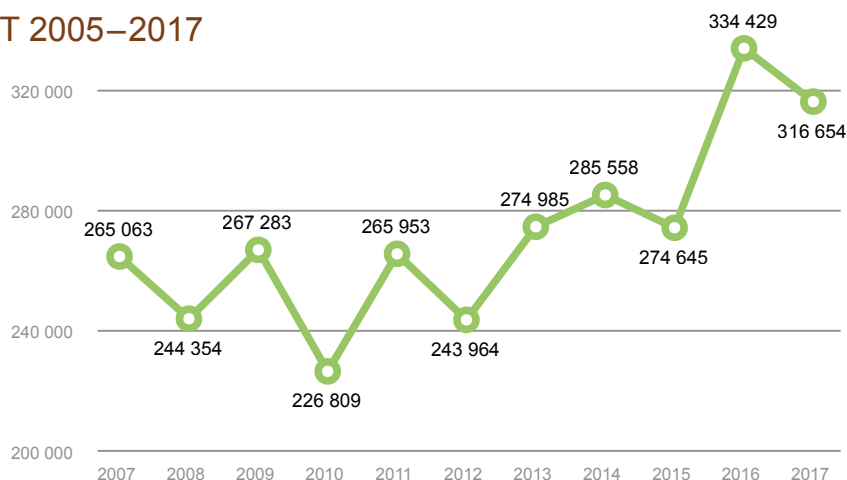
NÁVŠTĚVNOST

Zoologickou zahradou prošlo celkem 316 654 návštěvníků. Podruhé v historii zoo se jedná o překročení hranice 300 tis. návštěvníků. Meziročně došlo k poklesu návštěvnosti o 5%. Nejvíce návštěvníků bylo zaznamenáno tradičně v prázdninových měsících, v červenci 74 006 a v srpnu 71 297 návštěvníků. Mezi rekordní v porovnání s předchozími lety patří květen se 41 493 návštěvníky. Rekordní denní návštěvnost byla ve dnech 5. a 6. července, kdy zoologickou zahradu navštívilo 4 510 a 4 983 lidí, celkem tedy za 2 dny téměř 10 tisíc návštěvníků.

MĚSÍČNÍ NÁVŠTĚVNOST V ROCE 2017

NÁVŠTĚVNOST 2005–2017

SUMMARY:

Institutions that co-funded zoo operations are listed below:

Statutory City of Jihlava - the Founder of Jihlava Zoo	15,155,200 CZK
Czech Ministry for the Environment	846,052 CZK
Labour Authority Jihlava	429,451 CZK
State Environmental Fund of the CR	199,821 CZK
Vysočina Region	50,000 CZK
Vysočina Region - investment grants	500,000 CZK
Total	17,175,524 CZK

Total revenues amounted to 52,167,561.08 CZK; this included income from entrance fees of 23,102,925.48 CZK.

Total costs reached 52,160,606.49 CZK.

Total net results after taxation: profit amounting to 6,954.59 CZK.

On 31 December 2017, the zoo employed 55.08 staff members (FTE).

Visitors to the zoo counted 316,654 in 2017.

STÁTNÍ DOTACE MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR PROGRAM „PŘÍSPĚVEK ZOOLOGICKÝM ZAHRADÁM“

FUNDS FROM THE STATE BUDGET GRANTED BY THE MINISTRY FOR THE ENVIRONMENT
THE FINANCIAL SCHEME TO SUPPORT LICENSED ZOOLOGICAL GARDENS

Bc. Hana Krejčová

Zoologická zahrada Jihlava obdržela na základě žádosti státní dotaci MŽP ČR z programu „Příspěvek zoologickým zahradám“. Dotace byla účelově vymezená na krmivo pro ohrožené druhy zvířat a na realizaci vzdělávacích programů a zapojení do vzdělávání veřejnosti a osvěty v oblasti ochrany přírody.
Dotace byla poskytnuta v celkové výši 846 052,00 Kč a v průběhu roku plně vyčerpána.

CELKOVÁ REKAPITULACE

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
846 052,00	1 983 736,12	2 829 788,12
29,90 %	70,10 %	100 %

ROZPIS PODLE JEDNOTLIVÝCH DOTAČNÍCH TITULŮ

A. Chov ohrožených druhů světové fauny v českých zoologických zahradách

- bod 1.1. Chov ohrožených druhů světové fauny chráněných podle zvláštního právního předpisu

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
718 141,00	1 907 320,73	2 625 461,73
27,35 %	72,65 %	100 %

B. Zapojení českých zoologických zahrad do systému ochrany přírody České republiky

- bod 2.1. Chov zvláště chráněných druhů živočichů podle zvláštního právního předpisu a zapojení zoologické zahrady do záchranných programů těchto druhů.
- bod 2.2. Chov vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat za účelem záchrany jejich jedinečného genofondu.
- bod 2.4. Realizace vzdělávacích programů a zapojení do vzdělávání veřejnosti a osvěty v oblasti ochrany přírody, především ve smyslu Úmluvy o biologické rozmanitosti, a s tím související publikační činnost.

	Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
bod 2.1	54 495,00	51 953,93	106 448,93
bod 2.2	7 016,00	7 817,43	14 833,43
bod 2.4	66 400,00	16 644,03	83 044,03
CELKEM dotační titul B	127 911,00	76 415,39	204 326,39
	62,60 %	37,40 %	100 %

Irbis (*Panthera uncia*) patří do kategorie ohrožený taxon (VU) Červeného seznamu IUCN.

ŘEDITELKA / DIRECTOR
Ing. Eliška Kubíková

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ STAFF

EKONOMICKO-MARKETINGOVÉ ODDĚLENÍ ECONOMIC AND MARKETING DEPARTMENT

VEDOUcí/HEAD: Krejčová Hana, Bc.
Bendová Lenka (od 1. 6. 2017), Berková Martina (do 16. 1. 2017), Bohuňková Adéla (do 30. 9. 2017), Foltán Jan (od 1. 9. 2017), Hyršová Eva, Bc., Jarošová Pavla, Mgr., Jelínková Zdeňka, Kopecká Hana (od 23. 2. 2017), Kotíková Olena, Bc., Kovárníková Eliška, Martínková Kateřina (od 1. 2. 2017), Maláč Martin, Milostná Helena, Němcová Michaela, Pitrová Pavlína, Mgr. (do 31. 8. 2017), Rektořík Zbyněk, Roubíčková Michaela, Ryneš Michal, Ing. (do 31. 8. 2017), Rychlá Iveta, Ing. (od 1. 9. 2017), Štumarová Naděžda, Švantnerová Jana (do 15. 4. 2017), Vaňková Radka, Mgr., Vilhumová Iva, RNDr.

ZOOLOGICKÉ ODDĚLENÍ ZOOLOGICAL DEPARTMENT

VEDOUcí/HEAD: Vašák Jan, Ing.
Chytil Bohumír, Čeplová Jana, Dohnal Marek, Hájek Pavel, Havlová Michaela, Bc, Hudcová Marta, Jarošová Radmila, Kratochvíl Michal (od 1. 6. 2017) Krčilová Šárka, Ing., Kříž Petr, Libenský Ilja, Obrdlíková Marie, Rodová Petra, Slepica Martin, Ševčíková Lubomíra, Škárková Petra, Tomek Martin, Trojanová Lydie, Viduna Richard, Mgr., Vytisková Eva (do 31. 3. 2017)

ODDĚLENÍ ÚDRŽBY A VÝSTAVBY MAINTENANCE AND BUILDING DEPARTMENT

VEDOUcí/HEAD: Zita Jiří
Dvořák Pavel, Hořejší Karel, Kabelka Jaroslav, Křepinský Hanuš, Merunka Karel (od 1. 5. 2017), Rychnovský Jiří, Skoumal Petr, Štěpánová Štěpánka, Štorek Jiří, Ing., Urbánek Václav, Vedra Jaromír

SEZONNÍ PRACOVNÍCI 2017 / SEASONAL WORKERS 2017

Hájková Šárka (1. 4. 2017–31. 8. 2017), Karala Martin (1. 5. 2016–30. 9. 2016), Krajíček Jaroslav (1. 4. 2017–30. 9. 2017), Novák Miroslav (1. 5. 2017–30. 11. 2017), Rodová Jana (8. 4. 2017–30. 9. 2017), Švecová Jana (1. 5. 2017–30. 9. 2017), Wasserbauer Jiří (od 1. 4. 2017)

MATEŘSKÁ A RODIČOVSKÁ DOVOLENÁ / MATERNITY AND PARENTAL LEAVE

Kašparová Michaela, Mgr., Jonáková Sívie (do 3. 10. 2017), Pařízková Martina, Šmídová Barbora, Bc., Spudilová Hana, Ing.

PRACOVNÍ VÝROČÍ EMPLOYMENT ANNIVERSARY

Marie Obrdlíková
chovatelka, 35 let v Zoo Jihlava

Ilja Libenský
chovatel, 15 let v Zoo Jihlava

Petr Kříž
chovatel, 15 let v Zoo Jihlava

Pavel Hájek
chovatel, 10 let v Zoo Jihlava

Bc. Hana Krejčová
vedoucí ekonomicko-marketingového
oddělení, 10 let v Zoo Jihlava

Ocenění Nejlepší pracovník

Od roku 2013 uděluje statutární město Jihlava na základě návrhu vedení organizace ocenění Nejlepší pracovník. Společně s dalšími navrženými pracovníky z ostatních příspěvkových organizací města Jihlavy přebírají ocenění z rukou primátora města Jihlavy v prostorách radnice při společenské akci s kulturním programem.

V roce 2017 byla oceněna
Mgr. Radka Vaňková, zoopedagog.

Paní Jana Švantnerová,
mzdová účetní a personalistka,
nás bohužel 15. dubna 2017
po těžké nemoci opustila.

Všichni zaměstnanci vzpomínají.

MARKETING A VZDĚLÁVÁNÍ

MARKETING AND EDUCATION

AKCE POŘÁDANÉ PRO VEŘEJNOST

VISITOR EVENTS

Mgr. Pavla Jarošová, Kateřina Martínková

Březen

31. 3. Noc s Andersenem – čtení pro děti spojené s přenocováním v zoo

Duben

1. 4. Den ptactva – svátek všech opeřených obyvatel přírody, hudební vystoupení orchestru Žako
16. 4. Velikonoce v zoo – jarní dovádění a české velikonoční zvyky s folklorním souborem Pramínek
22. 4. Den Země – den pro naši zelenou planetu

Květen

1. 5.–30. 9. Dravci nad hlavami – letové ukázky dravců a sov
28. 5. Párty ZOOparty – oslava 60. narozenin Zoo Jihlava

Červen

2. 6. Noc snů – speciální akce pro onkologicky nemocné děti
3. 6. Den dětí – program se skupinou volného létání papoušků
21. 6. Světový den žiraf – nejdelší den v roce věnovaný nejvyšším zvířatům

Červenec

1. 7.–31. 8. Komentované krmení zvířat – každý den v určené časy u vybraných druhů zvířat
1. 7. Střípky pěti kontinentů: Amerika – program v indiánském stylu
5. 7. a 6. 7. RETROdny – dny věnované době vzniku naší zoo
9. 7. Střípky pěti kontinentů: Afrika – africký program s taneční skupinou IYASA
7. 7. Křtiny zebry se zpěvákem Markem Ztraceným
29. 7. Střípky pěti kontinentů: Asie – Mezinárodní den tygrů s ukázkou asijské kultury

Srpen

5. 8. Střípky pěti kontinentů: Evropa – netradiční nocování v zoo nazvané Noc s vlky
27. 8. Střípky pěti kontinentů: Austrálie – nejen o australských zvířatech

Září

9. 9. Den i noc s netopýry – hry, soutěže, večerní povídání o netopýrech a jejich pozorování

Říjen

1. 10. Den zvířat – zvířecí svátek věnovaný všem zvířatům Ameriky
21. 10. Mezinárodní den irbisů – za irbisem (levhartem sněžným) do Himálaje

Prosinec

- 1.–31. 12. Velká prosincová soutěž aneb Rocco vypravuje – adventní dílny, hry pro děti, komentovaná krmení, soutěžní kvíz na facebooku i v areálu zoo
27.–28. 12. Vánoční večerní prohlídky – prohlídka zoo s doprovodným programem „Cesta časem“

KLUBOVÉ VEČERY

Besedy, přednášky a promítání o zvířatech, cestování, životním prostředí a přírodě různých koutů světa. Jarní (leden až duben) a podzimní (září až prosinec) cyklus přednášek ve vzdělávacím centru PodpoVRCH.

5. 1. Žil jsem v Kambodži – Jan Blažíček
2. 2. Kefalonie a Rhodos, dva řecké protipóly – Milan Macháček
2. 3. Malajsie a Sumatra očima makrofotografa – Pavel Krásenský
6. 4. Madeira a Porto Santo – Ondřej Brambus
7. 9. Orangutani, co jedí šišky a žaludy – Stanislav Lhota
5. 10. Tanzanie (pracovně i nepracovně) – Michal Černý
2. 11. Mořské želvy – velký sen malé holky – Hana Svobodová
7. 12. Andalusie – velký okruh okolo Sierry Nevady – Jaromír Novák

OZVĚNY EKOFILMU

Cyklus dokumentů s ekologickou, environmentální nebo ochrannou tematikou

17. 3. Praveká želva, Malí lidé – velké stromy, Viktor a liška, Biodiverzita – to jsme my
18. 3. Everglades – Vodní divočina, Duch lesa, Lesní zahradníci, Biodiverzita – to jsme my

VEČERNÍ PROHLÍDKA SE ZOOLOGEM

Večerní prohlídky s odborným zoologickým výkladem se konaly jednou za měsíc od října do prosince.

VÝSTAVY

Výstavní místnost za vstupní pokladnou:

PTAČÍ SVĚT – fotografická výstava ing. Stanislava Vorálka
ZE ŽIVOTA HMYZU – fotografická výstava ing. Milana Slavingera
RETROPLAKÁTY aneb ZOO V PROMĚNÁCH ČASU – práce studentů Střední umělecké školy grafické Jihlava
SETKÁNÍ V JIHLAVSKÉ ZOO – fotografická výstava Ondřeje Chvátala
ARANŽOVANÉ FOTOGRAFIE ZVÍŘAT ZE ZÁCHRANNÉ STANICE PAVLOV – práce žáků multimediální tvorby ZUŠ Ledeč nad Sázavou

Den dětí s dřevěnými hračkami

Marek Ztracený pokřtil malou zebrou Burchellovu.

Africká vesnice Matongo:

AFRIKA – (SKORO) VŠE CO BĚHÁ, SKÁČE, PLAVE, POTÁPÍ SE - obrazy Daniela Havla, který se zaměřuje na portréty afrických zvířat různými výtvarnými technikami
ZVINO VA AFRICA – prodejní výstava originálních dřevěných soch

Výstava o historii zoo „SKORO VŠECHNO O ZOO“ se uskutečnila v Muzeu Vysočiny Jihlava a putovní výstava „SKORO VŠECHNO O ZOO“ – panely o historii zoo doplněné o kaširované hlavy zvířat v nadživotní velikosti putovaly po různých místech Kraje Vysočina (více ve článku 60 let zoo Jihlava).

ZÁŽITKOVÉ PROGRAMY

V roce 2017 proběhlo celkem 13 zážitkově vzdělávacích programů v zoo. Celodenní program „Den chovatelem v Zoo Jihlava“ se uskutečnil dvakrát. Z ostatních hodinových programů „Setkání se zvířaty Zoo Jihlava“, byla nejoblíbenější setkání se žirafami.

DEN PTACTVA 2017

Na Den ptactva přišlo do Zoo Jihlava 89 osob s ptačím příjmením. Sešlo se celkem 19 ptačích „druhů“.

Příletová listina 2017:

1. Sýkora – 12 návštěvníků
2. Holub – 10 návštěvníků, Vrána – 10 návštěvníků
3. Slavík – 8 návštěvníků

Výhercem dárkového poukazu na vyhlídkový let se stal Jiří Vrána z Brna. Poukaz darovala firma AIR JIHLAVA - SERVICE s.r.o.

FOTOSOUTĚŽ „ZOOOBJEKTIV AMERIKA“ 2017

Tématem letošního ročníku fotosoutěže byla zvířata v naší zoo, která mají svůj původ na americkém kontinentu. Bylo možné vybírat z 37 krásných fotografií umístěných v prostorách centra PodpoVRCH. Pořadí vítězných fotografií určilo 109 hlasujících. Vítězkou se stala Jana Mazánková s fotografií tuleně, která dostala 24 hlasů, 2. místo s 16 hlasy obsadila Sofie Hintenausová s fotografií lvíčka zlatého a 3. místo s 11 hlasy patřilo Janě Marešové a její fotografii baziliška zeleného. Ve facebookovém hlasování nejvíce hlasů (162) získal Pavel Daněk s fotografií pralesničky azurové.

Pralesnička azurová – 1. místo hlasování na FB Zoo Jihlava

SUMMARY

In 2017, Education and Marketing staff organised numerous events designed for zoo visitors. They included diverse talks and lectures, movie screening and several displays... The zoo-based experience programmes attracted attention as well.

Den žiraf – děti sestavovaly jejich jídelníček

Letové ukázky dravců a sov, foto: © Jaroslava Melicharová

CENTRUM ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY PODPOVRCH “PODPOVRCH” ENVIRONMENTAL EDUCATION CENTRE

Mgr. Pavla Jarošová

Hlavní náplní činnosti vzdělávacího centra jsou ekologické výukové programy pro školní skupiny. Během roku 2017 nás navštívilo 5 863 žáků a studentů ze základních a středních škol, 2 911 dětí z mateřských škol a 147 dětí ze speciálních škol a tříd. Na podzim 2017 jsme obohatili naši nabídku výukových programů o dva zcela nové a některé stávající jsme podrobili drobným změnám. Celkem si tak vyučující mohli vybírat z 34 různých programů určených různým věkovým kategoriím. Těší nás velký zájem učitelů, kteří se k nám opakovaně se svými žáky vrací.

V rámci kampaně EAZA „Let it grow!“ jsme uspořádali druhý ročník soutěže pro školy „Dejme jim šanci“. Děti z mateřských školek a mladší žáci ze škol základních měli za úkol vyrobit krmítko pro ptáky. Ty pak na krmítkách pozorovali a vše zpracovali do výtvarného dílka. Starší žáci pozorovali fenologické změny a sledovali výskyt rostlin a živočichů v různých obdobích roku. Své pozorování, výsledky i výrobky přišli účastníci soutěže představit do zoo na žakovskou konferenci a výstavu Dejme jim šanci, která proběhla na konci května.

Výstava prací ke kampani „Dejme jim šanci“ (Let it grow)

Věnujeme se i dalším cílovým skupinám – seniorům, rodičům s malými dětmi, handicapovaným nebo pedagogům. Program „Hrátky PodpoVRCHem“, který je určený pro malé děti s doprovodem, probíhá v zimním období od listopadu do března. Celkem jsme jej v roce 2017 uskutečnili 33x a navštívilo nás 467 dětí od 2 do 6 let. Skupinám seniorů jsme se věnovali pětkrát, a to u nás v zoo, ale i v domovech pro seniory v Kraji Vysočina. V říjnu jsme pro pedagogy uspořádali ve spolupráci se Zoo Liberec motivační seminář v rámci projektu „Vzdělávání zoopedagogů“.

Pro děti připravujeme různé volnočasové aktivity. Během školního roku fungují v centru 4 zookroužky (přírodovědný, chovatelský, teraristický a Hrátky se zvířátky) a v zoo také „Pony kroužek“ zaměřený na péči o poníky. V době hlavních prázdnin proběhlo 5 týdenních turnusů příměstského tábora s názvem „Zázračná planeta“ celkem pro 150 dětí. Během jednotlivých dnů jsme se věnovali různým biotům světa (polární oblasti a hory, lesy, stepy a savany, tropické pralesy a pouště). Nejenže se děti dozvěděly spoustu informací o přírodě a zvířatech, ale

Součástí příměstských táborů je i pozorování v přírodě.

také strávily hodně času v zoo při pozorování zvířat, soutěžích, tvořivých činnostech a různých hrách. V období jarních a podzimních prázdnin jsme uspořádali 4 celodenní „Prázdniny PodpoVRCHem“ celkem pro 66 dětí.

Na vzdělávání dětí s přírodovědným nadáním jsme zaměřili projekt „TalentZOOM“, pro který jsme získali podporu z Fondu Vysočiny. Součástí byl korespondenční seminář, kdy během 6 jarních kol 40 žáků a studentů zpracovávalo různá témata (komunikace, chladné období, migrace, potrava, rozmnožování, maskování). S nejlepšími z nich jsme se setkali na konci školního roku v zoo. V srpnu byl zrealizován letní třídní seminář, během kterého 14 účastníků absolvovalo několik odborných přednášek, návštěvu Muzea Vysočiny a badatelského centra Gymnázia Jihlava a řešilo vlastní badatelský úkol v zoo. Pro velmi kladné ohlasy jsme se rozhodli, že od října 2017 budeme v TalentZOOMu pokračovat dalšími úkoly.

Součástí centra je několik akvárií, terárií a dalších chovatelských zařízení pro plazy, drobné savce, ryby, obojživelníky i bezobratlé. Zvířata využíváme k výukovým programům, pro činnost kroužků i během akcí pro veřejnost. V tomto roce jsme odchovávali například mláďata činčil nebo pagekonů řasnatých. Daří se nám také chov bezobratlých (zlatohlávců, strašilků, zákeřnic) nebo akvarijních ryb (tlamovců).

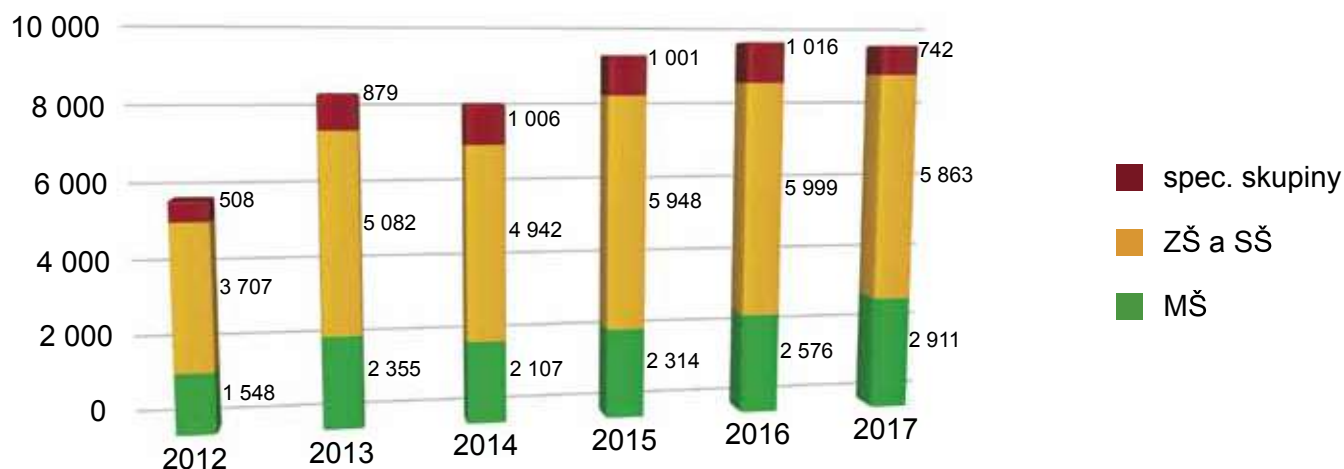
Chameleon jemenský (Chamaeleo calyptratus)

Naše zoo a prostory centra PodpoVRCH se staly velmi oblíbeným místem pro různá setkání, jednání a workshopy. Využil je například Kraj Vysočina, Magistrát města Jihlavy, ČSOP Jihlava, Foto Škoda nebo ČSO. Také zde proběhlo několik setkání odborných komisí UCSZOO (ekonomická komise, komise ryb a ploutvonožců, komise ptáků). V březnu proběhl v centru 4. ročník „Zoofanatiky“ – setkání zoo fanoušků a sběratelů zoo materiálů. Téměř 60 účastníků z 5 evropských zemí během tří dnů absolvovalo několik odborných přednášek a besed, výměnnou burzu, doprovodný program v zoo a „aukci“ sběratelských předmětů na podporu ochrany mokřadů na Vysočině. Pro veřejnost proběhl ve vzdělávacím centru cyklus přednášek „Klubové večery“ a promítání filmů s ekologickou tematikou „Ozvěny Ekofilmu“. Během mnoha akcí v zoo byly prostory centra zpřístupněny i návštěvníkům zoo. Ať už při tematických dnech (Den ptactva, Den Země, Den zvířat, Adventní dílny, Mezinárodní den žiraf, Den irbisů), tak i při speciálních akcích věnovaných v letošním roce 60. výročí (RETROdny, Vánoční večerní prohlídky).

Zoofanatika – setkání sběratelů materiálů z různých zoo

POČET ÚČASTNÍKŮ VÝUKOVÝCH PROGRAMŮ 2012–2017

Kontakt s živými zvířaty je pro děti nezapomenutelný.

Připravujeme podklady a letáky k akcím i k výukovým programům. Elektronický newsletter „Nahlédněte PodpoVRCH“ jsme vydali v průběhu roku 11x a 3x zpravodaj „Nahlédněte PodpoVRCH pro školy“, oba jsme rozesílali na e-mailové adresy zájemcům.

NOVINKY V ROCE 2017:

Život u vody (pro MŠ a 1. a 2. třídu ZŠ)

Kdo všechno žije u nás u vody i pod vodou a co tam dělá? Proč má bobr velké zuby nebo želva krunýř? To vše se dozvíme během programu. Prohlédneme si společně ryby a pohladíme si živou želvu.

Lesní putování (3.–5. třída ZŠ)

Putování po lesní stezce, která je umístěna v areálu zoo. Prohlédneme si zástupce sov, dravců i pěvců, zkusíme pozorovat dalekohledem a prozkoumáme i letokruhy. Vše je doplněno skupinovými činnostmi s výukovými dřevěnými pomůckami.

Učební pomůcky

Některé z nabízených ekologických výukových programů byly spolufinancovány v rámci projektu „Podpora výukových programů v Centru environmentální výchovy PodpoVRCH v ZOO Jihlava“ č. 01881662 Státním fondem životního prostředí České republiky na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.

Z výukového programu Život u vody

SUMMARY:

The education centre's flagship activity involves environmental educational programmes for school groups. During 2017, the centre was visited by 5,863 pupils and students from primary/secondary schools as well as by 2,911 pre-school children and 147 children from special schools and classes. Our target groups also include the elderly, parents with small kids, disabled people and school teachers. Diverse leisure activities are also organised for children, e.g. hobby clubs, camps and competitions. The zoo, including the premises of our centre, has become a very popular place to hold various meetings and workshops.

Ministerstvo životního prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

VÍTĚZOVÉ CELOSTÁTNÍ CENY Ď

Každoročně je vypisovaná CENA Ď v různých kategoriích. Do kategorie dobrodinců, kteří nezištně a obětavě pomáhají zoologickým zahradám, navrhuji všechny zoo jednoho zástupce. Zoo Jihlava nominovala v letošním roce Základní školu Třemošnice, jejíž žáci od roku 2005 nepřetržitě podporují zoo v rámci projektu „Symbolická adopce zvířat v Zoo Jihlava“. V celostátním kole ceny Ď pak ZŠ Třemošnice vyhrála ve své kategorii 1. místo!

Finále ceny nazvané Setkání mecenášů a dobrodinců se konalo 17. května 2017 na Nové scéně Národního divadla. Slavnostní ceremoniál se konal pod záštitou ministra kultury Mgr. Karla Hermana a pod patronátem Nadačního fondu pomoci Karla Janečka. Cenu Ď převzal ředitel ZŠ Třemošnice Mgr. Lubomír Marek.

Základní škola během 12 let přispěla do projektu „Symbolická adopce zvířat v Zoo Jihlava“ částkou 84 tisíc Kč, kterou dlouhodobě podporuje chov rysa červeného (*Lynx rufus*). Už před deseti lety zoo podporu žáků ocenila tím, že si žáci mohli tehdy mladého rysího samce pojmenovat. V hlasování dostal jméno Felix. Podle jeho jména nazvaly děti školní mezitřídní soutěž FELIXMÁNIE. Výtěžek ze sběru papíru, lesních plodů, elektrospotřebičů, baterií a PET víček, věnují právě na symbolickou adopci rysa.

Zoo Jihlava si cení zvláště toho, že žáci přispívají zcela nezištně. Nežádají žádné ocenění ani výhody. Jejich přístup je ojedinělý a pro zoo velmi významný. Velké díky za jejich pomoc a ochotu.

SUMMARY: Třemošnice Primary School placed first in the national competition; pupils of the school have been supporting Jihlava Zoo continuously since 2005. They raise funds by collecting used paper and batteries, picking forest berries, and so on.

SLAMÁCI U JAKUBOVA

Jakubov u Moravských Budějovic je malá obec v okrese Třebíč. Leží uprostřed cesty mezi Jihlavou a Znojmem. Žije tu okolo 600 obyvatel, kteří společně pořádají různé kulturní, sportovní a společenské aktivity.

Jakubovští se stali populárními především u řidičů, kteří projíždějí kolem. U silnice je na konci sklizně vítají Slamáci. Jsou to vždy dvě postavy z velkých balíků slámy. Kromě pohádkových postavíček postavili jakubovští nadšenci v roce 2017 již potřetí zvířátko ze Zoo Jihlava, tentokrát zebry. V roce 2016 to byli tygři a o rok dříve párek lemurů.

Děkujeme obyvatelům Jakubova za jejich nadšení!

DOBROVOLNÍCI POMÁHAJÍ ZOO

Jednou formou nefinanční pomoci zoo je práce dobrovolníků a praktikantů. Jedná se většinou o studenty, kteří pomáhají při různých pomocných pracích v různých odděleních.

SUMMARY:

For three years now, people from Jakubov – a small village near Moravské Budějovice – have been using bales of straw to construct models of Jihlava Zoo animals near the road.

Volunteer work represents one of the forms of non-financial assistance to the zoo.

SPOLUPRÁCE SE SDĚLOVACÍMI PROSTŘEDKY

MEDIA PARTNERSHIPS

Martin Maláč

Během roku 2017 rozeslala jihlavská zoo celkem 26 tiskových zpráv o aktivitách zoo a o zvířatech pro nejrůznější sdělovací prostředky a další spolupracující organizace. Celkově jsou tiskové zprávy rozesílány zaokrouhleně na 140 e-mailových adres. Největší zájem projevují média nejčastěji o informace o mláďatech, nových zvířatech v zoo či chystaných akcích pro veřejnost. V loňském roce se velkému zájmu sdělovacích prostředků těšily také oslavy 60. výročí založení Zoologické zahrady v Jihlavě.

Největší spolupráce nadále probíhá s místním i celostátním tiskem, nejvíce s MF Dnes, Deníkem, Jihlavskými listy, Prámem, Horáckými novinami, Aha, Bleskem nebo Jihlavským Expressem, a to v internetové i tištěné podobě. V těchto, ale i v dalších novinách a magazínech, byla zmíněna Zoo Jihlava více než 180krát.

Dalším široce rozšířeným médiem, kde jsou zprávy o zoo frekventovány, je televize. Jihlavská zoo byla viděna ve více než 50 reportážích, a to nejčastěji na TV Nova, v České televizi, na TV Prima a na internetové i-Vysočina.

Více než 60 reportáží, upoutávek nebo rozhovorů o jihlavské zoo bylo vysíláno v různých rozhlasových stanicích v regionu i celé ČR. Nejintenzivnější spolupráce probíhá s Českým rozhlasem Vysočina, dále s Českým rozhlasem, Hitrádiem Vysočina a Rádiem Jihlava.

Nejčastější sledovanost ve všech typech médií byly novinky o zvířatech (např. příjezd samce tygra sumaterského z brněnské zoo) a aktivity zoo k oslavám 60. výročí jejího vzniku. Některé významné události byly publikovány i zahraničních médiích, jako jsou deníky The Independent, Guardian, Times, Dailymail, nebo Washington Post a televizní stanice CNN.

FACEBOOK

Nedílnou součástí propagace Zoo Jihlava je i facebookový profil zoo. Zde jsou fanoušci informováni o novinkách a všech akcích v zoo, stejně jako mají možnost občasnými uveřejněnými fotoreportážemi nahlédnout do jejího zákulísí. V průběhu roku 2017 se počet fanoušků zvýšil z čísla 13 753 na 15 448, tedy opět přibližně o dva tisíce za rok. I díky tomu je dosah příspěvků a pozvánek na akce zoo mnohem větší než v předchozích letech.

WEBOVÉ STRÁNKY

Celkově v minulém roce navštívilo webové stránky Zoo Jihlava 136 000 uživatelů. Průměrný návštěvník zůstal na webu do dvou minut a zobrazil dvě stránky, přičemž nejvíce návštěv připadá na letní sezonu, nejméně pak na období od podzimu do jara.

Nejvyšší počet návštěv webových stránek činil 1 400 lidí za den, největší měsíční návštěvnost byla v červenci a průměrná návštěvnost stránek byla 372 návštěvníků denně.

DALŠÍ FORMY KOMUNIKACE S MÉDII A NÁVŠTĚVNÍKY

Koncem roku 2017 byl jako další marketingový nástroj spuštěn instagramový profil jihlavské zoo, který má v současné době cca 230 sledujících, kteří však dále poměrně rychle přibývají.

Trošku déle, avšak s mnohem menším dosahem funguje i twitterový účet zoo. Zde je však nižší zájem způsoben asi zejména nepříliš velkou oblibou tohoto média v ČR.

Naopak velmi oblíbený je kanál youtube, kde mají videa ze zoo vždy několik stovek zhlédnutí.

Novinkou v komunikaci s konkrétními potencionálními návštěvníky se stala velká obrazovka v jídelně multifunkčního obchodního centra City Park v Jihlavě. Na ní běží ve smyčce aktuality i propagační videa ze zoo tak, aby případné návštěvníky City Parku nalákaly k návštěvě blízkého areálu zoologické zahrady.

SUMMARY

In 2017, we distributed a total of 26 press releases to the media. Jihlava Zoo was mentioned in over 180 articles in the press, in 50 TV reports and about 60 radio broadcasts. The topics that attracted the greatest publicity included reports on new births and animal species; the 60th anniversary of the zoo received broad coverage. The attention of local and global media was also grabbed by the issue of the flamingo killed by children at the zoo in spring 2017. The number of the zoo's Facebook page fans rose to 15,448. The zoo's website received 136,000 visitors – the peak traffic was 1,400 users per day, while the average traffic was 372 visitors on a daily basis.

V OC City Park Jihlava má Zoo Jihlava svůj koutek.

POD KŘÍDLA – SYMBOLICKÁ ADOPCE ZVÍŘAT V ROCE 2017

UNDER YOUR WINGS: SYMBOLIC ADOPTION OF ANIMALS IN 2017

Olena Kotíková

V předchozím roce (2016) jsme zahájili projekt podpory naší zoo nazvaný Pod křídla. Sestává z pěti peříček, která symbolicky znázorňují ochranné křídlo, a každé představuje jiný typ podpory: partnerství, sponZORství, symbolická adopce, darování malé částky a DMS.

V roce 2017 bylo uzavřeno 117 darovacích smluv symbolické adopce. Symboličtí adoptivní rodiče tak přispěli na chov konkrétního druhu nebo všeobecně na chov zvířat v Zoo Jihlava celkovou částkou 407 085 Kč. V tomto roce bylo sponzorováno 62 druhů zvířat, což je o 5 druhů víc než v předešlém roce. Nejvíce adoptivních rodičů mají výřečky malí, ježci ušatí a bělobřiší, také králíci, outloni, želvy nádherné nebo gundi saharští. Jihlavská zoo chová více než 200 druhů zvířat, takže si může každý zájemce vybrat.

V závěru roku jsme započali s rekonstrukcí našich webových stránek vč. rozšíření a zpřehlednění e-shopu. Věříme, že tato úprava podpoří zájem o tuto formu podpory Zoo Jihlava.

organizace	město	Kč	zvíře
Základní škola, 3. A	Příbram	1 000	sýček obecný
		1 000	ježek ušatý
bývalí žáci 9. B jako dárek pro ZŠ Havlíčkova	Moravské Budějovice	4 000	surikata
děti z 8. mateřské školy Vysočánek	Žďár nad Sázavou	3 000	želva ostruhatá, korela chocholáta
FARMEKO - Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední odborná škola, s.r.o.	Jihlava	7 000	rys evropský
Soukromá vyšší odborná škola sociální, o.p.s.	Jihlava	1 000	puštík bělavý
Soukromé gymnázium AD FONTES, o. p. s.	Jihlava	4 235	kosman stříbřitý
Mateřská škola KAMARÁD	Nové Veselí	1 000	ježek bělobříchý
Základní škola Jana Václava Sticha-Punta	Žehušice	1 000	výřeček malý
Základní škola a mateřská škola	Kamenice	3 100	želva ostruhatá, výřeček malý
Základní škola a mateřská škola	Štoky	1 000	ježek ušatý
Základní škola	Bobrová	3 000	mangusta žíhaná
Základní škola, 7. třída	Dolní Cerekev	4 300	pony shetlandský
Základní škola Leandra Čecha	Nové Město na Moravě	4 000	lviček zlatý
Základní škola	Třemošnice	7 000	rys červený
Základní škola Žďár nad Sázavou, příspěvková organizace	Žďár nad Sázavou	3 000	pštros dvoupřstý
Základní škola Pardubice - Studánka, žáci 1. A	Pardubice	1 000	sýček obecný
ZŠ Pardubice - Studánka, žáci 1. C	Pardubice	1 000	výřeček malý
Žáci a učitelé Základní školy a Mateřské školy	Luka nad Jihlavou	1 100	jeřáb panenský

firma	město	Kč	zvíře
Kukabara Agency, s.r.o.	Praha 8	2 500	ledňák obrovský
Odborová organizace KOVO I. BOSCH DIESEL Jihlava	Jihlava	4 000	surikata
Pohary.com	Jihlava	10 000	tuleň obecný
Re-Pre reklamní studio, s.r.o.	Jihlava	2 000	ovce domácí – valašská
Referentky Centra spisové a archivní služby	Jihlava	1 000	výřeček malý
Služby města Jihlavy, s.r.o.	Jihlava	3 000	mýval severní
Studio In Lucie Svobodová a Zdeňka Cemperová	Jihlava	1 000	ježek bělobříchý
Účetní kancelář Ing. Hutař, s.r.o.	Hrotovice	3 000	nosál červený
Vaillant Group Czech, s.r.o.	Chrástany	30 000	panda červená, tygr sumaterský
Zaměstnanci prodejny Billa Pelhřimov	Pelhřimov	6 650	ovíječ filipínský, outloň malý, timálie zlatá
Zastupitelky města Jihlavy	Jihlava	4 000	kočka divoká

VÝZNAMNÍ PARTNEŘI IMPORTANT PARTNER

UNILEVER ČR, spol. s r. o.

PEPSICO CZ, s. r. o.

JIP východočeská, a. s.

HLAVNÍ PARTNER KEY PARTNER

Pivovary Lobkowicz, a. s.
Jihlavský pivovar Ježek

jméno a příjmení / osoby	město	Kč	zvíře
MUDr. Martina Bártíková	Havlíčkův Brod	1 500	gundi saharský
Veronika Bartošová	Jihlava	1 000	výřeček malý
Marcela Bršlicová	Znojmo	1 000	pralesnička batiková
Kristina Cahová	Dobronín	1 500	bazilišek zelený
Jana Čemusová	Praha 4	2 000	želva ostruhatá
Jiří Čírték	Praha	10 000	kočkodan Campbellův
PhDr. Jiří Čírték	Praha	20 000	levhart perský
PhDr. Miloslava Čírtková	Praha	5 000	kosman stříbřitý
Helena Čurdová	Jihlava	4 000	karakal
Michaela Čutková	Jihlava	1 300	leguánek modrý
Ing. Eva Dawidková	Praha	5 000	kosman běločelý
Jindřiška Dejmková	Pelhřimov	3 000	ledňák obrovský
Dagmar Doležalová	Havlíčkův Brod	500	králík domácí
Jana Dvořáková	Okříšky	1 000	morče divoké
Eliška, Anežka, Dana a Stanislav Dvořákoví	Jihlava	2 000	jezelek bělobřichý, jezelek ušatý
Bc. Monika Fialová	Jihlava	4 000	fenek
Dr. Zuzana Froňková		10 000	panda červená
Martin Havlík	Třebíč	1 500	husa velká
Hana Holubová	Jihlava	1 500	holub zelenokřídý
Luděk a Jarmila Homolovi	Radešinská Svratka	10 000	panda červená
Ing. Eva Hortová	Velké Meziříčí	1 500	gundi saharský
Šárka Horynová	Třebíč	4 000	karakal
Jana Hradecká	Jihlava	1 300	varan timorský
Tereška Chovancová	Třebíč	1 000	talířovka ušatá
Tomášek Chovanec	Třebíč	1 500	bazilišek zelený
Irena Jagošová	Havlíčkův Brod	2 000	ovce domácí – valašská
Ing. Petr Jindra	Ústí nad Orlicí	1 000	výřeček malý
Lenka Jonášová	Znojmo	1 000	pralesnička batiková
Miroslava Jurkasová	Měřín	3 000	mangusta žíhaná
Květoslava „Vlčice“ Kallová	Brno	5 000	lemur kata
Radka a Jarda Klocovi	Kamená Lhota	4 000	fenek
RNDr. Jana Knápková	Olomouc - Nemilany	4 000	kočka bažinná
Liborek a Kryštůfek Konečných	Kamenice	1 500	želva nádherná
Petr Koníř	Česká Třebová	4 000	kapybara
Hana Kopáčová	Praha	2 000	felzuma
Olga Kopáčová	Praha	1 000	výřeček malý
Jana a Milan Kopicovi	Světlá nad Sázavou	1 000	korela
Hana Koutná	Třebíč	4 000	babirusa sulaweská
Jitka Křepelová	Horní Pole	1 000	jezelek ušatý
Monika Kyselová	České Budějovice	1 000	jezelek bělobřichý
Kateřina Málková	Jihlava	4 000	vydra malá
Milada Zemanová a Marie Lysá	Jihlava	4 000	kočka arabská
Jana Martinů	Třebíč	1 000	jezelek bělobřichý
Kateřina Matoušková	Jihlava	1 500	gundi saharský
Naděžda Mertová	Třebíč	1 000	výřeček malý
Ondřej Mokřý	Čelákovice	4 000	babirusa sulaweská
Andrea Moravcová	Humpolec	4 000	fenek
Jana Musilová	Jamné	2 000	outloň malý
Lenka Nosková	Pardubice	1 500	gundi saharský
JUDr. Josef Novotný	Praha	30 000	tapír jihoamerický
Jolana a Petr Oertlovi	Petrohrad	4 000	DAR
Vojtěch Pavlík	Třebíč	3 000	emu hnědý
Lukášek Páková	Praha	1 100	korela chocholatá
Markéta Páková	Praha	1 000	papoušek vlnkovaný

jméno a příjmení / osoby	město	Kč	zvíře
JUDr. Eva Pelikánová	Praha	20 000	hyena žíhaná arabská
Hana Peroutková	Automotive Lighting Jihlava	1 000	jezelek bělobřichý
Lenka Sarah Pertlová	Jihlava	2 000	papoušek vlnkovaný
Radka Kotenová, Petra a Bohuslav Svobodovi	Jihlava, Mrátotín	3 000	„pásovec kulovitý“
Jana Prachařová	Lhota	2 000	outloň malý
Libor Přivětivý	Dačice	4 000	kočka divoká
rodina Malých	Ždírec nad Dobravou	1 000	bodlín Telfairův
rodina Motýkova	Tehov - Kostelík	2 000	ovce domácí – valašská
rodina Pumpřlova	Tovačov	3 000	pštis dvouprstý
rodina Váňova	Třeboň	1 000	želva nádherná
rodina Volavkova	Jihlava	1 000	korálovka
Veronika Rogers	Great Britain	4 000	serval
Dana Ryšavá	Jihlava	1 000	korálovka šedá
Jiří Sikes	Humpolec	1 000	želva nádherná
Jana Smejkalová	Jihlava	2 000	puštek bělavý, jezelek bělobřichý
Mgr. Jana Sochorová	Žďár nad Sázavou	4 000	vydra malá
Ing. Hana Sošková	Jihlava	1 000	jezelek ušatý
Jiří Stejskal	Dačice	1 000	rohatka
Elen Svobodová	Brno	4 000	kočka pouštní
Marie Svobodová	Jihlava	4 000	surikata
Kačenka a Tereška Svobodovy	Jihlava	1 500	bazilišek zelený
Jakub Šantrůček	Havlíčkův Brod	500	králík domácí
Agáta Štaštníková	Přibyslav	1 000	jezelek bělobřichý
Martina Švandová	Jihlava	4 000	manul
Verča, Zbyšek, Matoušek a Jonášek Tržilovi	Praha	500	králík domácí
Ludmila Ulrichová	Světlá nad Sázavou	4 000	karakal
Jolana Tuhá a Václav Bober	Přelouč	4 000	manul
Petra Vodičková	Okříšky	2 000	ovce domácí – valašská
Naděžda a Radek Votápkovi	Pacov	2 000	labuť černá
Ing. Milena Zelená	Pelhřimov	8 000	pásovec kulovitý, ropucha obrovská, babirusa sulaweská
Lukáš a Markéta Zerkovi	Jihlava	1 000	jezelek ušatý
Lucie Žabková	Praha	1 000	králík domácí
Dagmar Žoudlíková	Jihlava	4 000	serval

SUMMARY

In 2016, we launched a fund-raising project called *Under your wings*. Based on a concept of five small feathers that symbolizes a protective wing, each of them presenting a different type of support, the scheme brought 117 donation agreements in 2017, raising a total of 407,085 CZK and covering 62 animal species.

**PARTNERSTVÍ
SPONZORSTVÍ
SYMBOLICKÁ ADOPCE
DAROVÁNÍ MALÉ ČÁSTKY
DMS**

Rok 2017 – rok 60. výročí otevření Zoo Jihlava – byl bohatý jak na akce, tak na nové expoziční prvky, modernizaci či zlepšování služeb návštěvníkům.

ORIENTAČNÍ SYSTÉM

Jedním z důležitých úkolů pro rok 2017 byla inovace informačního a orientačního systému, především zaktualizovaná orientační mapa zoo. Jako výchozí jsme použili detailní malovanou mapu, na které jsme vyznačili pět kontinentů s piktoqramy zvířat. Mapy jsou umístěny u obou vchodů do zoo a jsou také k dostání v papírové podobě. Další etapou inovace orientačního systému bude jednak označení pavilonů a expozic a jednak umístění orientačních prvků a směrůvek včetně značení průchodnosti návštěvnických cest. Koncem roku 2017 byla schválena konečná podoba a začátkem roku 2018 vše budeme realizovat. První ukázkou nového jednotného stylu je označení expozice Skalnaté pobřeží.

INFORMAČNÍ SYSTÉM

Informační a výstražné cedulky jsou nedílnou součástí orientačního systému zoo. Každá moderní zoo, pokud chce svým návštěvníkům umožnit co nejbližší pohledy do světa chovaných zvířat, používá k tomu tzv. bezbariérová hrzení s co nejmenšími pohledovými překážkami. Musí ale počítat s určitou mírou neukázněnosti některých návštěvníků. Návštěvníci často také podléhají dojmům, že chovaná zvířata jsou domácí mazlíčci, a tak se k nim také chovají. Proto musíme upozorňovat na případná možná nebezpečí ze strany zvířat (např. kousnutí, kopnutí apod.), ale také dbát na ochranu zdraví chovaných zvířat (nebezpečí krmení, hlazení apod.). Výstražné a bezpečnostní cedulky řešíme tak, aby nepůsobily příliš agresivně, ale aby zcela plnily svoji funkci ochrany bezpečnosti návštěvníků i zvířat. Využíváme ručně kreslených prvků doplněných nápisy našim vlastním fontem ZooScript. V nové sezoně použijeme 16 druhů takových piktoqramů. Stejný font a ruční kresby aplikujeme u dalších

Komiks – nová forma sdělování informací

MALOVANÁ MAPA ZOO JIHLAVA

Přehledná a přitom hezká mapa areálu v naší zoo již delší dobu chyběla. Proto jsme šli zcela netradiční cestou a nechali vyrobit novou tzv. malovanou mapu. Jejím základem je realistické prostředí zoo i okolí vypracované malířem, vznikne tak v podstatě 3D obraz s detaily stromů, cest, řeky a staveb, který dále zpracovávají grafici. Orientační mapa je tak zcela jedinečným originálem. Předností malované mapy je lehká orientace v areálu zoo, ke které je především určená, spolu s informačním charakterem. V neposlední řadě je důležité také estetické a malebné ztvárnění.

Nový orientační plán

prvků informačního systému. Ten se skládá z několika úrovní. Primárním stupněm jsou základní informace o zvířatech, tzv. jmenovky. Současný systém jmenovek u expozic zvířat používáme již od roku 2011 a do letošního roku jsme dosáhli pokrytí celé zoo. V roce 2017 jsme zpracovali a instalovali 10 titulů pro nové druhy. Tropický pavilon se zcela netradičním a odlišným řešením interiéru si vyžádal i netypické řešení informačního systému – používáme dřevěné cedulky s kresbami zvířat a jednoduchými informacemi. Nevýhodou je náročnost jejich tvorby a nedostatečné množství informací. Příští rok se chceme zaměřit právě na vyřešení tohoto nedostatku. V letošním roce jsme zhotovili 16 originálních titulů do Tropického pavilonu.

Dalšími stupni informačního systému jsou panely v různých úrovních obsahu i zpracování. Všechny však spojuje používání prvků základního vizuálu. Jsou to jednak ruční písmo psané přímo výtvarníkem, font ZooScript, který z ručního písma vychází, jednoduché kresby černobílé i kolorované od stejného autora, ilustrační fotografie a doplňkové informace na tzv. lepících a v neposlední řadě i rozměry a barevnost. V letošním roce jsme zhotovili velký informační panel České stopy v Austrálii doplňující systém Australské farmy, panel o historii včelařství a novou formou komiksu zajímavosti ze života medvědů malajských.

NÁVŠTĚVNICKÝ SERVIS A OBČERSTVENÍ

Návštěvníci chodí do zoo nejen za poznáním, ale také si odpočinout a zrekreovat se. Proto věnujeme velkou pozornost zlepšování obslužnosti, především možnosti občerstvení a toaletám. V roce 2017 jsme navýšili počet sezení i stolků u všech stylových občerstvení. Velmi zajímavý vzhled dostalo občerstvení s celoročním provozem ZanziBAR. Pod přístřešky mohou návštěvníci využít sezení, na které jsme použili pивní přepravky, v prostoru bývalé cukrárny jsme umístili netradiční posezení z barevných pneumatik, ze kterých jsou i jednoduché herní prvky pro děti. Zajímavou novinkou je i tzv. fotostánek. Tady se mohou návštěvníci na památku návštěvy zoo vyfotografovat a fotku si vytisknout. Terasa Hospůdky U Vlka dostala stoly a židle v neobvyklém designu. K nepřehlédnutí jsou také houpací lavičky a dřevěné lavičky s umělecky ztvárněnými vlky. Ke kavárně Cesta kávy přibýly na posezení jednoduché dřevěné bedýnky. Léto roku 2017 bylo v České republice extrémně horké, vysoké teploty jsme zaznamenali i na Vysočině. Přestože se v letních měsících teploty v Jihlavě vyšplhaly přes 30 °C, do zoologické zahrady proudily zástupy návštěvníků. I když je v areálu zoo je mnoho stinných míst pod stromy či v pavilonech, připravili jsme netradiční osvěžení. Jako novinku, kterou přivítaly především děti, jsme na dvou místech v návštěvnickém prostoru zřídili speciální rozstřikovače jemné vodní mlhy. Jeden u odpočinkové zóny u Australské farmy a druhý mezi Asijským pavilonem a parčíkem Hokkaidó.

Historii praní doplňují „dobové“ cedulky.

PRÁCE NA EXPOZICÍCH

Samostatnou částí práce skupiny zoo designu je spoluúčast na plánování, návrzích a realizacích nových expozic či jejich doplňování, rozšiřování a modernizaci. Jedním takovým počinem je Lesní stezka, kterou jsme doplnili o unikátní prvky – např. jsme na větve stromů umístili dřevěné realistické modely ptáků, hnízdní budky s informacemi o hnízdění konkrétního druhu, na stěně „myslivný“ jsou tzv. ptačí hodiny s údaji, kdy který pták začíná zpívat atd. Zajímavý a především u dětských návštěvníků oblíbený je dřevěný „telefon“ z ozvučného smrkového kmene a průřez kmenem, na kterém jsou vyznačeny důležité události, které se udály v průběhu růstu stromu. Velmi atraktivní se stal komplex toalet a sousední expozice, představující historické pračky u Australské farmy. Toalety jsme doplnili o drobné dekorativní předměty. V prádelně se návštěvníci mohou přesvědčit, jaký byl vývoj praní prádla od obyčejného tlouku k elektrické pračce.

Lavičky u Hospůdky U Vlka mají stylovou ozdobu.

Mížení v parném létě uvítají děti i dospělí.

Netradiční zařízení občerstvení ZanziBAR

PROPAGAČNÍ PŘEDMĚTY A TISKOVINY

Práce oddělení designu zahrnuje také přípravu propagačních předmětů a tiskovin. V jubilejním roce naší zoo jsme vydali sadu předmětů s jednotčím designem výročí 60 let Zoo Jihlava, dvě čísla (z toho jedno dvojčíslo) pravidelných ZOOnovinek a jako novinku tři čísla historických RetroZOOnovinek (podrobnosti ve zprávě o oslavách 60. výročí zoo). Tradičně jsme zpracovali a připravili do tisku Výroční zprávu 2016, propagační letáky a kalendárium akcí, upoutávky na akce, reklamy do různých periodik a dvě venkovní reklamy v areálu Vodní ráj. Novinkou je reklamní polep trolejbusu, který jezdí v Jihlavě různé trasy městské hromadné dopravy.

Před hlavními prázdninami jsme vydali průvodce po Zoo Jihlava nazvaný Krok za krokem jihlavskou zoo. Tímto počinem se podařilo zaplnit mezeru mezi současnými tištěnými informačními materiály o zoo. Návštěvník může jeho prostřednictvím projít jihlavskou zoo skutečně krok za krokem od hlavního vchodu cestou přes jednotlivé „kontinenty“. Seznámí se s příběhy a charakteristikami jednotlivých expozicních celků od Africké savany, evropských Shetlandských ostrovů, přes Australskou farmu a Ameriku, představovanou např. Haciendou Escondido nebo Deltou Paraná, asijský Himálaj a parčík Hokkaidó až po Madagaskar a Evropu. V průvodci najde nejen biologické údaje, ale především zajímavosti o více než 80 druzích zvířat. Jsou doplněné fotografiemi a originálními kresbami.

Nový průvodce *Krok za krokem jihlavskou zoo* bohatě ilustrovaný kresbami V. Veselého byl vydán v nákladu 8 000 kusů.

Trolejbus s reklamou Zoo Jihlava

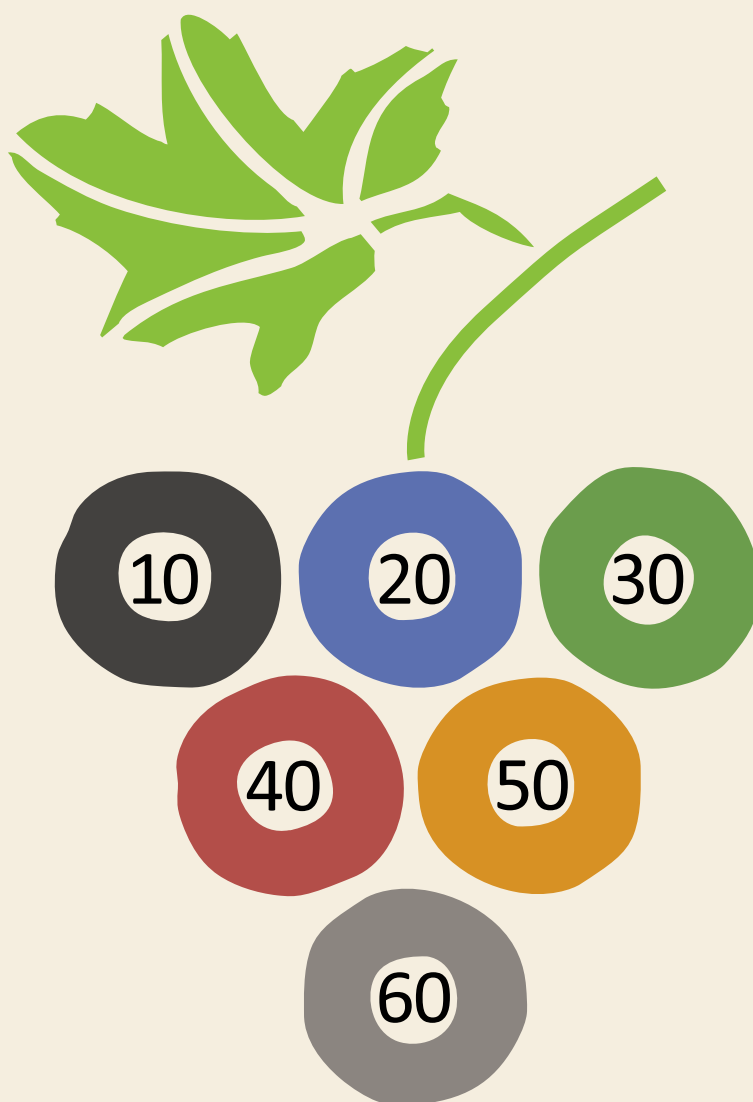
RetroZOOnovinky měly i retrografiku.

SUMMARY

In 2017, the staff focused on the zoo's system of signage. We completed the map of the zoo, which was placed at both of the entrances and published as a hard copy. Facts were also added on new species as necessary and education panels were installed at existing exhibits on an ongoing basis. We also focused on upgrading the zoo's catering facilities by adding stylish seating equipment as well as play elements for children. An attractive display of historic washing machines was set up next to the public toilets, which are part of the Australian Farm Exhibit. By default, the activities of the staff incorporate cooperation on marketing projects as well as preparation of the zoo's publications, which in 2017 involved, in addition to regular titles, a new zoo guide entitled "Step by Step through Jihlava Zoo".

ŠEDESÁT LET ZOO JIHLAVA

Zraje jako víno...

60 LET ZOO JIHLAVA

CELEBRATING JIHLAVA ZOO'S 60th ANNIVERSARY

OHLÉDNUTÍ DO HISTORIE

Kateřina Martínková, Mgr. Pavla Jarošová, RNDr. Iva Vilhumová

V roce 1957, přesněji 5. července, schválila Rada městského národního výboru na svém zasedání založení zookoutku v Jihlavě. Pro jeho vybudování vybrala část Březinových sadů známou jako Malý Heulos, která poskytovala vhodný terén pro přípravu a stavbu výběhů. O necelých 12 let později hrozila zookoutku, přes jeho bouřlivý rozvoj a stoupající oblibu, likvidace. Podařilo se jí však zabránit, zookoutek se změnil na zoopark a v roce 1982 byla konečně ustanovena samostatná organizace Zoologická zahrada v Jihlavě.

I když cesta k tomuto cíli nebyla lehká, díky úsilí mnoha lidí, kteří byli (a stále jsou) hnacím motorem jejího úspěšného fungování, prošlo branami zoo za 60 let existence přibližně 8 miliónů spokojených návštěvníků. Dnes je jihlavská zoo „mimofádně energickou dámou v nejlepších letech“ (citace paní náměstkyně primátora města Jihlavy Ing. Jany Mayerové, Ph.D.) a stala se uznávanou mezi odbornou i laickou veřejností nejen u nás, ale i ve světě.

V roce 2017 se u příležitosti kulatého 60. výročí konala celá řada akcí připomínajících historii zoo. Významná byla Valná hromada Unie českých a slovenských zoo, které se pravidelně účastní představitelé členských zoologických zahrad. Pozvání na historické setkání přijali bývalí i současní zaměstnanci zoo, partneři, zástupci kraje, města i ministerstva životního prostředí. Široké veřejnosti patřila o týden později neméně velkolepá oslava s názvem Párty ZOOParty. Podrobnosti o jednotlivých akcích jsou popsány dále.

PROPAGAČNÍ PŘEDMĚTY A TISKOVINY

Kromě slavnostních setkání byly kulatým výročním motivovány i další akce uvnitř i vně areálu zoo. U příležitosti 60 let připravila zoo i zajímavé netradiční tiskoviny a propagační předměty. Jedním z nejzajímavějších a filatelisty vyhledávaným byl aršík vlastních poštovních známek nazvaný Zoo Jihlava – 60 let. Emise vyšla 6. března v nákladu 600 kusů. Tiskový list obsahoval 25 známek, cena aršíku byla 730 Kč. Autorem návrhů známek je Vladimír Veselý a lze na nich najít zvířecí zástupce všech pěti kontinentů – aru hyacintového (Amerika), pandu červenou (Asie), klokana rudého (Austrálie), tuleně obecného (Evropa) a žirafu síťovanou (Afrika). Unikátní emise známek byla slavnostně představena na filatelistické výstavě v Oblastní galerii Vysočiny v Jihlavě.

Dalšími netradičními tiskovinami byly noviny v dobovém vzhledu RetroZOOnovinky. Vyšly ve třech číslech a obsahovaly historické autentické články o zoo, příběhy zvířat, staré fotografie zoo, pořádané akce a mnoho dalšího. Nešlo o přesné mapování událostí, ale o s nadhledem podávané informace o zajímavostech a podstatných událostech od července 1957 až do současných dní.

Tradiční ZOOnovinky, které vycházejí již od roku 2002 – tedy 15 let, vyšly v letošním roce dokonce dvakrát (první Jaro, druhé jako dvojčíslo Léto a Podzim)

Vydání nového průvodce Krok za krokem jihlavskou zoo bylo dalším počinem k oslavám. Obsahuje nejen informace a zajímavosti o cca 80 druzích zvířat chovaných v zoo, ale také příběhy na jejich základě vznikaly jednotlivé expoziční celky. Více v článku Zoo design.

Ředitelka zoo Ing. Eliška Kubíková spolu s autorem známek Vladimírem Veselým na vernisáži známek

Část výstavy „Skoro všechno o zoo“ byla přemístěna do centra PodpoVRCH.

K letošnímu kulatému výročí byla vydána celá řada propagačních předmětů.

RETROPLAKÁTY ANEB ZOO V PROMĚNÁCH ČASU

V zoo byla uspořádána historizující výstava RETROplakáty aneb Zoo v proměnách času. Studenti 3. ročníku Střední umělecké školy grafické v Jihlavě vytvořili plakáty motivované historickým obdobím 50. a 60. let minulého století. Zapátrali v historii, inspirovali se tehdejšími grafickými styly a vytvořili plakáty s druhy zvířat, které zoo v té době chovala. Celkem 19 nejzajímavějších bylo k vidění od začátku března do konce července ve výstavní místnosti za hlavní vstupní pokladnou.

RETRODNY V ZOO

Návštěvníci se mohli o letních prázdninách pobavit a zavzpomínat. Přesně na den vzniku zookoutku v roce 1957, tedy 5. a 6. července, byly připraveny RETROdny, které se nesly ve znamení všeho minulého. Tak například ve vzdělávacím centru PodpoVRCH vznikla RETROMístnost s dobovým vybavením a předměty, které jsou stejně staré jako zoo (remoska, časopis ABC, Krteček atd.). Také zařízení RETROPokoje vytvářelo stylové prostředí. Zájemci se tak mohli vyfotit, jak odpočívají v RETROkřesle a čtou si třeba „ábíčko“. Fotku si s sebou odnesli. V sále byly k vidění i některé předměty z výstavy Skoro všechno o zoo. V zoo byl i Trabant, který také slavil 60 let od svého vzniku. Kulturní program obstarala kapela TOFFEES s hity 50. a 60. let. Ve čtvrtek 6. 7. probíhalo tzv. Setkání se želvou. Šlo o setkání návštěvníků, kteří si s sebou přinesli svoji fotografii z minulých let s keramickou želvou, jež v zoo stojí „od nepaměti“. Želvu spolu s dalšími zvířaty vytvořili studenti keramické školy v Bechyni (dnes SUPŠ Bechyně), plastiky pak byly vystaveny v zoo.

Známý Trabant je stejně „starý“ jako jihlavská zoo.

PŘEDNÁŠKY A PROHLÍDKY

Pro jihlavskou zoo byl celý rok 2017 slavnostním, i další akce se proto motivovaly výročí. Historii zoo a zážitky ze svého působení v zoo připomněla ředitelka Ing. Eliška Kubíková na svých přednáškách konaných 28. února v Malovaném sále Muzea Vysočiny Jihlava, 19. září v Muzeu Vysočiny Třebíč a 13. března v Knihovně Ignáta Hermanna Chotěboř jako host pořadu Fialové podkroví.

Rok zakončily vánoční večerní prohlídky, které se také nesly v retro stylu – průvodci se zaměřili na historii staveb a zvířat chovaných v zoo. Závěrečné posezení pro všechny zúčastněné se konalo v RETROMístnosti ve vzdělávacím centru PodpoVRCH. Nechybělo promítání historických záběrů ani stylové občerstvení se stejnou stylovou obsluhou.

RETROPokoj v jedné z učeben vzdělávacího centra PodpoVRCH

Setkání návštěvníků, kteří přinesli historické fotky, u kameninové želvy.

SUMMARY:

The celebration blended with almost all the events within or outside the zoo grounds. The interactive display "Almost everything about the Zoo" took place in the Museum of Vysočina from February until April. RETRO days and various kinds of lectures and talks were produced and made available for the visitors. The zoo released several celebration-specific publications and products, whether it was the branded sheet of postage stamps, the zoo guide "Step by Step through Jihlava Zoo" or the "RetroZOOonovinky" newsletter.

Visitor highlights included the festival called "Párty ZOOparty" involving a procession featuring animal masks and lanterns along with allegorical wagons heading for the zoo, followed by a busy schedule ending with a so-called "firefly show".

VÁNOČNÍ VEČERNÍ PROHLÍDKY ANEB CESTA ČASEM EVENING TOURS AT CHRISTMAS ALIAS TRAVELLING THROUGH TIME

Téma letošních vánočních prohlídek se také věnovalo výročí 60 let od založení zoo. Mezi vánočními svátky jsme připravili tradičně netradiční program pro skupiny návštěvníků, převážně rodiny s dětmi. O prohlídky byl velký zájem a během dvou dnů tak prošlo trasu v zoo 10 skupin vedených našimi průvodci. Jednotlivá zastavení se věnovala hravou formou okamžikům z naší historie – např. jak se budovala zoo v akci „Z“, jak zoo získala lvy od cirkusu, kde se našel medvěd Wang nebo jak se daří rozmnožovat levharty sněžné. Na závěr se návštěvníci občerstvili ve stylové „retro“ kavárně v centru PodpoVRCH a při odchodu dostali drobné dárky (časopis ABC, RetroZOO novinky, historickou pohlednici zoo).

SUMMARY:

2017's Christmas tours focused on the 60th anniversary of the zoo. The individual stops of the trail covered moments from the zoo's history.

Děti si zkusily „úklidové“ práce.

Vánoční atmosféra večerní zoo

VELKÁ PROSINCOVÁ SOUTĚŽ ANEB ROCCO VYPRAVUJE GREAT DECEMBER COMPETITION

Celý prosinec probíhala soutěž pro návštěvníky zoo i naše facebookové příznivce. Pomocí pěti příběhů (Jak se Wang vydal na výzvědy; Jak se lamy nesnesly; Jak se tuleni stěhovali; Jak se Zuberi rozhodl, že nikam nepůjde; Jak jsem se stal poprvé otcem) jsme se podívali do historie Zoo Jihlava a jejích zvířecích obyvatel. Soutěžící pomocí nápověd doplňovali chybějící slova. Vylosovaní výherci získali odměny z naší zoo a z Muzea autíček v Přísece. Soutěž jsme doplnili každý týden komentovaným krmením a hrátkami pro děti u jednotlivých zvířat z našich příběhů.

SUMMARY:

In December, there was a competition inspired by stories of animals from the zoo's history; participation was available for both zoo visitors and Facebook page fans.

velká prosincová **SOUTĚŽ** aneb Rocco vypravuje

1. - 31. 12. 2017

Soutěžíme o hodnotné ceny:

- permanentky do zoo
- modely aut z muzea autíček
- vstupenky na večerní prohlídky
- dárkové předměty s motivem Zoo Jihlava a další ...

Více informací a pravidla:
www.zoojihlava.cz
fb.com/zoojihlava
 pokladny Zoo Jihlava

60 LET ZOO JIHLAVA

SKORO VŠECHNO O ZOO

„NEARLY EVERYTHING ABOUT THE ZOO“ EXHIBITION

Kateřina Martínková, Mgr. Pavla Jarošová, RNDr. Iva Vilhumová

Stěžejní akcí pořádanou mimo zoo byla výstava „Skoro všechno o zoo“ v Muzeu Vysočiny Jihlava, která probíhala od 8. února do 2. dubna.

Lehkou formou mapovala 60 let existence zoologické zahrady v Jihlavě. Podobně jako v RetroZOO novinkách nešlo ani zde o pouhý souhrn událostí, zvířat a staveb, ale o seznámení s tím, co se v zoo událo od července 1957 do současnosti. Představovala také práci ošetrovatelů i ostatních pracovníků zoo, potřeb chovaných zvířat, zajímavostí z jejich života, byla i o vzdělávání, rekreaci či procesu výstavby nových objektů. Výstava byla pojatá interaktivně – návštěvníci mohli zapojit všechny smysly. Při vstupu do místnosti je vítaly hlasy zvířat, na televizní obrazovce mohli sledovat historický film z roku 1960 a zapojit mohli také svůj hmat při zkoumání kožešin, peří, lebek, vajec a dalších přírodnin. Byly tu i transportní bedny pro bezpečnou přepravu zvířat, nástroje pro veterinární zákroky, ale také pohlednice, dobové novinové články nebo fotografie zoo ze současnosti. Na své si přišly i děti, pro které byl připravený hrací koutek. Tam si mohly malovat nebo skládat zvířecí puzzle. Výstava byla doplněna o ošetrovatelský koutek, který nabízel ukázkou krmiv pro zvířata v zoo, a zájemci se zde mohli vyfotit s figurínou chovatelky. Na „vlastní kůži“ si také mohli vyzkoušet i transportní klec pro šelmy, která byla po celou dobu výstavy umístěna před vchodem do muzea.

Vernisáž výstavy se konala 8. února za účasti bývalých i současných zaměstnanců zoo, představitelů města Jihlavy i Kraje Vysočina a také některých bývalých architektů, kteří se podíleli na projektování staveb v zoo.

Výstava Skoro všechno o zoo dostala také putovní podobu. Šest panelů o historii Zoo Jihlava bylo doplněno osmi umělecky kaširovanými hlavami zvířat v nadživotní velikosti. Ty měly svou hlavní funkci v květnu, aby oživily Párty ZOOparty na Masarykově náměstí. Papírové sochy vytvořili zaměstnanci Horáckého divadla Jihlava jako dárek jihlavské zoo k 60. výročí.

Výstava Skoro všechno o zoo putovala do City parku Jihlava (1.–10. 7. 2017). V Muzeu nové generace Zámek Žďár nad Sázavou byla k vidění od 21. 7. do 24. 9. 2017 a Elektrotechnickém centru Alternátor v Třebíči od 27. 9. 2017 do 31. 1. 2018. Samotné panely již bez zvířecích hlav byly umístěny také v Muzeu Vysočiny Třebíč a na Krajském úřadě v Jihlavě.

Architekti Ladislav Knittl a Zdeněk Kotas si se zájmem prohlíželi „své“ stavby i ty nové.

Na výstavě si mohli zájemci vyzkoušet své vědomosti ze zvířecí říše.

SUMMARY:

„Nearly everything about the zoo“ exhibition

This special display was underway from 8 February to 2 April. Hosted by Muzeum Vysočiny - a regional history museum in Jihlava, it was going through the 60 years of Jihlava Zoo, making the visitor familiar, in an interactive way, with the various aspects of zoo's activity - whether it involved animal management, education and awareness raising or construction.

**ZOO
JIHLAVA**

**Zoo slaví 60 let
v neděli 28. května**

**Od 17 hodin na Masarykově náměstí,
odtud vyrazí průvod do Zoo Jihlava,
kde bude od 18 hodin speciální program!**

**PÁRTY
ZOO PARTY**

Oslavu pro širokou veřejnost jsme připravili na 28. května ve spolupráci s Horáckým divadlem Jihlava. Již několik týdnů před samotnou akcí probíhaly v divadle tvořivé dílny nejen pro děti, ale i dospělé zájemce, kde si zájemci mohli vyrobit zvířecí masky nebo lampiony na zvířecí motivy pro večerní průvod. Samotná slavnost byla zahájena v 17 hodin na Masarykově náměstí, kam přivezly elektromobily ze zoo, domácí nazvané „zvířatovozy“, překvapení – osm kaširovaných hlav zvířat v nadživotní velikosti. Byl mezi nimi například slon, lev, opice nebo hroch. Zároveň se zde sešli herci Horáckého divadla i veřejnost ve zvířecích maskách, vyrobených ve výtvarných dílnách, doma či zakoupených. Kdo masku neměl, mohl si nechat alespoň pomalovat obličej zvířecími vzory u stánku zoo. Program na náměstí oživilo hudební vystoupení, samozřejmě doplněné stylizovanými zvířaty. Velkým překvapením byl seskok parašutistů přímo na náměstí. Poté průvod zvířecích masek a alegorických vozů vyrazil přes starý Brněnský most do zoologické zahrady, kde byla v 18. hodin slavnostně zahájena Párty ZOOparty. Velká zážitková hra pro všechny zúčastněné nabídla celou řadu stanovišť po areálu zoo. Například stopování zvěře, zvířecí komiks, komentované synchronizované plavání plameňáků, chytání žirafy nebo průjezd zaživacím ústrojím anakondy. Ve večerních hodinách prošel zoologickou zahradou lampionový průvod. Na louce u Australské farmy byla připravena světlušková světelná show. Oslavu zakončilo odhalení obrovského narozeninového dortu pro zvířata, na který mohli zeleninou či ovocem přispět i všichni přítomní.

Průvod z náměstí do zoo

Děti spěchaly na lampionový průvod.

„Chyt' si žirafu“ – jedno ze stanovišť programu v zoo

Průvodu zvířátek se zúčastnila také ředitelka zoo s vnučkou.

SUMMARY:

The „Párty ZOOparty“ festival

This celebration was organised for the general public and included a procession featuring animal masks and a skydiver show. Paper models of larger-than-life heads of animals added a special tinge to the event.

60 LET ZOO JIHLAVA

VALNÁ HROMADA UCSZOO

ANNUAL MEETING OF UCSZOO

(UNION OF CZECH AND SLOVAK ZOOLOGICAL GARDENS)

Součástí oslav 60. výročí vzniku Zoo Jihlava byla Valná hromada Unie českých a slovenských zoologických zahrad. Zahájení na jihlavské radnici mělo slavnostní nádech. V pracovní části zasedali v hotelu Gustav Mahler ředitelé zoologických zahrad, koordinátoři komisí UCSZOO jednali v zoo. Pro ostatní účastníky byla připravený jako doplňkový program návštěva Hospodářského dvora v Bohuslavicích.

V odpoledních hodinách se sešli všichni účastníci valné hromady v slavnostním sále jihlavské radnice, kde je přivítal primátor statutárního města Jihlava PaedDr. Ing. Rudolf Chloupek. Následně se konala prezentace výsledků jednání jednotlivých komisí UCSZOO.

Po rušném dni bylo připraveno (v africké vesnici Matongo) občerstvení pro přátelské posezení. Zahrála skupina Denbaya, která stylově zahrála na různé africké nástroje. Následující den se zájemci vydali do zoologické zahrady na prohlídku s průvodcem.

SUMMARY:

A two-day event, Annual Meeting of UCSZOO was attended by directors of Czech and foreign zoos as well as coordinators of UCSZOO specialist committees. All of them were honoured with a welcome address delivered by Mayor PaedDr. Rudolf Chloupek at the Jihlava Town Hall.

*Mgr. Erich Kočner,
prezident Unie českých a slovenských zoologických zahrad*

Ředitelé českých a zahraničních zoo si vyměňovali zkušenosti i o přestávkách v jednání.

60 LET ZOO JIHLAVA

OSLAVY NA JIHLAVSKÉ RADNICI

CEREMONIES AT JIHLAVA TOWN HALL

Kateřina Martínková, Mgr. Pavla Jarošová, RNDr. Iva Vilhumová

V reprezentativních prostorách Gotického sálu radnice Magistrátu města Jihlava proběhlo 16. května slavnostní setkání pracovníků jihlavské zoo, ředitelů tuzemských i zahraničních zoologických zahrad a partnerů jihlavské zoo s čelnými představiteli Jihlavy. Hosty přivítal primátor města Jihlavy PaedDr. Ing. Rudolf Chloupek, který ocenil výsledky dosažené v historickém, ale především současném období existence zoo. Poděkoval všem pracovníkům za podíl na rozvoji a chovatelských úspěších zoo. Náměstkyně primátora Ing. Jana Mayerová Ph.D. popřála do dalších let mnoho úspěchů. Slavnostní náladu potrhlo vystoupení houslového virtuosa Romana Patočky s klavírním doprovodem Silvie Ježkové. Ředitelka zoo Ing. Eliška Kubíková pak ve svém projevu shrnula historický vývoj zoo a zhodnotila bouřlivý rozvoj posledních let, na němž mají zásluhu všichni pracovníci zoo. Dlouholetí zaměstnanci pak přijali z jejích rukou, rukou pana Vladislava Jirouška a zahraničního hosta pana Lambrose Lambrou (ředitele Zoo Limassol na Kypru) ocenění v podobě pamětního listu, květiny a dárkových tašek. Primátor města Jihlavy předal ředitelce zoo květiny a poděkoval jí za neutuchající nadšení a dlouholetou práci ve vedení zoo. Po závěrečném hudebním vystoupení dívčího tria Inflagranti převzala ředitelka zoo velký stylový dort, který představoval celou zoologickou zahradu i se zvířaty všech pěti kontinentů. Chutnal všem!

Předchozí primátor a ředitelka zoo sfoukli svíčky na velkém dortu.

SUMMARY:

A festive meeting took place in the representative area of the Gothic Hall with zoo staff, directors of zoos located in this country and abroad and other guests meeting with leaders and officials of the City of Jihlava. The premises of the Town Hall also hosted the Annual Meeting of UCS-ZOO attended by directors of Czech and foreign zoos as well as coordinators of UCSZOO specialist committees, all of them honoured with a welcome address by Jihlava Mayor PaedDr. Ing. Rudolf Chloupek.

Setkání se konalo na radnici v gotickém sále.

DLOUHOLETÍ PRACOVNÍCI ZOO JIHLAVA (POČET LET V ZOO)

Lydie Trojanová, ošetřovatelka	49 let	Petr Kříž, ošetřovatel	15 let
Marie Obrdlíková, ošetřovatelka	35 let	Ilja Libenský, ošetřovatel	15 let
Jaromír Vedra, aranžér	28 let	Jana Čeplová, ošetřovatelka	15 let
Eliška Kubíková, ředitelka	28 let	Marta Hudcová, ošetřovatelka	14 let
Lubomíra Ševčíková, ošetřovatelka	27 let	Olena Kotíková, pracovnice pro marketing a vzdělávání	14 let
Jan Vašák, zoolog	23 let	Kateřina Martínková, tisková mluvčí, pracovnice pro marketing	13 let
Radmila Jarošová, ošetřovatelka	22 let	Pavel Dvořák, truhlář	11 let
Rodová Petra, ošetřovatelka	19 let	Hana Krejčová, vedoucí ekonomicko-marketingového oddělení	10 let
Helena Milostná, skladová účetní, pokladní	19 let	Pavel Hájek, ošetřovatel	10 let
Martin Tomek, ošetřovatel	17 let		

Jaromír Vedra
aranžér, 28 let v Zoo Jihlava

Lubomíra Ševčíková
ošetřovatelka, 27 let v Zoo Jihlava

Jan Vašák
zoolog, 23 let v Zoo Jihlava

Radmila Jarošová
ošetřovatelka, 22 let v Zoo Jihlava

Eliška Kubíková, ředitelka, 28 let v Zoo Jihlava

CHOVATELSKÁ ČINNOST

ANIMAL MANAGEMENT

Ing. Jan Vašák

Vedoucí zoologického oddělení
Head of Animal Management Dpt.

Rok 2017 se dá považovat za období, v němž se podařilo několik prvoodchovů jednak v rámci Zoo Jihlava, jednak v rámci našeho regionu UCSZOO. Mimo úspěšné odchovy jsme zaznamenali také několik náznaků možného úspěchu v příštích letech, které se ale nepodařilo dotáhnout ke zdárnému konci. Těmito náznaky mám na mysli první snůšky vajec, případně první neúspěšné porody u druhů, které se dosud v Jihlavě nerozmnožovaly. Kompletní pohyb zvířat je pak uveden v seznamu taxonů zvířat.

Jeden ze zajímavých úspěchů jsme zaznamenali v expoziční nádrži talířovek ušatých (*Aurelia aurita*), kde jsme s aktivním chovem ani nepočítali. Medúzy se ve větší nádrži rozmnožily, respektive jsme zde zjistili přítomnost stovek polypů. Polypy jsme přemístili do nádrží v zázemí a tyto se posléze metamorfovaly do ephyr. Pokud se v chovu medúz podaří zajistit přísun vhodné potravy, je základním problémem stálost prostředí. Jedná se o živočichy obývající pelagiál moří, kde dochází k výkyvům víceméně zřídka a zejména velmi pozvolně. Proto je jakákoliv manipulace spojená s čištěním a výměnou třeba jen zanedbatelného množství vody spojená s rizikem vychýlení teploty nebo salinity. Vzhledem k tomu, že vlastní odchov se snažíme provádět v podstatě v provizorních podmínkách, je tato činnost velice pracná.

PLAZI

Vedle tradičních druhů, které se daří odchovávat, jsme zaznamenali snůšku a následnou přirozenou inkubaci u krajty hnědohlavé (*Aspidites ramsayi*), vejce však byla v této první snůšce bohužel neoplozená. Jedná se o druh, který je specialistou na lov jiných druhů hadů, v umělých podmínkách ale bez problémů přijímá krmení hlodavce, jako myši a potkany. Tento taxon je v rámci UCSZOO chován pouze u nás.

Bezpochyby největším úspěchem v rámci úseku tropického pavilonu je úspěšný odchov dvou mláďat leguánů fidžijských (*Brachylophus fasciatus*). Ve snůšce se nacházela tři vejce, z nichž jedno bylo neoplozené. Zbylá dvě byla úspěšně inkubována. Klíčem k úspěšné inkubaci se zdá být vysoká vlhkost. Jedná se o první zaznamenaný úspěšný odchov mezi institucemi UCSZOO, vlastní průběh odchovu je pak popsán v samostatném příspěvku. Dlouhodobě bychom se chovu tohoto druhu rádi věnovali a námi odchovaná mláďata si doplnili o nepřibuzné jedince.

Samice aligátora čínského (*Aligator sinensis*)

Rok 2017 byl rekordním rokem v chovu želv tlustohrdých (*Siebenrockiella crassicolis*), kde jsme zaznamenali snůšku celkem sedmi vajec. To znamená, že musela snášet každá z pěti samic ze skupiny, a co je opravdu pozoruhodné, že dvě samice snesly během roku dvě vejce. Všechna vejce se jevila jako oplozená, poslední dvě ale v průběhu inkubace odumřela. Odchov pěti mláďat této vzácné a málo chované želvy je doposud nejlepším úspěchem v historii jejího chovu v Jihlavě a v rámci EAZA regionu se jedná o jediná mláďata tohoto druhu odchovaná v roce 2017.

V rámci tropického pavilonu jsme se věnovali i obohacování druhové kolekce. Protože drážďanská zoo se rozhodla odejít svou skupinu orlicí bornejských (*Orlitia borneensis*) ze svého chovu, rozhodli jsme se k chovu tohoto velmi vzácného druhu připojit. Tyto impozantní a velmi vzácné vodní

Polypi talířovek ušatých (*Aurelia aurita*)

želvy jsou ale v rámci vlastního druhu velmi nesnášenlivé, proto jsme museli řešit rozdělení expozice pro želvy na tři části. Jako přepážky jsme použili nerezové mříže ponořené ve vodě, shora zamaskované akátovým dřevem. Mříže jsme dělali podle doporučení kolegů z Drážďan, situaci nám zkomplikovala jak částečná pružnost mříží, tak i velmi překvapivá prostorová flexibilita orlicí, které se naučily velmi záhy mříž protlačit. Museli jsme tedy na mříže připevnit ještě nerezovou síť, která tomuto nežádoucímu chování učinila přítrž. Želvy pak budeme zkoušet spojit v průběhu ledna a února, kdy se i v přírodě tento druh páří.

Dalším významným posunem v druhové kolekci je příchod prvního jedince (mladé samice) aligátora čínského (*Aligator sinensis*). Pro tento druh jsme v tropickém pavilonu budovali speciální expozici, která je oddělená od zbytku budovy a navazuje na ní i venkovní výběh. Aligátor čínský totiž není druhem tropického, ale subtropického pásma a k navození reprodukční aktivity je nezbytný zimní pokles teploty. Tento druh krokodýla tráví zimní období v norách v březích řek, proto i tento proces bude ještě předmětem určitého experimentování. Předpokládáme, že k zimování budeme používat bedny položené na podkladu rašeliny, kterou bude nutné prolévat vodou, to vše při teplotě kolem 15 °C.

Pár astrildů bělolících (*Taeniopygia bichenovii bichenovii*)

PTÁCI

K dalšímu posunu došlo v chovu nandu Darwinových (*Rhea pennata*), úspěšného odchovu jsme ale nakonec stále nedosáhli. U běžců jsme naopak zaznamenali úspěšné odchovy u nandu pampových (*Rhea americana*) a pštrosů dvouprstých (*Struthio camelus*). U nandu to byl přirozený odchov, u pštrosů šlo o kombinaci umělého líhnutí, kdy jsme potom mláďata nechávali vodit samce nandu pampového a přirozeného odchovu. V závěru roku jsme však přišli o chovného samce nandu pampového, takže na další odchovy si budeme muset počkat po doplnění chovné skupiny. Podařilo se nám sestavit pár u kasuárů přílbových (*Cassuarius cassuarius*), mladá samice přicestovala ze Zoo Jerez Frontera a jeden z našich samců byl naopak odeslán do Zoo Mulhouse. Vzhledem k tomu, že kasuár je pták s velkou vnitrodruhovou agresivitou, čeká nás ještě poměrně dlouhá a nelehká cesta k jejich úspěšnému odchovu. Spojování dospělých ptáků je vždy spojeno s rizikem vzájemného napadání a zranění. Těsně před uzavřením ptáků do zimních ubikací kasuáři porušili plot dělicí jejich venkovní výběhy a nejvíce nejmenší známky agresivity. Prostor vnitřních ubikací je však limitovaný, navíc samice ještě není pohlavně dospělá, proto jsme se rozhodli neriskovat případný konflikt na omezené ploše a na zimu jsme oba kasuáry rozdělili. Mezi ubikacemi je kromě dřevěného bednění i kontaktní síť, takže oba ptáci jsou v neustálém

Ibisové posvátní (*Threskiornis aethiopicus*) a ibisové bílé (*Eudocimus albus*) na hnízdech

krytém vizuálním kontaktu. Prozatím se zdá, že se neprojevují nijak agresivně, takže bude-li tento trend pokračovat, pokusili bychom se oba kasuáry spojit na začátku příští sezóny.

První úspěchy jsme zaznamenali v expozici „Delta Paraná“, kde došlo k hnízdění a úspěšnému odchovu jednoho ibise bílého (*Eudocimus albus*) a dvou ibisů rudých (*Eudocimus ruber*). Díky aktivitě místního predátora (pravděpodobně kuny skalní) jsme ale přišli o jedno mladého ibise bílého a jedno z mláďat ibise rudého, takže jsme se rozhodli posílit ochranu voliéry pomocí elektrického ohradníku.

Na konci roku jsme obohatili jednu z expozic v australské farmě kombinací několika druhů drobných astrildovitých pěvců. Jedná se o společenství pásovníků dlouhoocasých (*Poephila acuticauda*), astrildů bělolících (*Taeniopygia bichenovii bichenovii*) a astrildů rákosných východních (*Neochmia ruficauda clarescens*).

VAČNATCI A DROBNÍ SAVCI

Po dlouhé době se nám podařilo stabilizovat situaci v chovu klokanů rudých (*Macropus rufus*), nový samec dospěl a zaznamenali jsme porody prvních mláďat. U klokanů uru (*Thylogale brunii*) se podařilo utvořit chovnou skupinu, v níž jsou vedle jednoho samce i dvě samice. V tuto chvíli už obě odchovávají mláďata a během dalšího roku bychom tak už měli být schopni nabídnout tento zajímavý druh dalším chovatelům. Novým druhem je kusu liščí (*Trichosurus vulpecula*), který je prozatím chován v zázemí, ale počítáme s ním pro obohacení expozice australských zvířat. Podařilo se také doplnit samice u klokánků krysích (*Potorus tridactylus*), jedna ze dvou samic však uhynula, takže v tuto chvíli máme ve stavu pár těchto pozoruhodných vačnatců.

V chovné skupině kaloňů rodriguezských (*Pteropus rodricensis*) došlo k posunu v genetické variabilitě. Naše samce jsme odeslali do Zoo Plzeň a k samicím jsme obdrželi skupinu samic z Londýna původem z Maurícia. Tento přesun je v duchu dohody s koordinátorem, přesuny celých jednopohlavních skupin mezi jednotlivými chovateli by měly zajistit genetickou variabilitu, zároveň je ale vždycky u těchto zvířat žijících v koloniích problém určit otce, případně oba rodiče.

Po problémech s veterinárním omezením transportu jsme dopárovali samce pásovice kulovitého (*Tolypeutes matacus*). Zaznamenali jsme také narození mláďete, které se ale nepodařilo odchovat. Jedná se každopádně o zmíněný příslib do budoucna.

PRIMÁTI

Prozatím neuspokojivý vývoj v chovu outloňů malých (*Nycticebus pygmaeus*) nás přiměl podniknout některé další kroky k nastartování reprodukce. V červnu 2016 jsme samici aplikovali FSH (Receptal), které se používají při poruchách plodnosti, zároveň ale nejsou rizikové při aplikaci ani zdravým samicím. V březnu 2017 jsme se dočkali porodu dvou mrtvých mláďat, což nás posunulo o další krok kupředu. Aplikaci Receptalu jsme proto zopakovali i na konci června 2017.

Narození mláďat jsme zaznamenali také u nově sestaveného páru komb jižních (*Galago moholi*) a rovněž u jednoho ze dvou nových párů komb ušatých (*Galago senegalensis*). Nově se nám také podařilo sestavit pár u komb Garnettových (*Otolemur garnetti*).

Ve spolupráci se Zoo Ljubljana a Apenheulem jsme sestavili v rámci dvou institucí a soukromého chovatele celkem pět nových párů kosmanů černovousých (*Callithrix penicillata*), jedná se o nekoordinovaný taxon, takže jeho držení v chovech je zcela v našich rukou.

Pokračuje spojování mangabejů černých (*Lophocebus aterrimus*), skupina však stále není úplně kompatibilní. Problematické se jeví především velmi těsné spojení mladé samice a její matky. V průběhu letních měsíců je díky prostorným venkovním voliérám spojení víceméně bezproblémové, samec a starší samice si nicméně stále udržují odstup. Provedli jsme taktéž dovoz nového samce kočkodana Lowého (*Cercopithecus lowei*) ze Zoo Twycross. Samce jsme spojili s mladší samicí, stávajícího samce jsme ponechali ve společnosti staré samice a tento pár bude přesunut deponačně ke spolupracujícímu soukromému chovateli. Celková situace tohoto taxonu v Evropě však stále není uspokojivá, kromě zvířat v naší zoo je pouze pár s mladým samcem v Zoo Dvůr Králové nad Labem. Většina zvířat je už dávno za zenitem reprodukčních možností.

ŠELMY

V případě tygrů sumaterských (*Panthera tigris sumatrae*) jsme se dohodli s kolegy z Brna na zapůjčení mladého samce k naší mladé samici. Tygři se už v průběhu roku 2017 pářili, doufáme, že se dočkáme odchovu. Kocour by se potom vrátil zpět do Brna, kde by svou reprodukční zkušenost mohl hypoteticky využít se stávající samicí, která už je ale limitovaná věkem. Spolu s brněnskými kolegy bychom tak rádi společně postupovali

Psi pralesní (*Speothos venaticus*)

i v teoretickém importu partnerů k našim zvířatům z Indonézie. Vedle řady tradičních druhů u malých koček jsme zaznamenali jeden zcela mimořádný úspěch. Po loňském doplnění páru margayů (*Leopardus wiedii yucatanicus*) jsme zaznamenali narození a bezproblémový odchov mláďete. Mladá samice byla na konci roku odeslána do Zoo Magdeburg. Protože je v současné populaci poměr pohlaví nepříznivě vychýlen ve prospěch samic a protože je samice bez partnera chována i v Zoo Brno, domluvili jsme se po konzultaci s koordinátorkou chovu na vzájemné spolupráci a využívání stejného samce pro obě samice v Jihlavě a Brně. Samec plodně pářil i brněnskou samici, kde se však narodila dvě mrtvá mláďata,

Pár tygrů sumaterských (*Panthera tigris sumatrae*), foto: © Petr Zidek

Pár vlků iberských (*Canis lupus signatus*)

v současnosti by však měla být brněnská samice znovu březí. K naší samici by se měl samec vrátit na začátku roku 2018 a nadále by měl být využíván v obou zoologických zahradách. Odchov margaye je natolik významnou událostí roku 2017, že je popsán v samostatném příspěvku.

U vlků iberských (*Canis lupus signatus*) jsme zaznamenali stupňující se agresivitu mezi oběma bratry. Po jedné z potyček jsme byli nuceni jedno ze zvířat utratit. Ke zbylému samci jsme obdrželi ze Zoo Barcelona samici. Ta je prozatím držena pod hormonální antikoncepcí, která by měla být ukončena v červenci 2018, a poté by se pár měl rozmnožit. Uvidíme, jestli tento způsob managementu chovu nezanechá nevratné změny na rozmnožovacím ústrojí samice.

KOPYTNÍČÍ

Ve stádě zeber Burchellových (*Equus quagga burchellii*) jsme zaznamenali porod mláďete, jedna z klisen by ještě měla být březí. Ve druhé polovině roku se nicméně hřebec začal projevovat velmi agresivně vůči návštěvníkům a po sezóně i vůči obyvatelům odstavných sousedících dvorků. Vzhledem k tomu-to faktoru budeme nuceni hřebce v průběhu roku 2018 vyměnit. Významnou událostí byl dovoz mladého samce hrošíka liberijského (*Choeropsis liberiensis*) ze Zoo Santo Inacio.

Stavy zvířat k 31. 12. 2017			Rozmnožená zvířata v letech 2013 až 2017		
	taxony	jedinci		taxony	jedinci
savci	103	496	2013	55	267
ptáci	50	222	2014	73	269
plazi	54	205	2015	60	346
obojživelníci	11	59	2016	64	288
ryby	20	93	2017	77	391
paryby	1	2			

Narození v roce 2017			Úhyny v roce 2017		
	taxony	jedinci		taxony	jedinci
savci	50	237	savci	50	159
ptáci	15	36	ptáci	19	22
plazi	11	110	plazi	11	26

Uvidíme, zda se podaří zapojit tohoto samce do reprodukce s našimi stávajícími samicemi.

U pekari Wagnerových (*Catagonus wagneri*) jsme po doporučení odeslali stávajícího samce a obdrželi mladý perspektivní pár, který byl spojen se stávající samicí. Tato samice se nicméně během svého působení v Tierparku Berlin jevila jako zvíře problematické, uvidíme, bude-li toto spojení dlouhodobě možné. Prozatím se zvířata tolerují.

Velmi zajímavě se jeví i vývoj u babirus sulaweských (*Babirusa celebensis*), kdy jsme jednak zaznamenali první skutečně úspěšné a plodné páření tohoto druhu v Jihlavě. U mladé samice jsme zaznamenali dva porody, mláďata ale nebyla odchována. Kromě toho jsme dovezli další samici ze Zoo St. Louis, která ale nikdy nebyla spojována se samcem a její věk už začíná být značně limitující. Tato samice se jevila chováním jako zvíře velmi náchylné ke stresu, časem došlo díky trpělivé péči chovatelů k jejímu zklidnění. I tato samice byla na konci roku 2017 pářena a doufáme, že se jí úspěšně podaří zapojit do reprodukce.

ZÁVĚR

Rok 2017 nám přinesl některé zcela mimořádné chovatelské úspěchy a několik náznaků úspěchu u druhů, které se v Jihlavě dosud nerozmnožovaly.

Malá zebra Burchellova (*Equus quagga burchellii*) se narodila ve výběhu.

A za několik minut již stála na nohách. Obě foto: © Marek Dohnal

SUMMARY:

Last year was a period which succeeded in several first-ever breeding records within both the zoo and the Union of Czech and Slovak Zoos. In addition, some of the clutches and births which were not yet successful involve taxa that had never reproduced in Jihlava.

Noteworthy breeding efforts included reproduction in the moon jellyfish (*Aurelia aurita*) with presence of hundreds of polyps noticed in the exhibit. They were moved into tanks behind the scene where they subsequently underwent metamorphosis into the ephyra stage.

Beyond any dispute, two Fiji banded iguanas (*Brachylophus fasciatus*) reared with success represent the greatest achievement; it is covered in a separate article. 2017 was also a record year for black marsh turtles (*Siebenrockiella crassicolis*), which laid a total of seven eggs; again, please read more in a separate article. The arrival of the first-ever Chinese alligator (*Alligator sinensis*) - a young female - is another major step forward in terms of species composition.

For ratites, we have seen breeding success in the stock of the greater rhea (*Rhea americana*) and the ostrich (*Struthio camelus*); while the former achievement involved natural reproduction, the latter combined artificial hatching and natural rearing where the chicks were reared by a male greater rhea. A pair was set up in the southern cassowaries (*Cassuarius cassuarius*) - a young female arrived from Jerez de la Frontera while one of our males was sent to Mulhouse.

First-ever achievements were seen in the Paraná Delta Exhibit with the nesting and successful rearing of an American white ibis (*Eudocimus albus*) and two scarlet ibises (*Eudocymus ruber*). Toward the year-end, one of the Australian Farm exhibits was made more diverse with several species of estrildid finches added into the premises. The community now consists of long-tailed finches (*Poephila acuticauda*), double-barred finches (*Taeniopygia bichenovii*), and star finches (*Neochmia ruficauda*).

The situation in the stock of the red kangaroo (*Macropus rufus*) has settled; as a result, we put births of the first young animals on our record. In the case of dusky pademelons (*Thylogale brunii*), we managed to set

up a breeding group (1.2) and the two females are already rearing their young. The common brushtail possum (*Trichosurus vulpecula*) is a new species of marsupials; the group of long-nosed potoroo (*Potorous tridactylus*) was also replenished. A shift occurred in the breeding group of the Rodriguez flying fox (*Pteropus rodricensis*) in terms of genetic variability as a result of the existing male sent to Prague and a group of new, wild-caught males received from London, which joined our females.

Birth and subsequent rearing success was seen in the pair of southern lesser galagos (*Galago moholi*) that had been set up, as well as in one of the two new pairs of Senegal galagos (*Galago senegalensis*). A new pair of the small eared galago (*Otolemur garnetti*) was also set up. The process of integrating black-crested mangabeys (*Lophocebus aterrimus*) has continued, but the group still has not settled in full. New imports include a new male Lowe's mona monkey (*Cercopithecus lowei*) from Twycross.

A male Sumatran tiger (*Panthera tigris sumatrae*) - a proven breeder - was sent on loan from Brno Zoo to join our young female in 2017; to everybody's satisfaction, mating was seen the same year. In addition to numerous species of small felines that have been breeding well traditionally, we saw one quite extraordinary success. After the last year's replenishment of the pair of Yucatan margays (*Leopardus wiedii yucatanicus*), a kitten was born and reared without problems - please read more in a separate article. Iberian wolves (*Canis lupus signatus*) formed a new pair consisting of the local male and a female that arrived from Barcelona.

A birth was also recorded in the group of Burchell's zebra (*Equus quagga burchellii*). Important events included the arrival of a young male pygmy hippo (*Choeropsis liberiensis*) imported from the zoo in Santo Inacio. For the Chaco peccary (*Catagonus wagneri*), we sent our male and imported a young promising pair that was placed together with the existing female. The first successful and productive mating was noted in the stock of the North Sulawesi babirusa (*Babyrusa celebensis*). In addition, another female was brought from St. Louis which, however, is not likely to be a prospective breeder.

Pár pásovců kulovitých (*Tolypeutes matacus*)

VETERINÁRNÍ ČINNOST

VETERINARY ACTIVITY

Martin Maláč

Veterinární servis je dlouhodobě smluvně zajištěn soukromým veterinárním lékařem, kterým je MVDr. Michael Horský. Do zoologické zahrady dochází pravidelně jednou denně (ve všední dny), v případě akutního problému nebo po dohodě i mimo tyto hodiny. Ve spolupráci s Krajskou veterinární

správou pro Kraj Vysočina je stanoven plán veterinární péče, se stejnou institucí jsou taktéž konzultovány kroky, které se týkají legislativy, případně metodiky kontroly zdraví. V případě transportů mimo území EU probíhají konzultace se Státní veterinární správou v Praze.

Počty ošetření/vyšetření za rok 2017

Vyšetření zvířete	502	Odčervení skupiny	60
Odběr vzorků, trus krev (SVÚ)	460	Imobilizace zvířete	52
Terapie zvířete	280	DDD	45
Vakcinace zvířete	257	Úprava krmné dávky	45
Aplikace mikročipu	126	Chirurgické ošetření zvířete	26
Odčervení zvířete	90	Asanace výběhu a chovných boxů	16
Injekční aplikace léčiva	73	RTG vyšetření zvířete	12
		Korekce paznehtů/kopyt	0

SUMMARY

Our veterinary services are contracted to a private veterinary surgeon, MVDr. Michael Horský. The contracted veterinarian visits the zoo once a day (on weekdays), in case of emergency, or outside of these hours, upon agreement.

In collaboration with the Regional Veterinary Administration of the Vysočina Region, a veterinary care plan has been established, and we also consulted with the same institution about legislative steps.

Sono pekariho Wagnerova (*Catagonus wagneri*)

ČESKOSLOVENSKÝ PRVOODCHOV LEGUÁNA FIDŽIJSKÉHO (*BRACHYLOPHUS FASCIATUS*) V ZOO JIHLAVA

THE FIJI BANDED IGUANA (*BRACHYLOPHUS FASCIATUS*) BRED AND REARED IN JIHLAVA FOR THE FIRST TIME EVER IN CZECHIA AND SLOVAKIA

Petra Škárková

Leguán fidžijský (*Brachylophus fasciatus*) je jeden z unikátních obyvatel Fidžijských ostrovů ležících v tropickém pásu Tichého oceánu. Fidžijské ostrovy je soustava 322 ostrovů korálového i sopečného původu. Tuto oblast obývají tři taxony leguánů, jsou to *Brachylophus bulabula*, *B. fasciatus* a *B. vitiensis*. Námi chovaný *B. fasciatus* se vyskytuje na východě Fidži v uskupení ostrovů zvaném Lau Group. Odtud se v historii rozšířil i na souostroví Tonga, kde vytvořil populaci, která je geneticky stále téměř shodná s původní fidžijskou. Přestože jeho původní areál zahrnuje nejméně 52 ostrovů, dnes je jeho přítomnost potvrzena pouze na jedenácti.

Tento nejmenší leguán jižního Pacifiku je dokonale přizpůsoben životu v korunách stromů. Má dlouhé prsty opatřené ostrými drápkami. Jeho tělo je štíhlé, nanejvýš 18 cm dlouhé. Tenký ocas, dvakrát delší než tělo, má typické pruhování. Zelené zbarvení těla má především maskovací funkci, ale je zde patrný i značný pohlavní dimorfismus. Samice je po celý život hráškově zelená. Samec má na těle 4–5 širokých světlých pruhů. Při vzrušení sokem či samicí zelená barva ztmavne do temně zelené a pruhování se tak stane více kontrastním. Obě pohlaví mají žluté nozdry a velký počet drobných hřbetních trnů. Podobně jako jiní leguáni se dorozumívají kýváním hlavy a roztážením malého hrdelního laloku.

Potrava leguánů fidžijských je především rostlinná. Živí se listy, květy a plody rostlin, na kterých žijí. Příležitostně loví i drobné bezobratlé. Podrobněji jejich jídelníček dosud není prozkoumán, jelikož jsou jen těžko pozorovatelní. Předpokládá se, že je složený z podobných rostlin jako u jeho příbuzného *B. vitiensis*, který je prozkoumaný mnohem více.

Podle dostupných údajů je samička v přírodě schopna reprodukce až kolem 4. roku života. V jedné snůšce je průměrně 5 vajec, která samice zahrabává do hluboké nory ve vlhkém substrátu. Zhruba po třech měsících se líhnou mláďata.

Leguán fidžijský přednostně obývá zbytky původního lesa, ale je schopen přežít i v degradovaném lese v okolí vesnic na nepůvodních rostlinách, např. na ibišku. Podmínkou jsou vysoké stromy. Typ lesa, ve kterém je schopen žít, se liší i podle původu ostrova. Severní ostrovy jsou sopečné, tam je les vlhký s dostatkem půdy. Na jihu jsou ostrovy korálové se suchými lesy a minimem půdy vhodné ke hrabání hnízd. Přesto se zdá, že ani na jihu leguáni nemají větší potíže s rozmnožováním, pokud nezasahují další vnější faktory.

Tento ještěr musí nyní ve své domovině čelit mnoha hrozbám. Největším nebezpečím je, jako tradičně, úbytek přirozeného prostředí. Primární les ustupuje lidské zástavbě, infrastruktuře, zemědělství a vypalování lesa kvůli pastvě. Často je na místě původního lesa vysazována karibská borovice (*Pinus caribaea*), která je pro život leguánů naprosto nevhodná. Další ohrožení představují druhy zavlečené člověkem, především krysy, kočky, divoká prasata a kozy. V nedávné době se do volné přírody souostroví Fidži dostal i leguán zelený (*Iguana iguana*). Zatím není známo, jaký vliv to na leguána fidžijského má, ale lze předpokládat, že daleko větší, agresivnější a plodnější ještěr ho může snadno vytlačit ze zbytku zalesněné plochy. Nezanedbatelné ohrožení představuje také nelegální odchyt pro trh s domácími mazlíčky. Každopádně za posledních 30 let se stav leguánů fidžijských snížil o 50 %. V IUCN je označen jako ohrožený druh a v úmluvě CITES je zapsán v příloze I.

Do Zoo Jihlava se první exempláře leguána fidžijského dostaly začátkem prosince 2015. Získali jsme mladý sourozenecký pár z vídeňské zoo, narozený 16. 7. 2014. Po třech měsících je doplnil samec z kolínské zoo, narozený 31. 12. 2013, který s vídeňskou samicí vytvořil fungující pár. Zbývajících samečka jsme oddělili do samostatného terária v zázemí.

Chovný pár nyní obývá velký box o rozměrech 2 x 1 x 2 m (š x h x v). Box je vybaven vyhřívací lampou se 160 W žárovkou, zářivkou ReptiGlo 5.0, bazénem, převážně horizontální výdřevou, úkryty z umělých rostlin a 15 cm vrstvou substrátu ze směsi písku a lignocelu ve stejném podílu. Teplota vzduchu se během dne pohybuje kolem 26 °C, přičemž pod vyhřívací lampou bývá až kolem 40 °C, a v noci klesá na 24 °C. Potravu podáváme čtyřikrát týdně a základem jsou zelené listy. V letním období je potrava pestřejší, protože je možné sbírat planě rostoucí rostliny a to i s květy a plody. Leguáni běžně dostávají smetánku, jitrocel, podběl, sedmikrásku, jahodník, ptačinec, febliček, jetel a maliník. V zimě krmujeme převážně čekankové puky, čínské zelí, kadeřavý salát a polníček. Jednou týdně dostávají leguáni strouhanou směs zeleniny. Zhruba dvakrát za měsíc přidáváme několik kousků živého hmyzu. Veškerá potrava je sypaná vitamínovou směsí Roboran pro plazy.

Nedlouho po spojení obou nepříbuzných zvířat bylo možné vidět epigamní chování samce. Samotné páření se nám nepodařilo pozorovat, ale na zátylku samice se brzy objevily otisky čelistí, což značilo, že k páření dochází. Po několika týdnech samice viditelně ztloustla a zdržovala se často na zemi, kde si začala hrabat noru. První snůšku čtyř vajec jsme našli 8. prosince 2016. Vejce jsme přemístili do inkubátoru, ale bohužel byla neoplozená a brzy zplesnivěla. Tato situace se opakovala během roku ještě dvakrát. Vejce jsme našli vždy na přibližně stejném místě, ve vlhkém rohu boxu pod pařezem.

Další snůšku tří vajec nakladla samička 31. března 2017. Vejce byla pevná a o něco větší než v předešlých snůškách. Zatímco dosud měla vejce průměrnou váhu 6 g, jedno vejce v této snůšce vážilo 9,9 g a dvě shodně 8 g. Všechna měla délku přibližně 4 cm a šířku 2 cm. Snůšku jsme umístili do inkubátoru s teplotou 30 °C. Jako substrát jsme použili Vermikulit smíchaný s vodou v poměru 1:1. Po několika dnech nejmenší vejce opět zplesnivělo a bylo odstraněno. Zbývala dvě zůstala pevná a bílá. Časem bylo zřejmé, že vejce rostou. Ukázalo se, že pro vývoj zárodku je zásadní vlhkost. Od začátku inkubace jsme ji udržovali na 90 %. V posledních třech týdnech před líhnutím se vejce mírně propadala a bylo třeba Vermikulit pipetou „podlévat“. Po 121 dnech, 30. července 2017, se vylíhla obě mláďata. Hned od počátku byla přesnými kopii svých rodičů, včetně zbarvení, sameček byl pruhovaný, samicí světle zelená. Po vylíhnutí měřili zhruba 10 cm. Pro nás bylo radostné zjištění, že obě mláďata mají rovný ocas i páteř.

Mláďata jsme téhož dne přemístili do terária v zázemí. Jeho rozměry jsou 100 x 50 x 40 cm (š x h x v). Podobně jako u dospělých jsou zde horizontální větve, úkryty z umělých rostlin, mělká miska s vodou, zářivka ReptiGlo 5.0 a vyhřívací lampa se 100 W žárovkou.

První týden mladí leguáni trávili ukrytí v zeleni, nepřijímali žádnou potravu a pouze pili vodu při rosení. Po týdnu začali lovit

Leguán fidžijský (*Brachylophus fasciatus*) – dvoudenní samec, foto: © Richard Viduna

podávané centimetrové cvrčky. Na této stravě zůstali několik týdnů, než začali přijímat i rostlinnou složku. Krmíme je denně a střídáme cvrčky, jemně nakrájené zelené listy a strouhanou zeleninu. Vše sypané směsí Roboran pro plazy. V současné době již půlroční mláďata přecházejí na dietu podobnou dospělým s převahou zelených listů.

Nyní již oba naši mladí leguáni nejméně zdvojnásobili svoji velikost. Jsou to velice vitální, „žravá“ a kontaktní zvířata. Do budoucna bychom chtěli samičku spárovat s nepříbuzným samcem a vytvořit tak další chovný pár. V evropských zoologických zahradách je v současné době chováno 104 těchto leguánů. Za uplynulý rok se podařilo odchovat dohromady 13 mláďat. Doufáme, že tento odchov nebude zdaleka náš poslední a že tak alespoň částečně přispějeme k zachování populace tohoto výjimečného taxonu v lidské péči.

Odchov leguánů fidžijských v Zoo Jihlava je zároveň prvním odchovem tohoto taxonu v rámci UCSZOO, tedy českých a slovenských zoologických zahrad.

Chovný pár, foto: © Petra Škárková

SUMMARY:

The Fiji banded iguana (*Brachylophus fasciatus*) is one of the unique animals dwelling in the Fiji Islands found in the tropics of the Pacific Ocean. There are three iguana taxa in the region: *Brachylophus bulabula*, *B. fasciatus* and *B. vitiensis*. The Fiji banded iguana prefers remnants of primary forests, but is able to survive even in degraded forests in the vicinity of villages where it can thrive on non-native plants such as hibiscus. Tall trees are a pre-condition for this species. The smallest iguana of the South Pacific Ocean is perfectly adapted to life in the tops of trees. Its long fingers have sharp claws. It has a slender, at most 18 cm long body. Its thin tail – two times longer than the body – has a typical banding pattern. Sexual dimorphism is obvious in the colouring – female animals are pea-green throughout their lives. The male features 4-5 broad, light stripes on its body.

According to the available information, females in the wild are capable of reproduction around year 4 of life. A clutch contains an average of five eggs which the female digs into a deep burrow in a wet substrate. Juveniles hatch about three months after.

The first-ever individuals arrived in Jihlava in early December 2015. The zoo received a young couple of siblings from Vienna Zoo – born on 16 July 2014. After three months, a male from Cologne that had hatched on 31 December 2013 was added to form a well-functioning pair with the Vienna female. The other male was isolated and left in a separate terrarium behind the scenes.

The breeding pair now stays in a spacious box of 2 x 1 x 2 metres (W x D x H). Inside the box, there is a heating lamp with a 160W bulb, a ReptiGlo 5.0 fluorescent tube, a pool, timbering (largely horizontal), hiding places comprising artificial plants, and a 15 cm layer of the substrate of equal proportions of sand and Lignocel (a local brand name for compressed coconut fibre). Air temperature during the day is around 26 °C (up to some 40 °C beneath the heating lamp), at night it drops to 24 °C. Food is served four times per week and is based on green leaves. In the summertime the food is more diverse because one can gather wild plants, including their flowers and fruit; as a result, standard components include dandelion, plantain, coltsfoot, daisy, strawberry, stitchwort, milfoil, clover, and raspberry. In winter, we predominantly serve chicory heads, Chinese cabbage, lollo biondo and lamb's lettuce. Once per week the iguanas are served a mixture of grated vegetables. A few live insects are added about twice per month.

Not long after the two unrelated animals were put together, it was possible to watch epigamic behaviour of the male. Several weeks later, the female became visibly thicker and stayed frequently on the ground where it began digging a burrow. The first clutch of four eggs was found on 8 December 2016. Unfortunately, the eggs were not fertilised.

On 31 March 2017, the female laid three more eggs. The eggs were tough and slightly larger than in the previous clutches; one of them weighed 9.9 g while the other two weighed 8 g each. All of them were around 4 cm long and 2 cm wide. The clutch was placed in an incubator with inside temperature of 30 °C. As a substrate, we used Vermiculite mixed with water; the ratio was 1:1. After 121 days, two juveniles hatched. Based on their secondary sexual traits, their sex could be identified immediately after hatching – they were a male and a female. Their first week was spent hiding in vegetation; they did not accept any food and drank only water during dewing. A week after, they began to hunt one-centimetre long crickets that they were served. They stayed on that diet for several weeks before starting to take plant matter. We feed them daily, alternating crickets, finely chopped green leaves, and grated vegetables. Everything is sprinkled with Roboran (a vitamin mixture) designed for reptiles. Having now reached half a year old, the iguanas have shifted to a diet similar to the adults. i.e. one with a predominance of green leaves.

VÝZNAMNÝ ODCHOV ŽELV TLUSTOHRDLÝCH (*SIEBENROCKIELLA CRASSICOLLIS*) V ZOO JIHLAVA A MAJOR REARING ACHIEVEMENT IN BLACK MARSH TURTLES (*SIEBENROCKIELLA CRASSICOLLIS*), JIHLAVA ZOO

Petra Škárková

Želva tlustohrdlá (*Siebenrockiella crassicollis*) je jedním ze zástupců rozmanité fauny jihovýchodní Asie. Areál výskytu této vodní želvy zahrnuje Thajsko, Laos, Kambodžu, Vietnam, Indonésii (Jávu, Sumatru a Kalimantan), jižní Myanmar a Singapur. Tato oblast leží v místě střetu dvou geologických desek, což má za následek častou seismickou a vulkanickou aktivitu. Místní tropické a subtropické podnebí ovlivňují sezónní monzunové deště.

Biotop, který želva tlustohrdlá potřebuje ke svému životu, musí zahrnovat především dostatek vody. Přednost dává pomalu tekoucím potokům a řekám. Také jí vyhovují mělké rybníky, jezírka, močály a bažiny s dostatkem okolní vegetace. Pokud se nesluní na vyvýšeném místě nad vodou, tráví den převážně ukryta na dně. Z vody na břeh vychází zřídka a převážně až za soumraku.

Stavba těla této želvy plně odpovídá jejímu akvatickému způsobu života. Přibližně 20 cm dlouhý krunýř je zploštělý a končetiny mají veslovitý tvar. Jak napovídá anglický název „black march turtle“, zbarvena je převážně černě nebo tmavě hnědě. Karapax je celý černý, hladký, na konci těla štítky tvoří výrazné vroubkování. Plastron je taktéž černý, případně s nažloutlými okraji štítků. U samců je znatelné konkávní prohnutí plastronu. Hlava je široká a krátká, kůže tmavě šedá až černá. Oční duhovka bývá zbarvena světle, většinou šedě nebo béžově. Čelisti mají výrazně zakřivenou směrem nahoru. Mláďata se líhnou s dvěma bílými pruhy po stranách krku, které se s přibývajícím věkem ztrácejí. Na starém zvířeti již žádné bílé znaky v oblasti hlavy nenajdeme.

Primárně je želva tlustohrdlá masožravá. Živý se téměř vším, co jí její vodní prostředí nabízí – rybkami, vodními plži, korýši, obojživelníky, hmyzem i mršinami. Občas také požírá rostliny, které plavou na hladině.

V přírodě připadá období páření na začátek jara. Samec se samici dvoří kýváním hlavou a kousáním do zadních nohou. Samotné páření probíhá ve vodě. Samec se drží samici na zádech pomocí všech čtyř končetin a podtočí pod ni ocas. Pro větší stabilitu v této poloze mu pomáhá již zmíněná prohlubeň v plastronu. Od dubna do konce července, kdy bývá nejvyšší teplota i vlhkost během roku, samice klade vejce. Vyhrabe si mělkou noru, kam uloží 1–2 velká vejce. Některé samice mohou mít na rok i tři snůšky. Po zhruba osmdesáti dnech se líhnou 5 cm dlouhé želvičky. Na rozdíl od mnoha jiných taxonů želv je pohlaví mláďat předurčeno geneticky a nelze ho ovlivnit teplotou při inkubaci.

Ačkoli je areál rozšíření želvy tlustohrdlé poměrně rozsáhlý, není její budoucnost nijak jistá. Ve většině zemí svého výskytu je podle IUCN uvedena jako druh zranitelný a v CITES je zahrnuta v příloze II. Ve Vietnamu a Kambodži má již status ohroženého druhu, jelikož je zde intenzivně lovena pro maso. Přes všechna opatření je stále prodávána na místních trzích, nabízena v restauracích a je také pašována přes hranice. Nelegální obchod se želvami určenými pro asijské restaurace v Číně, Evropě a Americe je vážný problém, který se dotýká i mnoha dalších taxonů želv. Navíc se podle výzkumu z roku 2010 ve tkáních želv tlustohrdlých ukládá nebezpečně vysoké množství rtuti. Také nešetrný způsob rybolovu pomocí elektrického proudu způsobuje želvám značné škody. Podobně jako u mnohých jiných taxonů se na stavu populace podepi-

suje úbytek přirozeného prostředí, znečištění vod a invazivní druhy zavlečené člověkem. Želva tlustohrdlá se svojí poměrně pomalou rozmnožovací taktikou nedokáže dostatečně rychle doplňovat tak velké ztráty ve své populaci. Nadějí pro tuto želvu může být její náboženský význam. V Japonsku a ve Vietnamu je chováni buddhističtí mniši v chrámových bazénech jako posvátná zvířata, protože věří, že se do nich převtělují duše zemřelých a chrání plavce a rybáře před utonutím.

Do Zoo Jihlava se první jedinci tohoto taxonu dostali v roce 2002. Pocházeli z obří zásilky pašovaných želv, kterou celníci zadrželi 11. prosince 2001 na letišti v Hongkongu. Byly určeny pro čínský trh se želvím masem. Počet pašovaných želv se pohyboval okolo 10 000 jedinců 12 taxonů. Takového množství želv bylo nutné rozdělit do mnoha zoologických zahrad, aby se jim mohlo dostat adekvátní péče. Tisícovka želv dorazila z Asie do Amsterdamu 17. ledna 2002. Odtud do Jihlavy po krátké zastávce v Praze přišlo čtrnáct dospělých želv tlustohrdlých. Osm samců a šest samic. Tato zvířata dorazila ve velice špatném stavu, protože byla dlouhou dobu vystavena špatnému zacházení, stresu, zraněním a nemocem. Během několika následujících týdnů, i přes usilovnou snahu, jedenáct zvířat uhynulo. I v dalších institucích, kam byly želvy tlustohrdlé umístěny, byla mortalita vysoká, kolem 50 %. Přežili dva samci a jedna samice, kteří na sobě dodnes nesou stopy po zraněních. Po dvou letech samička poprvé snesla neoplozené vejce. První odchované mládě se vylíhlo 22. 12. 2006 a od té doby se u nás několikrát rozmnožili. Původní trojici jsme časem doplnili o nepříbuzná zvířata ze soukromého chovu, dále o zvířata ze Zoo Emmen i o vlastní mláďata.

Nyní se naše chovná skupina skládá ze sedmi dospělých zvířat, dvou samců a pěti samic. Obývají paludárium umístěné v zázemí Tropického pavilonu. Tyto želvy nejsou vůči sobě nijak agresivní a přesvědčili jsme se, že jim nejlépe vyhovují malé prostory a vyšší teplota. Jejich nádrž má rozměry 130 x 60 x 40 cm (š x h x v), hladinu udržujeme zhruba 20 cm vysokou. Želvy mají k dispozici souš s kladištěm o rozměrech 30 x 45 cm naplněným jemným pískem. Kromě schodků do vody není v akváriu žádné vybavení. Nad souší je zavěšena lampa s 300 W žárovkou a nad celou nádrží je zářivka s 5 % UVB. Teplota vzduchu je 26 °C, pod žárovkou až 45 °C a teplota vody se pohybuje kolem 25 °C. K čištění vody používáme externí filtraci poháněnou čerpadlem, které prohání vodu přes filtrační molitanovou náplň. Vodu měníme podle potřeby zhruba jedenkrát týdně. Tento způsob je dostatečně efektivní, protože dokáže udržet vodu čistou i po krmení.

Potravu želvám podáváme dvakrát týdně. Jednou dostávají plovoucí granule ReptoMin, které obsahují i rostlinnou složku a podruhé živočišnou potravu, kdy střídáme hmyz, myši, holátka a drobné rybky.

Snůšku, ze které se vylíhlo jedno z mláďat, jsme našli v písčitém kladišti 26. prosince 2016. Předcházející páření se nám pozorovat nepodařilo, ale vídáme naše samce, jak imponují samicím během celého roku. Zajímavé je, že jejich aktivita se často zvyšuje ihned po výměně vody.

Dvě vejce jsme našli mělce zahrabaná v písčitém kladišti pod žárovkou. Byla dlouhá zhruba 5 cm a široká 3 cm, vážila 24 g a 25 g. Okamžitě jsme je přemístili do inkubátoru s nastavenou teplotou 30 °C, jako substrát jsme použili Vermikulit prolitý

vodou. Navíc jsme dovnitř postavili misku s vodou kvůli udržení vzdušné vlhkosti. Na obvodu jednoho z vajec se brzy objevil tmavý pás, což značí, že vejce je oplozené a zárodek se vyvíjí. Druhé vejce se ukázalo jako neoplozené.

Po 74 dnech se 10. března 2017 vylíhlo mládě. Několik hodin jsme ho nechali v inkubátoru, aby se mu vyrovnal krunýř a zcela zatáhl žloutkový váček. Poté jsme ho přemístili do malé plastové nádrčky s vodou, kterou jsme postavili jednou třetinou na topnou desku. Do vody jsme přidali několik kapek heřmánkového roztoku, abychom předešli infekci v místě jizvy po žloutkovém váčku. Do vody jsme umístili pouze plochý kámen. Osvětlení zajišťuje zářivka s 5 % UVB.

Po týdnu mládě začalo bez problémů přijímat stejnou potravu jako dospělí jedinci, jen velikostně odpovídající jeho možnostem. Krmení podáváme dvakrát týdně. Mladá želva je vitální a znatelně roste. Během léta se líhla další mláďata, která jsme přidávali do nádrčky k tomuto nejstaršímu. Nikdy jsme nezaznamenali sebemenší známku agresivity větších jedinců k menším mláďatům, ačkoli už mezi nimi byly velikostní rozdíly. Letošní rok byl zcela výjimečný, co se týče počtu odchovaných mláďat. Od března do září 2017 se u nás ze sedmi vajec vylíhlo pět zdravých želviček.

V roce 2002 bylo do 18 zoologických zahrad 8 evropských států rozděleno 204 zkonfiskovaných želv tlustohrdých, čímž jejich počty v evropských chovech dramaticky vzrostly. Bohužel se jejich chov příliš nedařil a někde na něj zcela rezignovali. Po třinácti letech zůstalo 59 jedinců ve dvanácti zoologických zahradách. Za uplynulý rok jsou naše mláďata jediná, která se v Evropě vylíhla. Snad se nám bude dařit i v dalších letech zvyšovat jejich počty a pomůžeme tak oživení populace tohoto taxonu v evropských zoologických zahradách.

Líhnoucí se mládě želvy tlustohrdlé (*Siebenrockiella crassicolis*)

Dvouměsíční mládě želvy tlustohrdlé, obě foto: © Petra Škárková

SUMMARY:

The black marsh turtle (*Siebenrockiella crassicolis*) is a member of the diverse fauna of Southeast Asia. Its distribution range covers Thailand, Laos, Cambodia, Vietnam, Indonesia (Java, Sumatra and Kalimantan), southern Myanmar, and Singapore.

Its body structure is consistent with its aquatic way of life. As the English name suggests, it is predominantly black or dark brown in colour. Primarily a carnivorous animal feeding on almost everything that is available in its aquatic habitat, i.e. small fish, aquatic gastropods, crustaceans, amphibians, insects and carcasses, it sometimes also devours plants that float on the surface. In the wild, the mating season falls in early spring. Females lay 1-2 large eggs into a shallow burrow from April to late July. After about 80 days, small (5 cm long) turtles hatch. Unlike many other turtle taxa, the sex of the young is pre-ordained genetically and cannot be influenced by temperature during incubation.

The first individuals of this taxon arrived in Jihlava in 2002, originating from a confiscated illegal consignment from Southeast Asia. This involved a total of 14 adult turtles (eight males, six females), all of them in a very poor condition. Within a few weeks eleven animals had died. This high mortality rate was seen even in other institutions where the turtles were located – around 50%. In Jihlava, two males and one female survived. Jihlava's first-ever black marsh turtle hatched on 22 December 2006; since then, the species has reproduced several times. The group of three founder animals was enlarged over time by adding unrelated animals coming from a private collection, Emmen Zoo, and even from offspring produced in Jihlava.

Now our group consists of seven adult animals – two males and five females. They inhabit a paludarium located behind the scenes inside the Tropical House. These turtles are rather unaggressive towards each other and, as it has been seen, a small space and rather high temperature best fit their needs. Their tank dimensions are 130 x 60 x 40 cm (W x D x H); the water level is kept at around 20 cm high. The turtles have a dry land area available with a 30 x 45 cm compartment to lay eggs filled with fine sand. Above the terrestrial segment, there is a suspended lighting unit with a 300W bulb; above the tank there is a 5% UVB fluorescent tube covering the entire surface. Air temperature is 26 °C (up to 45 °C beneath the lamp); in water, it is around 25 °C. The water is cleaned using external filtration driven by a pump that filters the water through a packing of foam rubber. Water is replaced once per week as required. This method is sufficiently effective since it can keep water clean even after feeding. The turtles are fed twice per week. The first batch involves ReptoMin – floating pellets which include plant components, while the second batch involves animal food and alternates insects, new-born mice, and tiny fish.

The nest was found on 26 December 2016 under the bulb in the sand of the laying compartment. Each of the two eggs was about 5 cm long and 3 cm wide and weighed 24 g and 25 g, respectively. We relocated them into an incubator with pre-set temperature of 30 °C, using Vermiculite flushed with water as the substrate. A young turtle hatched on 10 March 2017, i.e. 74 days after. We left the turtle in the incubator for its shell to level and its yolk sac to retract in full. Then we moved it into a small plastic vessel with water which we placed so as to have one third of its area on a heating plate. We added several drops of camomile solution into the water to prevent infection at the place of the scar left after the yolk sac. We put nothing into the water apart from a flat stone. The lighting was provided with a 5% UVB fluorescent tube.

2017 was a rather exceptional period in terms of offspring reared with success, with five turtles in good health hatching from March to September from seven eggs.

PRVOODCHOV MARGAYE (*LEOPARDUS WIEDII* (SCHINTZ, 1821)) V ZOO JIHLAVA

THE MARGAY (*LEOPARDUS WIEDII*; SCHINTZ, 1821) BRED AND REARED FOR THE FIRST TIME EVER IN JIHLAVA

Ing. Jan Vašák

Margay, česky někdy nazývaný ocelot dlouhoocasý, je malá kočkovitá šelma obývající velkou část Jižní a Střední Ameriky. Jedná se také o kočkovitou šelmu s největším přizpůsobením k arboreálnímu způsobu života. Ve větvích stromů tak tráví většinu času a je dokonce schopen lovit zavěšen pouze za zadní končetiny. Oproti příbuznému ocelotovi velkému (*Leopardus pardalis*) je podstatně štíhlejší, což samozřejmě vychází z jeho přizpůsobení k životu na stromech. Dosahuje hmotnosti nejčastěji mezi 2,5–5 kg, délka těla se pohybuje v rozmezí 50–80 cm, délka ocasu 25–50 cm.

Margay je typickým představitelem malých koček neotropické oblasti a vzhledem ke svému stromovému způsobu života je vázán téměř výhradně na hustě zalesněné oblasti především v nadmořských výškách do 1 500 m n. m. Tento fakt může napovídat rovněž k taxonomickému členění v rámci druhu, protože velký areál jeho výskytu se rozdělil jednak některými významnými řekami, ale také množstvím pohoří. Podle některých autorů se margay vyskytuje v oblastech And až do výšek 3 000 m n. m. V rámci druhu *Leopardus wiedii* bylo popisováno celkem až 11 poddruhů. Podle dosavadních genetických studií se zdá, že jsou minimálně tři oddělené populace, a to středoamerická a dvě jihoamerické (jižní a severní populace, přičemž hranici výskytu tvoří přirozeně řeka Amazonka). U středoamerické populace se zdá, že jsou patrné rozdíly mezi populací žijící v Mexiku, Guatemale a Belize a populací žijící na jih od Salvadoru a Hondurasu. Je otázkou, zda hory na pomezí Guatemaly a Chiapasu porostlé horským lesem mohou představovat tak významnou migrační bariéru pro tento druh. Měl jsem možnost porovnat několik zvířat, a zatímco mezi margayi pocházejícími z Jižní Ameriky a v Evropě chovanými zvířaty původem z Mexika lze rozlišit rozdílnou kresbu srsti, mezi zvířaty z Kostariky (náležející k jižní středoamerické populaci) a zvířaty chovanými v Evropě jsem zásadní rozdíl nezaznamenal. Měl jsem však možnost porovnat pouze několik jednotlivců, přičemž populace chovaná v Evropě stojí na poměrně úzké genetické základně. Navíc takové srovnání může být zatíženo jistou mírou subjektivity.

Již jsem zmiňoval, že margay je především obyvatelem nížinných lesů v Jižní a Střední Americe. Je typickým stromovým lovcem zejména malých zvířat. Jeho kořistí se tak stávají hlavně ptáci, ale také obojživelníci a plazi, méně potom menší druhy savců.

V rámci klasifikace IUCN Red List je margay řazen do kategorie NT (blízko ohrožení), populační trend je bohužel sestupný. Problémem je pro tento druh zejména otázka nelegálního lovu pro kožešinu, protože se jedná o skvrnitou kočkovitou šelmu s atraktivním vzorem srsti. U margaye je zásadní i ztráta habitatu, protože je svým způsobem život vázán na korunové patro lesa. Populační hustota je poměrně nízká, dosahuje cca 1–5 jedinců na 100 km². Tato hustota se může v izolovaných a výrazně ohraničených lokalitách zvyšovat až na 15–25 jedinců na 100 km². Zdá se však, že populační hustota u margaye významně negativně koreluje s populační hustotou, respektive výskytem ocelota, jehož přítomnost v prostředí snižuje početnost margaye. Tento argument se zdá být poměrně logickým, protože se jedná o kočky podobné velikosti s předpokládanou fyzickou dominancí a biologii.

Matka margaye (*Leopardus wiedii*) s mládětem, foto: © Ondřej Smolík

V lidské péči je tento druh chován v několika regionech, ale dá se říci, že o smysluplném chovu lze hovořit v tuto chvíli pouze v Evropě. V Jižní Americe situace není uspokojivá a také v Severní Americe bohužel žijí spíše zvířata stará a navíc většinou držená odděleně podle pohlaví. V Evropě je v současnosti (prosinec 2017 podle databáze ZIMS) drženo celkem 39 jedinců (15,23,1) ve 14 institucích. Jedná se o zvířata původem z Mexika, tedy o zástupce populace severní středoamerické. Podle taxonomie uvádíme tato zvířata jako *Leopardus wiedii yucatanicus*. Kromě těchto zmíněných zvířat jsou chovány ještě další dvě samice ve věku přes 9 let v Tierparku Berlín, které jsou uváděny jako poddruh *nicaraguae*. Vzhledem k pochybnostem o možném genetickém rozlišení dvou středoamerických populací je otázka, zda tato dvě zvířata zařadit do populace v rámci EEP (Evropský záchranný program). Limitující už bohužel začíná být i věk obou berlínských samic. Dosavadní populaci v EEP tvoří celkem 9 zakládajících zvířat, což je

číslo relativně nízké, zvířata ale doposud nevykazují známky inbrední deprese. Z tohoto důvodu by se jevílo zapojení obou berlínských samic jako akceptovatelné z pohledu možného rozšíření úzké genetické základny.

V České republice se tento druh doposud objevil v zoologických zahradách v Děčíně, Jihlavě a nově také v Brně. Ze začátku se jednalo o zvířata s nejasným a pravděpodobně hybridním původem. Tato zvířata byla držena bez možnosti reprodukce a ve své době nám umožnila začít s chovem, respektive spíše držením tohoto druhu na našem území. Zároveň nám ale margayové bez určení taxonomické respektive populační příslušnosti umožnili vstoupit do klubu chovatelů této zajímavé a vzácné kočkovité šelmy.

V Jihlavě se první jedinec objevil 24. 7. 2003, jednalo se ale už o více než desetiletého samce původem ze South Lakes, který k nám přicestoval z Chesteru. Tento samec u nás při standardní péči o malé kočkovité šelmy uhynul 31. 8. 2011 ve věku 18 let 8 měsíců a 24 dnů. Tento věk by se mezi malými kočkami jevil jako skutečně kmetský, v rámci rodu *Leopardus* však spíše zapadá do našich dosavadních zkušeností. Další samec, narozený 12. 2. 2009 v Parc des Felines v Nesles k nám dorazil 3. 3. 2010, kdy byl rok starý. V této době byl v populaci nadbytek samců a nedostatek samic, proto jsme čekali na vývoj situace a na případné přidělení samice. Ta nám byla přidělena na začátku roku 2016, jednalo se o mladu a perspektivní samici z Réserve zoologique Calviac narozenou 30. 7. 2012, která přijela do Jihlavy 12. 3. 2016. Pár jsme spojili prakticky hned po příjezdu, přičemž jsme ponechali samici na první vizuální i čichový kontakt v bedně. Po spojení zvířata nevykazovala zásadní agresivitu, zaregistrovali jsme drobné honičky, ale žádné přímé útoky z jedné či druhé strany. Nějaký čas se držela spíše odděleně, ale posléze už začala sdílet i stejné úkryty ke spaní. Soužití bylo posléze bezproblémové, v průběhu ledna 2017 se nám zdálo, že samice má mírně zvětšený objem břicha. Rozhodli jsme se tedy samce

oddělit a 8. 2. 2017 se narodilo první mládě této vzácné šelmy nejen v Jihlavě, ale také na území ČR respektive UCSZOO. Mládě pak zdárně prospívalo a vlastní průběh odchovu lze označit jako standardní v porovnání s jinými druhy malých koček. Později jsme mládě určili jako samici. Je paradoxem, že během našeho vstupu mezi chovatele této kočky převažovali v chovu samci, v tuto chvíli je v populaci převaha ve prospěch samic. Mladá samice byla po dohodě s koordinátorkou odeslána 23. 12. 2017 do Zoo Magdeburg.

Vzhledem k situaci s poměrem pohlaví v chovu margayů v Evropě jsme se rozhodli v rámci UCSZOO na společném projektu se Zoo Brno. Do Brna přicestovala mladá samice z Port Lympne, k níž nebyl k dispozici vhodný partner. Po návrhu koordinátorce jsme se dohodli na využití tohoto samce v obou zoologických zahradách. Tímto krokem bychom jednak rádi maximálně využili potenciál stávajícího chovného samce, ale zároveň dostali do reprodukce více samic dříve, než budou ve věku, kdy se objevují problémy s rozmnožovacím ústrojím a rozmnožováním jako takovým (zejména jedná-li se o první reprodukci). Samotná samice je v tuto chvíli držena také v Děčíně, bohužel se ale jedná o přímou sestru našeho chovného kocoura, takže zde je možná další spolupráce tímto faktem velmi limitovaná.

Vzhledem ke slibnému rozjezdu v Jihlavě a částečnému úspěchu v Brně (doposud mrtvě narozená koťata) by se v nejbližší době tento druh vzácné a doposud velmi málo chované malé kočky mohl stát standardním chovancem v českých a slovenských zoologických zahradách. Margay je stále vzácným chovancem, evropská populace je navíc perspektivní vzhledem ke známému geografickému původu a také rodokmenu, kde jsou známi všichni předci. Svě místo si tak v našich chovech i z dlouhodobé perspektivy určitě zaslouží.

SUMMARY:

Margay is a small feline carnivore ranging over an extensive area of South and Central America that features the greatest extent of adaptation to arboreal life. Margays are felines typical of the Neotropical Region and – due to their habitat – are almost exclusively bound to densely wooded areas found chiefly at elevations of up to 1,500 metres.

A total of 11 sub-species used to be described as part of *Leopardus wiedii* as a species. According to the existing genetic studies it seems that there are at least three isolated populations – one found in Central America and two dwelling in South America (a southern and a northern population). The margay is red-listed as NT (Near Threatened) by the IUCN with a declining population trend caused by illegal hunting and loss of habitat.

So far, there is no area where breeding can be deemed to make sense except Europe even though captive stock is found in several regions. In Europe, there is currently (December 2017 as per the ZIMS Database) a total of 39 animals (15.23.1) kept in 14 institutions. They are individuals originating from Mexico, i.e., members of the northern Central American population. According to taxonomy, these animals are referred to as *Leopardus wiedii yucatanicus*. Outside of this stock, two more females (over 9 years) are kept in Tierpark Berlin; they are listed as the *nicaraguae* subspecies.

In Jihlava, the first individual arrived on 24 July 2003; this was however an already more than ten-year-old male born in South Lakes that came to Jihlava from Chester. Having received a level of care which is consistent with care of any other small felines in Jihlava, this animal died on 31 August 2011, aged 18 years, 8 months, and 24 days. Another male (born on 12 February 2009 in Parc des Felines Nesles) arrived on 3 March 2010. At that time, there was an excess of males and a lack of females in the captive stock; because of this, we had to wait for a female to be allocated. Early in 2016, Jihlava received a young promising female from Réserve Zoologique de Calviac born on 30 July 2012. The co-existence of the two animals was not an issue and a kitten was born on 8 February 2017 – the first-ever individual of this rare carnivore not only in Jihlava, but also in the Czech Republic or even the territory covered by UCSZOO. The animal was identified as a female. The young margay thrived very well; the rearing process was running in a standard manner in comparison with other species of small felines. Given the situation regarding the sex ratio within the margay stock in Europe, we decided to set up a joint project with Brno Zoo as part of the UCSZOO network. Since a young female from Port Lympne arrived in Brno and no suitable male partner was available, a solution was suggested to and approved by the programme co-ordinator in the form of use of our male in both Brno and Jihlava as agreed. This measure takes advantage of the potential of the existing breeding male while involving more females in reproduction.

SPOLUPRÁCE ZOO JIHLAVA NA VĚDECKOVÝZKUMNÉ ČINNOSTI

JIHLAVA ZOO INVOLVEMENT IN SCIENCE AND RESEARCH

Mgr. Richard Viduna

ODBORNÁ ZASEDÁNÍ

V naší zoologické zahradě se 16.–18. 5. 2017 uskutečnila Valná hromada UCSZOO, v rámci které došlo i na setkání koordinátorů všech odborných komisí unie a prezentaci jejich aktivit. V průběhu tohoto patrně největšího letošního setkání pracovníků zoologických zahrad byl mimo jiné iniciován i vznik nové Komise zoologicko-legislativní, jejímž koordinátorem byl zvolen Richard Viduna.

Jako druhé proběhlo 3.–4. 10. 2017 společné zasedání Komise pro ploutvonožce a Komise pro ryby UCSZOO. Za přítomnosti řady chovatelů a zoologů všech zainteresovaných českých a slovenských zoo jsme probrali široké spektrum témat, z nichž dominantním byl přístup k tréninku lachtanů a tuleňů v jednotlivých institucích. Toto setkání bylo pro naši zoo velmi přínosné a ihned se projevilo v každodenním přístupu k našemu tuluňmu triu.

Závěrečnou akcí roku bylo 18.–19. 10. 2017 zasedání Komise pro ptáky UCSZOO. Prezentace letošního zasedání se zabývaly největším ptačím řádem pěvců (*Passeriformes*) a to jak zvířaty drženy v lidské péči v členských zahradách, tak i zvířaty žijícími ve volné přírodě. Podrobně byla představena aktuální tematická ochranná kampaň EAZA SILENT FOREST Asian Songbird Crisis, tedy ZTICHILÝ LES Krize asijských pěvců. Kromě zasedání komisí pořádaných v domácím prostředí se naši chovatelé a zoologové

aktivně zúčastnili také zasedání Komise pro plazy a obojživelníky UCSZOO, společného zasedání komisí UCSZOO pro jelenovité, ovce a kozy a výživu, společného zasedání komisí UCSZOO pro malé kočky, velké kočky, poloopice, kosmanovité, starosvětské primáty a gibony a lidoopy, společného zasedání komisí UCSZOO pro žirafy, antilopy, koňovité a vzácná plemena domácích zvířat, společného zasedání komisí UCSZOO pro evidenci zvířat a transporty zvířat a dále pololetního setkání EAZA Felid TAG, tedy mezinárodní poradní skupiny pro kočkovité šelmy, pololetního setkání EAZA Small Mammal TAG, tedy mezinárodní poradní skupiny pro malé savce, a výroční konference EAZA.

CHOVNÉ PROGRAMY

Dosud jsou rozlišovány tři typy mezinárodních chovných programů a to Evropský program pro ohrožený druh (EEP), Evropská plemenná kniha (ESB) a monitorovaný taxon (MON). V roce 2017 jsme kromě chovatelské spolupráce v rámci všech výše uvedených typů programů přímo řídili EEP pro kočky slaništní (*Leopardus geoffroyi*) a ESB pro krokodýly siamské (*Crocodylus siamensis*) prostřednictvím Jana Vašáka a EEP pro klokánky králíkovité (*Bettongia penicillata*) a MON pro osináky africké (*Atherurus africanus*) pomocí Richarda Viduny.

Nácvik umělého dokrmování mláděte tuleně obecného sondou v Zeehondencentru Pieterburen, foto: Ilja Libenský

TERÉNNÍ VÝZKUM

Nadále pokračovala spolupráce s CHKO Beskydy při zimním mapování velkých šelem, které proběhlo na konci února 2017, a jehož hlavním účelem je pátrání po pobytových znacích velkých šelem. Při vlastním pohybu v náročném horském terénu se však účastníci soustředí i na ostatní zvláště chráněné druhy živočichů.

Na regionální úrovni jsme se v červnu 2017 zatím pouze okrajově zapojili do monitoringu silně ohrožených chřástalů polních (*Crex crex*) v rámci Vysočiny. Náročná je zejména často celonoční část monitoringu zaměřená na lokalizaci a případný odchyt, získání biometrických údajů a okroužkování tokajících samců.

STUDIJNÍ CESTY

Významným počinem pro možný budoucí posun v chovu tuleňů obecných (*Phoca vitulina vitulina*) byla červnová stáž Ilji Libenského a Richarda Viduny v záchranném centru Zeehondencentrum Pieterburen spojená s celkovým seznámením se s rehabilitační procedurou mláďat tuleňů obecných a konzultací s chovatelem, veterinářkou a technikem ohledně problematiky výživy a zdravotních komplikací u mláďat a technického řešení centra. Součástí stáže byl i osobní nácvik umělého dokrmování mláďat sondou, využitelný případně i v našich podmínkách.

V rámci spolupráce s dalšími zoologickými zahradami byly realizovány chovatelské stáže Michala Kratochvíla v Zoo Zlín se zaměřením na ptáky a Marka Dohnala v Zoo Praha se zaměřením na malé savce. U nás jsme přivítali chovatelku Petru Veverkovou ze Zoo Praha a zooložku Constanze Mattes ze Zoo Magdeburg.

Mláďě tuleň obecného právě přijímané do Zeehondencentra Pieterburen, foto: Richard Viduna

Účastníci společného zasedání UCSZOO Komise pro malé kočky, velké kočky, poloopice, kosmanovitě, starosvětské primáty a gibony a lidoopy v Zoo Dvůr Králové nad Labem, foto: Simona Jiříčková, Zoo Dvůr Králové nad Labem

SUMMARY

The Annual Meeting of the UCSZOO was held on 16-18 May 2017. As part of the event, there was an initiative to establish a new committee focusing on animal-related legislation. Subsequently, Richard Viduna was elected as the committee's coordinator. On 3-4 October 2017, there was a joint meeting of UCSZOO committees for pinnipeds and fish; focusing chiefly on seal and sea lion training in the member institutions, it was followed by a meeting of the UCSZOO Bird Committee on 18-19 October 2017, which included presentations on perching birds in captivity and in the wild.

In addition to cooperation as part of international breeding programmes (all types), the zoo directly manages the EEP for the Geoffroy's cat (*Leopardus geoffroyi*) and the ESB for the Siamese crocodile (*Crocodylus siamensis*) via Jan Vašák, as well as the EEP for the brush-tailed bettong (*Bettongia penicillata*) and the monitoring programme for the African brush-tailed porcupine (*Atherurus africanus*) through Richard Viduna.

Cooperation continued on winter surveys of large carnivores in the Beskydy Mountains; in addition, the zoo became involved – so far to a marginal extent – in efforts to monitor the endangered corncrake (*Crex crex*) in the Vysočina Region.

To enable further progress in the management of the Eastern Atlantic harbour seal (*Phoca vitulina vitulina*), Ilja Libenský and Richard Viduna undertook work placements at the rescue centre of Zeehondencentrum Pieterburen and internships took place as part of cooperation with other zoos of keepers Michal Kratochvíl and Marek Dohnal in Zlín Zoo and Prague Zoo, respectively. On the other hand, Jihlava hosted keeper Petra Veverková from Prague Zoo and curator Constanze Mattes from Magdeburg.

ÚČAST NA MEZINÁRODNÍCH KONFERENCÍCH

PARTICIPATION IN CONFERENCES IN THE COUNTRY AND ABROAD

World Association of Zoos and Aquariums | **WAZA**
United for Conservation®

WAZA Annual Conference
Berlín, SRN
15.–19. 10. 2017
Účast: Eliška Kubíková

EAZA Academy: Basic Breeding Programme
Management Course
Amsterdam, Nizozemsko
14.–17. 2. 2017
Účast: Richard Viduna

EAZA Felid TAG mid-year meeting
Highland Wildlife Park Kingussie, Spojené království
24.–26. 3. 2017
Účast: Jan Vašák

EAZA Small Mammal TAG mid-year meeting
Shaldon Wildlife Trust, Velká Británie
21.–26. 5. 2017
Účast: Richard Viduna

EAZA Annual Conference
Zoo Emmen, Nizozemsko
19.– 3. 9. 2017
Účast: Jan Vašák, Richard Viduna

EZE European zoo educators conference
Paříž, Francie
13.–16. 3. 2018
Účast: Radka Vaňková

Konference EARAZA
Novosibirsk, Moskva, Rusko
1.–5. 8. 2017
Účast: Eliška Kubíková

Ostatní:
Odborná konference Antelope, Giraffe,
Hippo in the 21st Century: Conservation Action in Africa
ČZU Praha, ČR
20.–22. 2. 2017
Účast: Martin Slepica

ZOO DESIGN CONFERENCE
Wrocław, Polsko
5.–7. 4. 2017
Účast: Eliška Kubíková

Účastníci výroční konference WAZA

ÚČAST NA ZASEDÁNÍCH ODBORNÝCH KOMISÍ UCSZOO

PARTICIPATION IN UCSZOO SPECIALIST COMMITTEE MEETINGS

Komise pro plazy a obojživelníky UCSZOO

Zoo Praha, ČR

25.–26. 1. 2017

Účast: Jan Vašák, Martin Maláč, Lubomíra Ševčíková, Petra Škárková

Komise pro jelenovité, ovce a kozy a výživu UCSZOO – společné zasedání

Zoo Košice, SR

28.–30. 3. 2017

Účast: Martin Slepica

Komise pro ochranu fauny ČR a SR a Komise in situ projektů UCSZOO

Zoo Brno, ČR

12.–13. 4. 2017

Účast: Martin Maláč

Komise pro malé kočky, velké kočky, poloopice, kosmanovité, starosvětské primáty a gibony a lidoopy UCSZOO – společné zasedání

Zoo Dvůr Králové nad Labem, ČR

25.–28. 4. 2017

Účast: Marek Dohnal, Michaela Havlová, Šárka Krčilová, Jan Vašák, Richard Viduna

Komise výstavby UCSZOO

Zoo Lešná, ČR

3.–5. 5. 2017

Účast: Jiří Zita

Ekonomická komise UCSZOO

Zoo Jihlava, ČR

17.–18. 5. 2017

Účast: Hana Krejčová, Eva Hyršová, Hana Kopecká, Zdeňka Jelínková

Komise pro žirafy, antilopy, koňovité a vzácná plemena domácích zvířat UCSZOO – společné zasedání

Zoo Olomouc, ČR

30.5.–1. 6. 2017

Účast: Petr Kříž, Martin Slepica

Komise pro ploutvonožce a ryby UCSZOO – společné zasedání

Zoo Jihlava, ČR

3.–4. 10. 2017

Účast: Pavel Hájek, Richard Viduna

Vzdělávací a marketingová komise UCSZOO

Zoo Bojnice, SR

10.–12. 10. 2017

Účast: Jan Foltán, Pavla Jarošová, Radka Vaňková

Komise pro ptáky UCSZOO

Zoo Jihlava, ČR

18.–19. 10. 2017

Účast: Michal Kratochvíl, Karel Růžička, Richard Viduna

Komise pro evidenci zvířat a transporty zvířat UCSZOO – společné zasedání

Kostelec nad Černými lesy, ČR

7.–8. 11. 2017

Účast: Jan Vašák, Richard Viduna

Komise výstavby UCSZOO

Zoo Olomouc, ČR

8.–10. 11. 2017

Účast: Jiří Zita

UCSZOO

UNIE ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH
ZOOLOGICKÝCH ZAHRAD

Účastníci Vzdělávací a marketingové komise UCSZOO
na exkurzi v Hornonitrianském banském skanzenu.
foto: © Martin Vobruba

Účastníci Ekonomické komise UCSZOO

VÝSTAVBA A ÚDRŽBA DEVELOPMENT AND MAINTENANCE

Jiří Zita

Vedoucí oddělení výstavby a údržby

Head of Construction and Maintenance Dtp.

Na začátku roku jsme se věnovali dokončení venkovní expozice výhledově určené pro tasmanské čerty (dřáby medvědovité). I přes nepřízeň zimního počasí, se podařilo projekt dokončit a zkolaudovat do konce února. Drobné úpravy provedli s příchodem jara ještě pracovníci zahradnického oddělení a expozice se těšila na nové zvířecí osazenstvo. Dokončovací práce probíhaly také v lokalitě asijského parčíku Hokkaidó. K novému jezírku jsme vybudovali dřevěný mostek a celý prostor nově osázeli keři a stromky. V tomto prostoru bylo uvedeno do provozu také automatické závlahové zařízení, jež dotujeme užitkovou vodou. V jezírku plavou ozdobné ryby. Tuto odpočinkovou lokalitu si velice oblíbily maminky s malými dětmi.

Po roce užívání nového Tropického pavilonu se objevily nedostatky na povrchových úpravách vnitřních bazénů, které byly v rámci záruk opraveny do konce dubna. V tomto pavilonu jsme pozornost věnovali také světelným podmínkám potřebným zejména pro růst rostlin. Některé expozice a prostory jsme doplnili o osvětlovací prvky, které splňují vysoké nároky na lepší fungování rostlin i živočichů. V bočních expozicích pavilonu plazů jsme kompletně obměnili výdřevu a rovněž změnili nasvícení. Odstranili jsme tak světelné odrazy na skleněných stěnách expozic a návštěvník nyní i za slunného dne zvířata uvnitř expozice uvidí.

U výběhu hrošíků jsme provedli drobné terénní úpravy, kamennou bariéru, nové oplocení a celkově jsme jejich výběh rozšířili. Před samotnou expozicí jsme vylepšili plochy pro sezení a odpočinek před stánky s prodejem kávy a zmrzliny. V souvislosti s vodním hospodářstvím jsme prohloubili vrt u hrošíků, ve vodojemu jsou namontována technologická zařízení, která dokáží sledovat hladinu vody nádrže v návaznosti na dotování vody z jednotlivých vrtů. Vybudovali jsme novou automatickou závlahu v odpočinkové zóně mezi Australskou farmou a výběhem hyen, čímž zabezpečíme zelenou plochu i v parném létě.

Rekonstrukce a rozšíření výběhu hrošíků

Zrekonstruovali jsme podlahy a vyměnili rozvody pro podlahové topení v expozicích pro tygry a medvědy. Vybudovali jsme nové oplocení expozice jeřábů a venkovní expozici jsme vybavili novým bazénkem s přepadem do kanalizace.

Pokračovali jsme na zvelebení chovatelského zázemí v bývalém hospodářském objektu továrny Modety. Zrekonstruovali jsme místnost pro vodní ptáky, ve které nacházejí útočiště v zimních měsících. V prostorách bývalého lanového centra jsme zřídili ubikaci pro antilopy a nové oplocení.

Nebudujeme jenom přístřešky a expozice pro naše zvířata, ale myslíme i na naše zaměstnance. V hospodářské budově jsme z původního zimoviště pro zvířata vytvořili nové kancelářské prostory. V administrativní budově jsme kompletně vyměnili zastaralá nefunkční střešní okna a namontovali klimatizační jednotky. Z původních kancelářských prostor ve stylu „open space“ byly v průběhu června vybudovány 4 samostatné kanceláře, což výrazným způsobem přispělo ke kvalitě pracovního prostředí.

Nové voliéry pro dravce a sovy

Expoziční celek Madagaskar byl doplněn dřevěným vyhlídkovým přístřeškem.

S příchodem podzimu jsme se rozhodli za pomoci dotace od Kraje Vysočina nově vybudovat voliéry pro dravé ptáky a sovy, z nichž jsou někteří začleněni do ukázek výcviku. Součástí tohoto projektu je i zabudovaná podzemní nádrž, do níž vtéká voda ze střech voliér pro potřeby zahradníků. Z vlastních prostředků jsme rovněž provedli kompletní rekonstrukci expozice pro tapíry a kapybary, která byla spojena s výměnou podlahové a stropní konstrukce, skleněných výplní, nového podlahového topení, nové plynové kotelny a přípojek nízkého napětí a plynu. Uvnitř expozice jsou nově provedeny i přepážky mezi jednotlivými boxy pro zvířata a nové účinné osvětlení. Před započítím prací na objektu pro tapíry a kapybary byl vybudován přístřešek pro tapíry, který posloužil pro zvířata po dobu rekonstrukce a dále bude sloužit jako zimoviště.

Na střeše pavilonu žiraf jsme dokončili sněhové zábrany, čímž zamezíme nebezpečí nekontrolovaného sesuvu sněhu mezi návštěvníky. Ve vzdělávacím centru PodpoVRCH jsme ve strojovně vzduchotechniky umístili nový zásobník na ohřev vody z tepelného čerpadla, kterou dotujeme akvária v této budově. Staráme se rovněž o zviditelnění naší zahrady. Ve spolupráci s naším oddělením marketingu a managementem jihlavského obchodního centra City Park jsme ve stravovacím prostoru tohoto centra, kde máme již několik let expozici s opičkami, umístili reklamní monitor, na němž běží nepřetržitá smyčka s propagačním videem z naší zoo.

Výše uvedený výčet událostí a projektů bychom nemohli realizovat bez našich kmenových zaměstnanců, se kterými provádíme i drobnou údržbu, do níž spadají veškeré práce pro bezpečnost zvířat i návštěvníků (dřevěné výdřevy expozic, budky, boudy, opravy zábradlí, laviček, vyhlídek, palisád, skleněných výplní atd.). Zabezpečujeme rovněž veškeré zásobování, dopravu a mechanizaci a údržbu strojového parku. Koordinujeme kompletní předprojektovou i projektovou přípravu včetně všech činností při výběrových řízeních a následných činnostech spojených s vydáním stavebních povolení a kolaudačních rozhodnutí. I letošní rok byl, co se týče náročnosti úkolů a zajištění chodu zahrady po stránce organizační a údržby, hektický. Proto si nesmírně vážím práce všech svých kolegů, kteří se na jejich zdárném plnění podíleli.

Nové zimoviště u Tropického pavilonu

SUMMARY

In 2017, we completed several buildings, ranging from exhibits to those necessary for the smooth operation of the zoo. We managed to finish the Australian complex outdoor displays designed for Tasmanian devils. The small Asian-style park "Hokkaido" was serviced in terms of gardening work and technology (such as the water management system including irrigation equipment using service water and a small water reservoir with a filtration system).

The finish of the pool inside the tropical house had to be repaired; a new lighting system was also installed locally to serve the needs of plants and animals, and minor adjustment was made to some of the display areas. We also extended and adapted the enclosure for pygmy hippos. Floors were refurbished and floor heating distribution systems replaced in tiger and bear exhibits, aquatic bird wintering premises, and tapir and capybara displays. A new aviary was built for birds of prey with the use of a grant received from the Vysočina Region.

Executing the operations and projects mentioned above would not be possible without our ordinary staff members who are also responsible for minor maintenance, which covers all the work carried out for the safety of animals and visitors.

ZAHRADNICKÁ ČINNOST

HORTICULTURE

Ing. Jiří Štorek

Vedoucí zahradnického úseku

Head of Gardening Dpt.

Na jaře 2017 jsme museli dokončit rekonstrukci asijského parčíku Hokkaidó, započatou na podzim předchozího roku. Za použití těžké mechanizace byly osazeny velké kameny a na celé ploše jsme upravili terén tak, aby mohla být provedena nová výsadba keřů, jehličnanů a dalších rostlin. Výsadbě předcházelo obnovení travnatých ploch, v místech výsadby rododendronů a azalek jsme nahradili stávající nevhodný substrát substrátem vhodnějším. Vzhledem k tomu, že jsme vysazovali již vzrostlé keře, byla tato činnost náročná na ruční práci.

Vysadili jsme celkem 11 kusů vzrostlých keřů rododendronů, 15 kusů azalek, 34 kusů různých kultivarů konifer, 1 kus velké borovice černé (*Pinus nigra* – 4m), 5 kusů japonských javorů (*Acer palmatum*) a další rostliny, jako kulovité zimostrázy (*Buxus*), japonské sakury (*Prunus*), magnolie, bambusy a traviny, především kultivary ostřic (*Carex*). Upravili jsme okolí jezírka, na jezírko instalovali lávku, do jezírka vysadili lekníny, modrásky (*Pontederia*), žabník jitrocelolistý (*Alisma plantago* – *aquatica*), orobinec úzkolistý (*Typha minima*) a kosatce (*Iris pseudacorus*). Poté jsme uvedli do provozu filtraci a automatické závlahy dokončené v minulém roce.

Další akcí bylo vytvoření bylinkové zahrádky a úprava trávníku s ohništěm před Australskou farmou. V bylinkové zahrádce jsme na vyvýšené záhony vysadili různé bylinky – mátu (*Mentha*), rozmarýn (*Rosmarinus officinalis*), tymián (*Thymus*), dobromysl (*Origanum*), bazalku (*Ocimum*), majoránku (*Origanum majorana*), šalvěj (*Salvia*), pažitku (*Allium*), šťovík (*Rumex*), petržel (*Petroselinum*) a libeček (*Levisticum officinale*). V trávníku bylo nutno po vybudování automatických závlah

doplnit zeminu a trávník celkově zrekonstruovat. Celou plochu jsme oseli novým travním osivem a vysadili celkem 26 kusů keřů – skalníky (*Cotoneaster*), tavoly (*Physocarpus*), tavolníky (*Spiraea*), ptačí zoby (*Ligustrum*) a jeřáb (*Sorbus*). Keře budou sloužit k odclonění lavičky určené pro kojící maminky.

V letních měsících, kromě úklidových prací, údržby komunikací, trávníků a výsadeb, jsme upravili prostor před novými toaletami a po redukci živého plotu u výběhu hrošíků liberijských jsme vytvořili koutek pro posezení u kávy pro stávající stánek. Poměrně náročnou akcí byla úprava výběhu pro žirafy. Výběh byl promáčený, a proto jsme zde vykopali několik drenážních per vyplněných kamenivem pro odvod vody, celou plochu výběhu doplnili pískem a novou zeminou a oseli travním osivem. Část prací, vzhledem k jejich náročnosti, jsme museli udělat dodavatelsky, dokončovací práce jsme již dělali vlastními silami.

Podobná situace byla při úpravě venkovní expozice hrošíků liberijských. Zde jsme za pomoci jeřábu vystavěli dělicí stěnu z velkých kamenů, kterou pak doplnili pracovníci údržby novým přírodním plotem z akátových krajin na kovové konstrukci. Celý výběh byl zvětšen a opatřili jsme ho ještě kamenným valem, který má hrošíkům zabránit v přístupu k ohrazení tak, aby nedošlo k případnému poranění návštěvníků.

Všechny provedené práce včetně rutinních prací zahradnických a úklidových, doufám, přispějí k tomu, aby se návštěvníci naší zoologické zahrady cítili dobře a aby se jim u nás líbilo. Děk patří zároveň všem, kteří nám na zahradnické úseku po celý rok pomáhali.

SUMMARY:

In 2017, the team's focus was to complete the treatment of "Hokkaido", the Asian-style park. This involved landscaping and improvement of the small pool with aquatic plants and a bridge. 80 ornamental plants were also set at this site. Other sites where planting occur included the herb garden near the Australian Farm and the lawn found in front of the new public toilet. Relatively complex matters involved a drainage system in the giraffe enclosure and extension of the pygmy hippo enclosure.

Zcela nová tvář asijského parčíku Hokkaidó

ZÁHONKY A ZAHRÁDKY

GARDENS, LARGE OR SMALL

RNDr. Iva Vilhumová

Nezanedbatelná je malebnost celého areálu zoo, která vyvolává příjemné pocity a působí na estetické citění návštěvníků. Vytvářejí ji přirozená zákoutí, výsadba okrasná i ta doplňující charakteristický vzhled jednotlivých expozic, ale i drobné prvky zahradní architektury. Nedílnou součástí areálu zoo jsou proto zahrady a zahrádky, i když jsou mnohdy „jen“ doplňkem daného prostoru. Návštěvník se s nimi setkává doslova na každém kroku.

Hned za branou hlavního vchodu je malé jezírko s lekníny a jinými vodními rostlinami, mezi kterými se prohánějí barevné rybky. O kousek dál dokresluje atmosféru „bydliště“ surikat speciální pouštní zahrádka překvapivě plná květů. U vzdělávacího centra PodpoVRCH, které svým vzhledem zapadá do evropské krajiny, roste kosodřevina, vřes a trávy. Ke každé farmě, tedy i k té australské, patří bylinková zahrádka. Návštěvníci tu určitě poznají nejběžnější rostliny používané v kuchyni. Venkovní prostor objektu nových toalet naproti farmě zkrásněl oplocenou a osázenou předzahrádkou, podtrhující sounáležitost s Australskou farmou. Zahradníci využili pro okrasné květiny i starou vanu, umyvadlo nebo konev.

V blízkosti pavilonu šelem každoročně rozkvétá pestrobarevnými květy motýlí zahrádka. Lidé se tu mohou seznámit

s našimi volně poletujícími motýly i s informacemi o nich. Návštěvníci si již navykli potkávat u Hacienda Escondido políčko s typickými jihoamerickými rostlinami, jako jsou brambory, rajčata, papriky, slunečnice a další. Výsadba v okolí Pavilonu Asie se od roku 2014 rozrostla a zapojila – bambusy vytvářejí porosty a na jaře všechny keře rozkvétají.

Poslední zahradou, ale krásou a rozlohou řadící se na přední místa, je asijský parčík Hokkaidó. Drobnou architekturou i částí výsadeb sice připomíná japonské zahrady, ale jeho původním smyslem bylo ukázat lidem, že i v tak vzdálené zemi, jako je Japonsko, je příroda velmi podobná té naší středoevropské.

SUMMARY:

Features that underscore the scenery of the zoo include diverse gardens, whether large or small, as well as plants and vegetation making up the exhibit design. In Jihlava, these components accompany visitors from their very first steps after the main entrance. In addition to plants forming the exhibit habitats, such as bamboos, succulents and thorny woody species mimicking savannah stands, there are also various decorating nooks and crannies and herb gardens. Of all the gardens and parks, "Hokkaido" – an Asian-style park found in the heart of the zoo – is the most extensive area.

Australskou farmu doplňuje bylinková zahrádka.

Políčko jihoamerického farmáře u Hacienda Escondido

Tradiční zahrádka Babiččina dvorečku

Netradičně osázená zahrádka před novými toaletami

VÝBĚR Z AKCÍ ODDĚLENÍ MARKETINGU A VZDĚLÁVÁNÍ V ROCE 2017

MARKETING AND EDUCATION EVENTS IN 2017 – A SHORT LIST

Mgr. Pavla Jarošová, Mgr. Radka Vaňková, Kateřina Martínková

NOC S ANDERSENEM 2017

ANDERSEN NIGHT

Projekt Noc s Andersenem vznikl v roce 2000 v Knihovně Uherské Hradiště a postupně se rozšířil do celého světa. Projekt se snaží odlákat děti od počítače a mobilu a podpořit je ve čtení. V rámci Noci s Andersenem se přespává na netradičních místech a během večera se dětem čtou pohádky a příběhy. Původně se přespávalo v jedné knihovně, pak se přidaly další, následovaly základní a mateřské školy i další organizace. Myšlenku se podařilo rozšířit i díky Svazu knihovníků a informačních pracovníků (SKIP). Letos se do akce zapojilo již 1 695 organizací v 8 státech světa. Noc s Andersenem v centru PodpoVRCH v Zoo Jihlava se poprvé konala v roce 2012. Každý rok má Noc s Andersenem v ČR nové téma, to letošní bylo věnované Čtyřlístku.

Noc s Andersenem se v zoo rozhodlo strávit 30 dětí. Těm museli rodiče předem zarezervovat místa, protože všichni zájemci o přespávání by se do centra nevešli. V pátek 31. března 2017 byl sraz v 18.00. Každé dítě si s sebou mělo přinést spacák a karimatku, ale i další věci, které potřebuje k přespání bez rodičů (polštářek, plyšáka...). Po příchodu do centra si každý našel svoje místo a ve spolupráci s rodiči si nachystal svůj „spací pelíšek“. Když se děti s rodiči rozloučily, začaly se seznamovat s novými kamarády – spolunocležníky. Při podvečerní procházce po zoo měly děti za úkol najít v zoo nejbližší příbuzné hrdinů Čtyřlístku a zjistit o nich zajímavé informace. A opravdu našly – pekari, strýčka Bobíka, hyenu, nevlastní tetičku Fifinky, tygřici, prasetu Mišpulína, a králíka, bratrance Pindi. U každého zvířete objevily obrázek a ten si mohly nalepit do sešitku, který jim navždy bude připomínat, kde nocovaly a co v zoo zažily.

Po návratu ze zoo přišla řada na čtení. Toho se letos jako hosté ujali herci Horáckého divadla Jihlava Lenka Schreiberová a Zdeněk Stejskal. A čtení to bylo opravdu velké. Dětem totiž přišel předčítat sám Maxipes Fík! Lenka Schreiberová společně s Fíkem Zdeňkem Stejskalem dětem přečetli příběhy Maxipsa Fíka, přinesli ukázat velkého plyšového Fíka a na závěr si děti vyzkoušely dokonce kostým samotného Fíka. Před spaním si děti mohly pročit časopisy Čtyřlístek nebo si zahrát hry, a aby se jim dobře usínalo, ve spacácích si na dobrou noc poslechly ještě audiopohádku Císařovy nové šaty.

Ráno po probuzení na děti čekala sladká snídaně, balení spacáků a závěrečná návštěva expozice Africká savana, kde se děti podívaly na žirafy, zebry a antilopy. V 10 hodin už před centrem PodpoVRCH čekali nedočkaví rodiče a vyzyvedávali si své děti, které jim hned začaly vyprávět o všem, co zažily.

Letošní Noc s Andersenem byla věnována Čtyřlístku.

Pohádky o Maxipsu Fíkovi četli herci Horáckého divadla Lenka Schreiberová a Zdeněk Stejskal.

SUMMARY:

This well-established event aims at supporting the reading of books for children. Spending the night inside the zoo's education centre adds value to the experience. The 2017 event attracted 30 young participants. Actors from the local theatre of Horácké divadlo took the role of readers. The event included a guided, late-afternoon tour of the zoo with a supporting programme.

STŘÍPKY PĚTI KONTINENTŮ A SPONZORSKÉ DNY

BRIEF TRIPS THROUGH FIVE CONTINENTS, DAYS FOR SUPPORTERS OF THE ZOO

Pro rok 2017 jsme se rozhodli, že původně víkendovou akci rozšíříme do pěti samostatných dnů, který vždy zasvětíme jednomu kontinentu a představíme našim návštěvníkům jeho zvířata, rostliny, zvyky i kulturu.

Americkému kontinentu byl věnován 1. červenec s ukázkami indiánských tradic, hudby a tance. Pro děti jsme připravili papouščí hrátky a oblíbené malování na obličej.

Program v neděli 9. července jsme zaměřili na Afriku, sdružení Derbianus návštěvníkům představilo největší antilopu světa, v africké vesnici Matongo žáci ZŠ Třešť připravili africký stánek na podporu umělců z Tengenenge a vrcholem dne bylo vystoupení zimbabwské taneční skupiny IYASA.

Vietnamský spolek návštěvníkům předvedl vietnamskou kulturu během střípků zaměřených na Asii 29. července. Shlédli jsme ukázkou tanců, módní přehlídku a ochutnali typická vietnamská jídla. Pro odvážné byla připravena i ochutnávka hmyzí kuchyně a děti se mohly zapojit do tygřích hrátek.

Evropským zvířatům jsme se věnovali 5. srpna společně se záchrannou stanicí v Pavlově. Jihlavská astronomická společnost nám zajistila pozorování Slunce a také večerní pozorování hvězdné oblohy. To bylo součástí Noci s vlky – zajímavé akce, kdy bylo návštěvníkům umožněno přenocovat ve stanech v zoo. Večer začal povídáním o vlčích a hudebním vystoupením country kapely, pokračoval noční hrou o zvířecích souhvězdích a skončil večerní prohlídkou zoo s komentovaným krmením vlků.

Závěr prázdnin 27. srpna patřil Austrálii, klokaním hrátkám, hře na didgeridoo a divadlu ToTeM. Viděli jsme pohádky Proč se Jhi stalo sluncem a Kiwi nosí teplákovku.

Jako poděkování za podporu naší zoo jsme pozvali na jednotlivé dny podle kontinentů také adoptivní rodiče našich zvířat. Připravili jsme pro ně speciální prohlídku s průvodcem, stylové občerstvení a drobné dárky. Setkání s našimi sponzory byla velice milá a příjemná.

Střípky Evropy

Střípky Afriky

SUMMARY:

In 2017, the initially one-weekend event was split to make five single days, each of them dedicated to one of the continents. The events took place during the summer school-break and presented the visitors with not only animals and plants of the respective continent, but also the habits and culture of the population. Those invited for these special days included participants in the "animal adoption" scheme, to express thanks for their support.

Setkání s adoptivními rodiči afrických zvířat

Střípky Asie

Střípky Ameriky

Střípky Austrálie

VÝHLED DO ROKU 2018 OUTLOOKS FOR 2018

Ing. Eliška Kubíková
Ředitelka/Director

Rok připomínek a oslav šedesátého výročí existence jihlavské zoo je za námi a začínáme psát sedmé desetiletí její historie. Každý rok přináší sebou nové úkoly a zdá se, že rok 2018 bude patřit mezi ty náročnější.

V oblasti ekonomické nás čeká řada změn počínaje zavedením nových pravidel pro ochranu osobních údajů (GDPR), přes zavádění elektronického zadávání veřejných zakázek, přechodu na nový ekonomický systém Gordic, po využívání nového komunikačního portálu se zřizovatelem.

Obtíže očekáváme v letní sezóně zejména v souvislosti s rekonstrukcí Brněnského mostu, který je dopravní tepnou města a navíc se nachází v bezprostředním sousedství zoo. V důsledku toho dosavadní kapacitní problémy s parkováním znásobí komplikace s příjezdem a odjezdem vozidel.

Již v úvodu roku budeme muset věnovat pozornost úpravě pavilonu šelem. V loňském roce jsme se věnovali zásadní rekonstrukci ubikací, letos by mělo dojít na prostor určený veřejnosti. Podlaha a obložení zdí nezbytně potřebuje výměnu. Postupná výměna skel by letos měla začít u expozice tygrů. Jejich venkovní výběh by se měl dočkat zasklení až v následujícím roce. V roce 2018 chceme dát přednost výměně ocelové sítě nad výběhem levhartů perských, která po čtvrtstoletí už neskýtá záruku bezpečnosti.

V oblasti hospodaření s vodou bychom chtěli opět pokročit, zejména se zaměřit na využívání dešťové vody a zlepšení kvality vody v bazénu tuleňů pomocí nové technologie. Dosažení potřebné vzdušné vlhkosti by měla zaručit oprava zařízení vyvíjejícího vodní páru v pavilonu Escondido. Některé expozice si zaslouží zlepšení světelných podmínek, snad se tak díky tomu dočkáme i zásadnějšího pokroku při pěstování rostlin v interiérech. Na základě nejnovějších poznatků bychom chtěli zvolit správný světelný režim a odpovídající spektrum v nočních expozicích. Ve výbězích, kde v důsledku stavebních úprav došlo k narušení povrchu, bude nutné obnovit trávníky.

Opatřování, ale i snaha šetřit energie nás nutí k postupné opravě či výměně střešní krytiny zejména u objektů s přírodním rákosem.

Včelí údolí bude doplněno o některé edukativní prvky a aby mohlo ještě lépe plnit svou vzdělávací funkci, chceme navázat aktivnější spolupráci s odborníky včelaři. Oblíbené letové ukázky ptactva budou pokračovat. Nové voliéry by měly lépe naplňovat potřeby chovu ptáků, zatímco nové lavičky by měly zvýšit komfort diváků. V sousedící budově Australské farmy účelněji vybavíme přípravnou krmiv a v tomto prostoru budeme pomocí umělé líhně pokračovat v ukázkách líhnutí a vývoje kuřat.

V chovatelské oblasti se naše očekávání upíná k odchovu u tygrů sumaterských. U chovaných druhů levhartů chceme dát letos opět příležitost irbisům. Měla by proběhnout delší dobu plánovaná výměna u páru levhartů perských. U medvědů malajských jsme plánovali podobný postup, avšak jejich soužití zaznamenalo natolik pozitivní posun, že s výměnou pravděpodobně posečkáme. Nadějně se vyvíjí situace u babirus. Jejich odchov by byl doslova raritou. Dlouholeté úsilí se sestavováním párů outloňů by letos mělo přinést kýžené výsledky. U australských druhů zvířat dojde k řadě změn, zaujme jistě kusu liščí, který by měl v sezóně obsadit připravovanou expozici. Osazenstvo stávajících pavilonů by se mělo rozšířit o některé zajímavé druhy jako dikdik či drobní afričtí hlodavci. Již déle plánované perličky by měli letos už opravdu dělat společnost lemům na ostrově u vesnice Matongo. V Tropicovém pavilonu se kromě chovu plazů začalo dařit i chovu medúz, měli bychom v tomto úsilí pokračovat.

Důležitým úkolem a to nejen v nastávajícím roce, bude udržet si, případně rozšířit spektrum příznivců, sponzorů a poskytovatelů dotací. Součástí marketingových aktivit bude i prohloubení spolupráce se subjekty působícími v oblasti cestovního ruchu. Také tyto aktivity by měly zajistit očekávanou výši návštěvnosti. Na vloni pořízené malované mapy můžeme navázat instalací nového informačního systému. Ten dozná pozitivní změnu i ve „virtuální oblasti“. Webové stránky budou řešeny přehledněji a účelněji než dosud a to včetně funkčnosti rezervačního systému a e-shopu.

Dlouhodobější perspektivy:

V areálu zoo bychom rádi poskytli lepší podmínky některým z chovaných zvířat. Kočkám pouštním, které mají k dispozici pouze vnitřní ubikaci, by jistě prospěl venkovní výběh. Představa menší voliéry sousedící s pavilonem žiraf nabývá již konkrétnější podoby, která by měla dospět do stadia projektové přípravy. Ve spodní části prostoru u Australské farmy bychom chtěli připravit podmínky pro vznik menšího zahlobeného výběhu. Po propojení s dosud volnou místností v budově by se vytvořila plnohodnotná expozice, která by mohla sloužit dalšímu druhu australských živočichů, v ideálním případě vombatům. Pokud by se měly ve voliře Delta Paraná nadále volně pohybovat i drápkaté opičky, bylo by záhodno výhledově vybudovat pro ně malou přiléhající ubikaci. Stávající pavilonek, který již není v dobrém technickém stavu, by mohl spíše plnit úlohu zimoviště pro vodní ptactvo. Potencionální problém – pavilon hrošíků, se v budoucnu neobejde bez radikálního řešení. V tomto roce by bylo prozíravé provést projektovou přípravu nové expozice.

Velkým, fyzicky nepřehlédnutelným a dosud „nerozlousknutým oříškem“ zůstává sousedící objekt továrny Modeta. V současné době je již ve vlastnictví města, což vzbuzuje naději, že bude v budoucnu v podstatné míře sloužit potřebám zoo, případně doplňovat či podporovat její činnost.

Slovo na závěr

V roce 2018 s největší pravděpodobností dojde ke změně vedení naší zoo. Po 29 letech působení zde a po 13 letech ve funkci ředitelky jsem se rozhodla přenechat prostor a příležitost svému nástupci.

S oblibou přirovnávám naši zoo k lodi. Kdysi to byl křehký rybářský člun, pak pohledná plachetnice a nyní spolehlivý výletní parník. Nemá to lehké, musí udržovat tempo s ostatními plavidly (myšleno zoologické zahrady). Na své palubě odveze za rok přes třístatisíc pasažérů. Za celou dobu existence je to přibližně 8 milionů osob! O jeho chod se stará více než padesáti členná posádka: někteří nenápadní v podpalubí, jiné je vidět více, někteří nesou větší díl zodpovědnosti, jiní menší, ale všichni musí spolupracovat.

V roli kapitána bych chtěla své současné posádce naposled poděkovat s přáním „plnou parou vpřed!“

SUMMARY

The year of commemoration and celebrations of the 60th anniversary of Jihlava Zoo is over and we have begun writing the seventh decade of its history. Every year brings along a number of tasks and it seems that 2018 will be among those that are rather challenging.

Difficulties are expected in the summer season in connection with the refurbishment of the bridge that is a traffic artery of the town. The existing issues of the parking capacity will be escalated through complications with the arrival and departure of vehicles.

The Feline House visitor area will undergo a process of redesign as a follow-up of the similar action completed in animal exhibits last year. For safety reasons, the steel mesh covering the Persian leopard enclosure will be replaced with a new one as planned.

In the field of water management, we are going to focus on the use of rainwater and improvement of quality of water in the seal pool.

Some exhibits deserve better lighting conditions; perhaps this will bring about fundamental progress in cultivating plants indoors. It is also hoped that the appropriate light regimen and proper light spectrum will be chosen for nocturnal displays on the basis of the latest findings.

Wear and tear considerations as well as efforts to save energy urge us to gradually replace roof coverings; it particularly involves structures with thatched roofs. The Bee Valley Exhibit is to be supplemented by some extent of education elements and cooperation will be established with beekeeping experts.

The much-sought bird training demonstrations are to continue. The brand new aviaries that we built are expected to be much better in meeting the needs of the birds kept. The Australian Farm premises next door are to continue to present chicken hatching and development with the artificial hatchery.

In terms of animal management, our expectations are pinned on breeding success desired in Sumatran tigers. For the leopard species, we plan to offer the opportunity to snow leopards once again. As has been planned rather long ago, replacement is envisaged in the pair of Persian leopards. The similar move was planned in the Malayan sun bear stock but due to the extent of positive progress seen in their co-existence, any replacement will probably be postponed.

A hopeful development has been observed in the babirusa stock. Any breeding success would be literally a very special event. Seeing breeding results is more than desired in the pygmy slow lorises following the long-term efforts with setting up a pair. For Australian animal species, a series of changes is planned - the common brushtail possum is probably going to attract the biggest attention.

Plans exist to enlarge the existing stock in the animal houses through adding several noteworthy species such as the dik-dik and some of the smallest species of rodents. In addition to the reptiles, the jellyfish stock began to flourish at the Tropical House; the keeper's efforts should now build on this.

Sustaining or even expanding the range of donors and supporters, as well as bodies funding through grants, is an important task to follow up on, and not only during the coming year. Strengthening the cooperation with players in the field of tourism needs to be included in marketing activities.

A new information and signage system can be installed in the zoo grounds building on the hand-painted zoo maps acquired last year. Positive changes are however planned not only in the field, but also online, so expect a new website – one designed to provide a better overview and experience than ever.

From a longer-term perspective, we want to raise standards for specific species of animal. This means preparing design dossiers for a sand cat aviary, an outdoor enclosure for wombats, and quarters for one species of clawed monkey. Considering the condition of the pygmy hippo house, efforts will be necessary even here to design a new exhibit for the species.

The Modeta plant neighbouring the zoo grounds remains the great unknown. Fortunately, the fact that it is a town property already inspires hope that in the future it will serve the needs of the zoo to a substantial extent, or maybe at least supplement/promote the zoo's activity.

In 2018, there will most likely be a change in the top management of our zoo. After a total of 29 years of activity in Jihlava Zoo – and now after serving 13 years in the director's office – I have decided to pass on the space and opportunity to my successor.

Pštros dvouprstý (Struthio camelus), foto: © Jaroslava Melicharová

Kusu liščí (Trichosurus vulpecula), foto: © Marek Dohnal

Komba ušatá (Galago senegalensis), foto: © Marek Dohnal

Pásovník dlouhoocasý (Poephila acuticauda)

Hroznýšovec jamajský (Chilabothrus subflavus)

Vydra malá (Aonyx cinereus), foto: © Martin Maláč

Vydala: © Zoologická zahrada Jihlava, příspěvková organizace, 2018
Fotografie: © Archiv Zoo Jihlava, pokud není uvedeno jinak.
Grafika a DTP: Jan Morkus
Tisk: Pro Tisk, Velké Meziříčí
Náklad: 500 ks

Texty neprošly jazykovou úpravou.

**ZOOLOGICKÁ ZAHRADA JIHLAVA,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE**

Březinovy sady 5642/10

586 01 Jihlava

Czech Republic

Tel: +420 567 573 730

E-mail: jizoo@zoojihlava.cz

www.zoojihlava.cz

AVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO
VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA# VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLA
17 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA# VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ
VA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO J
ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2
O JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 #
Z 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA# VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA
A # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHL
HLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZOO JIHLAVA # VZ 2017 # ZO